

פרשת אחרי

מאמר ג"ע וגיהנם וכוונת ק"ש

(א) * ת"ח, בשעתא דאתבריאז אתלבשו בדיוקנא קדישא עילאה דנהורא, בגנתא דעדן דלעילא. ובדיוקנא קדישא אחרא, בגנתא דעדן דלתתא. ויהבין לון ב אחסנתא עילאה. ויהבו להון חולקא עילאה. ג ובתר דיהבין להון דא, אמר להון מלאכא, אתא ד זימנא דתיפקו, דקב"ה אמר די תפקון מכאן.

(ב) תוהו, ואמרו ה לאן. א"ל תרין מלאכין, קב"ה אמר א לך לך מארצך וממולדתך ומבית אביך אל הארץ אשר אראך. מארצך: דא גנתא דעדן דלתתא. ומבית אביך: דא גנתא דעדן דלעילא. אל הארץ אשר אראך: דא ארעא חשוכא שפלה.

(ג) ואחזיאו ליה כל גנתא דעדן. ואחזיאו ליה היכלין וביתין, מדורין

חלופי גרסאות

מסורת הזהר

א כל המדרש הנעלם מפרשת אחרי הוא בדפוס קראקא
 בס פ פרשת לך לך. ב ג"א אחסנית (קראקא). ג ג"א
 מוסיף ובתר כן (קראקא). ד ג"א זמינא דתיפוק יקב"ה (וינציא) ג"א זמינא דתיפוק מכאן וקב"ה (קראקא).
 ה ג"א לאנא אוליין אל תרין (קראקא).

ג"ע וגיהנם וכוונת ק"ש

הסולם

מאמר

מאמר ג"ע וגיהנם וכוונת ק"ש

(ב) תוהו ואמרו לאן וכר: תמהו ואמרו, אנה. אמרו להן ב' מלאכים, הקב"ה אמר לך לך מארצך וממולדתך ומבית אביך אל הארץ אשרי אראך. מארצך, זהו גן העדן התחתון, ומבית אביך, זהו גן העדן העליון, אל הארץ אשר אראך, זו היא ארץ החשכה והשפלה.

(א) ת"ח בשעתא דאתבריאז וכר: (חסר תחילת הענין) בוא וראה בשעה שנבראו הנשמות, נתלבשו בצורה קדושה עליונה של אור, בגן עדן שלמעלה, ובצורה קדושה אחרת בגן עדן שלמטה. ונתנו להן נחלה עליונה, ונתנו להן חלק עליון. ואחר שנתנו להן את זה, אמר להן המלאך, הגיע הזמן שתצאו, כי הקב"ה אמר, שתצאו מכאן.

(ג) ואחזיאו ליה כל וכר: והראו לו לאדם מטרם שנברא, כל גן העדן, והראו לו היכלות

(דפויי דף מ"ו ס"ד)

עילאין וכמה היכלין דכסיפין, וכמה ביתין, וכמה מדורין, וכמה דרגין, וכל חלק וחלק שיש לו לצדיק בפ"ע.

(ד) אמר מה אינון היכלין, אמרו ליה תרין מלאכין, ארבעין ותרין היכלין אינון מרקמן מכמה גוונין נאים, וכל אינש דקרי ק"ש שמא דמ"ב שמהן כדקא יאות, יירת לון. עאל ליה לשבעין דרגין, ובהון ע"ב חלונות, ומרקמן בכמה גוונין. אמר למאן אינון. אמרו ליה, כל אינש דקרי ק"ש שמא דע"ב תיבין כדקא יאות, יירת דא.

(ה) עאל ליה להלן, ואחזי ליה חמשין מדורין אחרנין, מרקמן בכמה גוונין. אמר למאן אינון. אמרי ליה, לכל בר"ג דקרי ק"ש שמא דחמשין תיבין כדקא יאות, יירת דא.

(ו) עאל ליה להלן, אחזי ליה שבעין ותרין מדורין אחרנין מרקמן בכמה גוונין. אמר למאן אינון. א"ל, לכל בר נש דקרי ק"ש שמא דע"ב תיבין דאית בפרשתא רביעאה.

(ז) אמר להון, ובמה אנא ארווח דא. אמרו ליה, ^(א) בעצבון תאכלנה. אמר להון ומהו העצבון. אמרו ליה נעשה ונשמע. עשייה, בעובדין טבין. ושמיעה, באורייתא.

(ח) אפיקו ליה מגנתא דעדן, ואזלו עמיה לגיהנם, ועמודא דעננא

הלופי גרסאות

מסורת הזהר

ו נ"א דאתכרי שמא ול"ג ק"ש (קראקא), ז נ"א נפקר (קראקא).

(ב) (בראשית ג) ב"ב קסא נח רנא.

ביע וגינהם וכוונת ק"ש

הסולם

מאמר

בכמה צבעים. אמר למי אלו. אמרו לו, לכל אדם הקורא קריאת שמע ומכוון השם של חמשים תיבות כראוי, שהוא סוד חמשים מלות שיש מן ושמתם, עד סוף הפרשה, יירש זה.

(ו) עאל ליה להלן וכו': בא לו הלאה. הראו לו ע"ב מדורים אחרים, מרוקמים בכמה צבעים. אמר למי אלו. אמרו לו לכל אדם הקורא קריאת שמע ומכוון השם של ע"ב תיבות, שיש בפרשה הרביעית, דהיינו מן ויאמר עד סוף הפרשה.

(ז) אמר להן וכמה וכו': אמר להם. ובמה אני ארויח זה. אמרו לו בעצבון תאכלנה. אמר להם, ומהו העצבון. אמרו לו, זהו, נעשה ונשמע. שפירושו, עשיה, במעשים טובים. ושמיעה בתורה. והוא בעצבון, ע"ד שאמרו ד"ל, אין התורה מתקיימת אלא במי ששמחית עצמו עליה.

(ח) אפיקו ליה מגנתא וכו': הוציאו אותו

היכלות ובתים, מדורים עליונים, וכמה היכלות חמודים, וכמה בתים, וכמה מדורים, וכמה מדרגות, וכל חלק וחלק שיש לו לכל צדיק בפני עצמו.

(ד) אמר מה אינון וכו': אמר, מה הם היכלות אלו. אמרו לו, ב' המלאכים, מ"ב היכלות האלו, שמרוקמים מכמה צבעים יפים, כל איש שקורא קריאת שמע, ומכוון את השם מ"ב כראוי, שהוא בסוד מ"ב מלות שהם בפרשת קריאת שמע מן ואהבת עד והיה אם שמוע, יירש אותם. בא לו לע' מדרגות, ובהן ע"ב חלונות ומרוקמים בכמה צבעים. אמר למי אלו. אמרו לו, כל איש שקורא קריאת שמע, ומכוון בשם ע"ב תיבות כראוי, שהוא סוד ע"ב מלות, שיש מן והיה אם שמוע עד ושמתם, יירש אותם.

(ה) עאל ליה להלן וכו': בא לו הלאה, והראו לו חמשים מדורים אחרים, מרוקמים (דפ"י דף מ"ו ס"ד)

למהך בהו ביממא על רישיה, ועמודא דאשתא למיהך בהו בלילא. אמרו ליה, ת"ח, אתרא דא איהו חשוכא ביממא ובלילא. אחזיאו ליה כל מדורין דגיהנם ^ה ואחזיאו ליה להט החרב המתהפכת. ואחזיאו ליה ^א הכלבים עזי נפש לא ידעו שבעה.

(ט) אמר לון, מאן אינון. אמרו ליה, אינון ארבעין ותרין היכלין חשוכין. וכמה גוברין בשלשלין בצואריהון, ואסורין מן ידיהון ומן רגליהון, ואינון צווחין ואמרין ווי ווי. ווי לנא דאזילנא בהבלי עלמא, ולא אזילנא לבתי כנסיות, ולא קרינא שמא דארבעין ותרין שמהן, דלא אוליפנא ליה. ווי לנא, ווי לנפשנא, ובעל האסורין ממונה עליהם.

(י) עאלו ליה להלן, אחזיאו ליה ע"ב חלונין חשוכין, ובהון הוו עאלין השלשלאין מן צואריהון. עאלו ליה להלן, ואחזיאו ליה חמשין שערין, וכלהו נוקבין, ורגליהון מן חייביא הוו עאלין באינון נוקבין, ואינון צווחין ואמרין, ווי לרגלנא דאזילו בהבלי העולם, ולא אזילנא לבית הכנסת. ולא למדנא שמא דחמשין תיבין מן ק"ש.

(יא) עאלו ליה להלן, ע"ב מדורין, וידיהון אסירין בנוקבין מן מזוזיין. דמן ביתא, ואינון אמרין ווי לנא, ווי לידנא, דלא אקשרו תפילין. ברישא ובידנא. (יב) עאלו ליה להלן, ואחזיאו ליה כל מדורין דגיהנם, אמרו, כל בר נש

מסורת הזהר

חלופי גרסאות

(ג) (ישעיה נז) משפטים תקד.

ח ג"א ואחזיאו (דפוסים ראשונים). ט ג"א מן (דפוסים ראשונים). י ג"א אתקשרו (דפוסים ראשונים). כ ה"ג

דפוס מונקאטש במרובעים נוסח אחר בידנא ולא גרסינן ברישא (דפוסים ראשונים).

מאמר

הסולם

ג"ע וגייהנם וכוונת ק"ש

תקועים הכבלים שעל צואריהם. שהם העונשים לאותם שלא כווננו השם ע"ב בפרשת והיה את שמוע עד ושמתם. הביאו אותו הלאה, והראו לו חמשים שערים, וכולם הם נקבים, ורגלי הרשעים היו נכנסים בנקבים האלו. והם צועקים ואומרים, אוי לרגלינו שהלכנו בהבלי העולם, ולא הלכנו לבית הכנסת, ולא למדנו השם של חמשים מלות מן קריאת שמע, דהיינו מן ושמתם עד סוף הפרשה.

אותו מגן עדין, והלכו עמו לגיהנם. ועמוד הענן ללכת בו ביום על ראשו, ועמוד האש ללכת בו בלילה. אמרו לו, בוא וראה. מקום זה הוא חושך ביום ובלילה. הראו לו כל מדורי גיהנם. והראו לו להט החרב המתהפכת. והראו לו הכלבים עזי נפש לא ידעו שבעה.

(ט) אמר לון מאן וכי: אמר להם, מה אלה. אמרו לו, אלו הם מ"ב היכלות אפלים, שהם העונשים, לאלו שלא קיימו השם מ"ב דקדושה, וכמה אנשים בכבלים על צואריהם, וידיהם ורגליהם אסורים, והם צועקים ואומרים אוי אוי, אוי לנו שהלכנו בהבלי העולם, ולא הלכנו לבתי כנסיות, ולא קראנו השם של מ"ב שמות, שלא למדנו אותו, אוי לנו, אוי לנפשתינו. וקר בית האסורים ממונה עליהם.

(יא) עאלו ליה להלן וכי: הביאו אותו הלאה, והראו לו, ע"ב מדורים, וידיהם אסורים בנוקבים שבמזוזות הבית. והם אומרים אוי לנו, אוי לידינו, שלא קשרו תפלין בראש ובידינו. ששם העונשים, לאותם שלא כווננו בשם ע"ב, בע"ב מלות שמן ויאמר עד סוף הפרשה.

(יב) עאלו ליה להלן וכי: הביאו אותו הלאה

(י) עאלו ליה להלן וכי: הביאו אותו הלאה. הראו לו ע"ב חלוטות אפלים, ובהם היו (דפויי דף מ"ו ט"ד)

דעלמא, ייעול באתרא דין. ואפילו מאן דאיהו חפשי. הה"ד, ז קטן וגדול שם הוא ועבד חפשי מאדוניו, ז ולית חפשי אלא כל גבר דידע שמא דקב"ה כדקא יאות. הה"ד, ח) אשגבהו כי ידע שמי יקראני ואענהו.

(יג) * תא חזי, כל גברא דעביד עובדין טבין, ט) דאינון מצות עשה. כל מצוה ומצוה דיעביד, י) אסתלק לעילא, וקיימא קמי קב"ה, ואמר אנא מפלנייא דעבד לי, ויהב ליה קב"ה מלאך אחד, דיעזרוניה באתר חשוכא דגיהנם ט) דאתקרי ליליא דאיהו באתרא הדין.

(יד) וכל פתגמא דאורייתא דשמע, ט) על כל מלה ומלה, יהב ליה קב"ה מלאך אחד, לכל מלה ומלה דיעזרוניה. וע"ד ח) והגית בו יומם ולילה למען תשמור לעשות ככל הכתוב בו כי אז תצליח את דרכיך ואז תשכיל. ואם את תעביד דא, דקב"ה פקדך דתתעסק באורייתא ביממא ז) ולילי, ותיטר ותעביד כל מה דאית בה, לא תדחל מאתרא דא. הה"ד, ז) הלא צויתך חזק ואמץ אל תערוץ ואל תחת וגו'. קב"ה יהא עמך בשעתא דתתעסק באורייתא ביממא ובלייליא. וקב"ה ק) יהא עמך בשעתא דתשמור לעשות ככל הכתוב בו. קב"ה יהא - עמך בשעתא דתתפטר מעלמא, ותיעול הכא.

(טו) ואי לא ט) תעסוק באורייתא, ולא תיטר ולא תעביד פקודי אורייתא,

מסורת הזוהר

חלופי גרסאות

ז) (איוב ג) ב"א שגז ז"ח ד' עה ט"ב. ח) (תהלים זא) וישלח רעג תק"ח ד' קטו ט"ג. ו) (יהושע א) הקסה"ז קפא. ז) (שם).

דאיתקרי ליליא (קראקא). ע) ג"א וכל (קראקא). ט) ג"א על (דפוסים ראשונים). ז) ג"א ובלייליא (דפוסים ראשונים). ק) ג"א מן יהא עד יהא (קראקא). ר) ג"א ל"ג עמך (קראקא). ט) ג"א תתעסק (דפוסים ראשונים).

מאמר

הסולם

ביע וגיהנם וכוונת ק"ש

הקב"ה מלאך אחד לכל דבר ודבר שיעזרהו. וע"כ, והגית בו יומם ולילה למען תשמור לעשות ככל הכתוב בו כי אז תצליח את דרכיך ואז תשכיל. ואם אתה תעשה זה שהקב"ה צוך שתעסוק בתורה ביום ובליילה. ותשמור ותעשה כל מה שיש בה, לא תפחד מהמקום הזה. ז"ש, הלא צויתך חזק ואמץ אל תירא ואל תחת וגו'. הקב"ה יהיה עמך בשעה שתעסוק בתורה יומם ולילה. והקב"ה יהיה עמך בשעה שתשמור לעשות ככל הכתוב בו. והקב"ה יהיה עמך בשעה שתסתלק מן העולמ' ותבא לכאן.

(טו) ואי לא תעסוק וכו': ואם לא תעסוק בתורה, ולא תשמור ולא תעשה את מצות התורה, הקב"ה יסתלק ממך, ומלאכיו לא

הלאה. והראו לו כל מדורי גיהנם. אמרו לו, כל אדם שבעולם יבוא למקום הזה. ואפילו מי שהוא חפשי. ז"ש, קטן וגדול שם הוא ועבד חפשי מאדוניו. ואין חפשי אלא כל אדם היודע השם של הקב"ה כראוי. ז"ש, אשגבהו כי ידע שמי יקראני ואענהו.

(יג) ת"ח כל גברא וכו': בוא וראה, כל אדם שעושה מעשים טובים, שהם מצות עשה, כל מצוה ומצוה שעושה, עולה למעלה, ועומדת לפני הקב"ה, ואימרת, אני מפלוני שעשה אותי. זנותן לו הקב"ה מלאך אחד שיעזרו במקום החושך שבגיהנם הנקרא לילה. שהוא במקום הזה.

(יד) וכל פתגמא אורייתא וכו': וכל דבר תורה ששמע, על כל דבר ודבר נותן לו (דפרי דף מ"ו ט"ו) דף מ"ו ט"א)

קב"ה יסתלק מינך. ומלאכיו לא יצוה לך לשמרך בכל דרכיך. הה"ד, ח) ואם תלכו עמי קרי וגוי והלכתי אף אני עמכם בקרי.

מאמר שבועת הנשמה מטרם שבאה לעולם

טז) בתר דיחזי ליה כל דא, ויימא ליה כל דא, אמר ש ליה מלאכא חד מן התרין, דאיהו יצר הטוב, קב"ה אמר לי דאזילנא עמך, אנא ויצר הרע. ח אומי לי דתקיים אורייתא כלא, ללמוד וללמד לשמור ולעשות. אומי ליה. ובתר כן אמר, לך לך מארצך וממולדתך, לגוף שפל, כמא דאמרנא. יז) ובשעתא דיפוק מבטן אימיה, יתקיף מלאך בידיה בצואריה, וישכח ליה אורייתא, ורשים ליה באצבעיה על פומיה, לא תשכח ב השבועה ג דנשבעת לי. ואם גברא יעביד, ואתקיים השבועה, יהבו ליה כל מה דאחזיאו ליה. ואם יותר ירויח, יותר יתנו. הדא הוא דתנן, למוד תורה הרבה ויתנו לך שכר הרבה.

מאמר אלימלך ונעמי מחלון וכליון רות וערפה

יח) ואם לאו, ת"ח, בב"נ אית ביה ד שם יהו"ה. י"ה, העה"ב. ו"ה, העולם הזה. י"ה אתלבש בדיוקנא עילאה, מן גינתא דעדן דלעילא. ו"ה אתלבש בדיוקנא ה דעדן דלתתא. ואינן כדוגמא דא. י" אלימלך. ה, נעמי. ו, מחלון. ה, רות.

חלופי גרסאות

מסורת הזהר

ש הכי גריס הסלם נוסח אחר לי (כל הדפוסים).
 ת ג"א אומי ליה דיקיים (חויניצא) ג"א אומר לו דיתקיים (קראקא). א ג"א וירשים (קראקא). ב ג"א האומאה (דפוסים ראשונים). ג ג"א דשבעת (קראקא). ד ה"ג בדפוס מונקאטש במרובעים ג"א ל"ג שם (דפוסים ראשונים). ח ג"א ל"ג דעדן (קראקא).

שבועת הנשמה מטרם שבאה לעולם

הסולם

מאמר

לא יצוה לך לשמרך בכל דרכיך. ז"ש. ואם תלכו עמי בקרי וגוי והלכתי אף אני עמכם בקרי.

מאמר שבועת הנשמה מטרם שבאה לעולם

שיוצא מבטן אמו יתפוש מלאך בידו ובצוארו, ומשכיחו התורה, ורושם לו על פיו באצבעו. לא תשכח השבועה שנשבעת לי. ואם האדם יעשה והשבועה מתקיימת, נותנים לו כל מה שהראו לו בגן עדן. ואם ירויח יותר יתנו לו יותר. זה הוא שלמדנו, למוד תורה הרבה ויתנו לך שכר הרבה.

טז) בתר דיחזי ליה וכו': אחר שמראה לו כל זה, ואומר לו כל זה, אומר לו מלאך אחד מן השנים, שהיא יצר הטוב, הקב"ה אמר לי, שאלך עמך, אני ויצר הרע. השבע לי שתקיים התורה כולה, ללמוד וללמד לשמור ולעשות. נשבע לו. ואחרי כן, אמר לו, לך לך מארצך וממולדתך, לגוף שפל, כמו שאמרנו. (באות ב')

מאמר אלימלך ונעמי מחלון וכליון רות וערפה

יח) ואם לאו. ת"ח וכו': ואם אינו מקיים השבועה, בוא ורויח, באדם יש השם הויה. י"ה ה"ס עולם הבא. ו"ה ה"ס העולם הזה. י"ה נתלבשו בצורה עליונה של הנשמה, שהיא מגן עדן שלמעלת ו"ה נתלבשו בצורה של

יז) ובשעתא דיפוק מבטן וכו': ובשעה (דפויי דף מ"ז ס"א)

יט) ואם ההוא גברא אזיל בארחין טבין, ויקיים האומאה דאומי, יהבו ליה כל טיבו דאחזיאו ליה, וכל מה דרווח בעלמא דין. ואם לאו. מה אמרת ו נשמתא קדישא. ט) ערום יצאתי מבטן אמי וערום אשוב שמה. ומאי איהו ז ערום. משמא קדישא יהויה דאמינא.

כ) ת"ח, בשעתא ה דאתי ב"נ לעלמא, יהב ביה קב"ה שמייה בב"נ. ושמא אחרא מן שד יהודאי, דאיתקרי חול. ושמא אחרא. דאתקרי חשך.

כא) הה"ד, י ראה נתתי לפניך היום את החיים ואת הטוב ואת המות ואת הרע. החיים: דא . שם יהויה דקב"ה. ואת הטוב: זה השד יהודאי, דיהב ליה עושר בעלמא דין. ואת המות ואת הרע: אלן תרין מקטרגין רשעים טמאים, מסטרא דסמאל ונחש, מן שרו של ישמעאל כ ועשו.

כב) אם ב"נ יקיים האומאה דאומי, טוב. ואם לאו, יסתלק מניה י"ו, ז אשתארת ה' ה'. ובהאי שעתא, ה' עילאה מה אמרת. ט) שובו שובו מדרכיכם הרעים, שהם ה הרשעים שאמרנו.

כג) ואם תבו הרי טב. ואם לאו, יסתלק ה' עילאה עם ר"י, ואתעביד הו"י. ומה היא אומרת. ט) הוי גוי חוטא וגר. ואם תבו מדאשתארת ביה ה' תתאה.

מסורת הזהר

חלופי גרסאות

ט) (איוב א) ב"א רפת. י) (דברים ל) ב"א קפ. ו ה"ג בדפוס מונקאטש במרובעים נ"א שמא (דפוסים כ) (יחזקאל לג) תולדות פו. ל) (ישעיה א) ספרא ראשונים). ז ה"ג דפוס מונקאטש במרובעים נ"א שמא ולי"ג ערום (דפוסים ראשונים). ח ה"ג בדפוס ירושלם במרובעים נ"א דאיהו (דפוסים ראשונים) ונ"א דאזיל (מונקאטש). ט נ"א דשמא (קראקא). י נ"א הוייה מקב"ה ולי"ג שם (דפוסים ראשונים). כ ה"ג בדפוסים ראשונים נ"א ועשו במרובעים (מונקאטש). ל נ"א וישתאר (חינצ'א) נ"א וישתאר (קראקא). מ נ"א רשעים ולי"ג שאמרנו (קראקא).

מאמר

הסולם

אלימלך ונעמי מחלון וכליון רות וערסה

כא) הה"ד ראה נתתי וכו': ז"ש, ראה נתתי לפניך היום את החיים ואת הטוב ואת המות ואת הרע. החיים, זהו שם הוייה של הקב"ה. ואת הטוב, זהו השד היהודי, שהרוח הזה נותן לו עושר בעולם הזה. ואת המות ואת הרע, אלו הם ב' מקטריגים, רשעים טמאים, מצד סמאל ונחש, משרו של ישמעאל ועשו.

כב) אם ב"נ יקיים וכו': אם האדם יקיים השבועה שנשבע, טוב. ואם לא, יסתלק מן העם הוי"ה, י"ו, וישאר ה' ה'. ובאותה שעה, ה' עליונה שהיא בינה, מה אומרת. היינה, שובו שובו מדרכיכם הרעים. שהם הרשעים שאמרנו.

כג) ואם תבו הרי וכו': ואם שבו בתשובה, הרי טוב. ואם לא, תסתלק גם ה' עליונה

של הנשמה, שהיא מגן עדן שלמטה. (ע"י לעיל אות א'). והם כדוגמא זה, י' היא אלימלך, ה' נעמי, ו' מחלון, ה' רות.

יט) ואם ההוא גברא וכו': ואם האדם ההוא, הולך בדרכים טובים ומקיים השבועה שנשבע, נותנים לו כל טוב שהראו לו, וכל מה שהרויח יותר בעולם הזה. ואם לא, מה אומרת הנשמה הקדושה, ערום יצאתי מבטן אמי וערום אשוב שמה. ומהו ערום. היינו ערום מן השם הקדוש הוי"ה, שאמרנו.

כ) ת"ח בשעתא דאתי וכו': בוא וראה, בשעה שאדם בא לעולם, נותן הקב"ה את שמו באדם. ושם אחר נותן בו משד יהודי, שנקרא חול. כלומר מטומאה, אלא הוא חול. ושם מקדושה, ואינו מטומאה, אלא הוא חול. ושם אחר הנקרא חשך.

(דפו"י דף מ"ו ט"א)

נ הרי טב. ואם לאו, יתעביד הוי"ה. הה"ד, * (ט) השיב אחר ימינו מפני איוב. ויתעבידו הרשעים. שר עליהם.

כד) ובהוא זמנא, יתעבידו הרשעים אדונים להון, ומתעלה הטמא דאיהו מסטרא דשרו של עשו, על אלימלך ונעמי. ושרו של ישמעאל, על מחלון ורות. ובהיא שעתא אמרו, ה' אלהינו בעלוננו אדונים זולתך.

כה) ובהיא שעתא, ויהי רעב בארץ. הארץ, דא גופא. ובהיא שעתא, אם יתעסק בתורה הרי טב. ואם לאו, ייתי סמאל רכיב על נחש, לאלימלך. (ט) וירא כי לא יכול לו ויגע בכף ירכו. אזיל לאתתא נעמי, יהפך לה, ויעביד לה דתיחוב, ותהא בישא.

כו) אם אדם אתפרש מינה, הרי טב. כמא דאמר איוב, (ט) כדבר אחת הנבלות תדברי גם את הטוב נקבל מאת האלהים והרע לא נקבל. העצה דיהב לך הטמא, לא נקבל. ואם יקום עצת החטא כמו שאמרה היא, ויגנוב, או יעשה כל העבירות שבעולם, אח"כ יתלוהו על העץ וימות. הה"ד, (ט) וימותו גם שניהם מחלון וכליון. ונשארו ה"ה אלמנות.

כז) ותאמר נעמי, ומה היא אומרת. ר"י ר"י ו"ה. ועכ"ז נעמי אומרת,

מסורת הזוהר

חלופי גרסאות

(ח) (איכה ב) ויצא שנט ויקהל קסד. (ז) (ישעיה כז) שמות קלו. (ט) (בראשית לב) ב"א קמד. (ט) (איוב ב) בא כו. (ט) (רות א) ז"ח ד' פ ט"ב.

נ בדפוס קראקא לא כתוב מן אות כ"ג עד אמצע אות מ"ה ישראל דיתקרן ארץ. ט ה"ג דפוס מונקאטש במרובעים ג"א חד (חינצ'יא). ע ג"א הסך (חינצ'יא).

מאמר

הסולם

אלימלך ונעמי מחלון וכליון רות וערסה

עליונה דהוי"ה, ותתחבר עם ר"י שכבר נסתלקו. ונעשה הצירוף הוי'. ומה היא אומרת. היינו, הוי גוי חוטא. וגוי'. ואם שבו בעוד שנשארת ה' תחתונה מן השט, הנה טוב. ואם לא, מתחברת גם ה' תחתונה עם הוי שנסתלקו, ונעשה הצירוף הוי"ה. ז"ש השיב אחר ימינו מפני איוב. כי ה' שה"ס ימין, שצריכה להיות בראש אותיות השט, ירדה למקום של האות השלישית. ויעשו הרשעים שרים עליהם.

ובשעה ההיא, אם עוסק בתורה הרי טוב, ואם לא, יבא סמאל רכוב על נחש אל אלימלך. וירא כי לא יכול לו ויגע בכף ירכו. כלומר, כשרואה שאינו יכול להאחז ולהתגבר על אלימלך שה"ס ה' של הנשמה, הוא הולך אל כף ירכו, שה"ס אשתו, סוד הח' של הנשמה, והוא הולך אל האשה נעמי, מהפך אותה מקדושתה, ועושה לה שתחטא, ותהיה רעה.

כד) ובהוא זמנא יתעבידו וכו': זבעת ההיא יעשו הרשעים אדונים להם, והטמא שהוא מצד שרו של עשו יתעלה על אלימלך ונעמי, שהם בחינת י"ה של נשמת האדם, ושרו של ישמעאל על מחלון ורות, שהם בחינת ו"ה של נשמת האדם (כנ"ל אות י"ח) ובשעה ההיא אומרים, ה' אלקינו בעלוננו אדונים זולתך.

כו) אם אדם אתפרש וכו': אם האדם נפרד ממנה, הרי טוב. דהיינו כמו שאמר איוב, כדבר אחת הנבלות תדברי גם את הטוב נקבל מאת האלקים והרע לא נקבל. היינו שאמר לה, העצה שנתן לך סמאל הטמא לא נ, בל. ואם תקום עצת החטא כמו שאמרה היא, ויגנוב, או יעשה כל העבירות שבעולם, יתלוהו אח"כ על העץ וימות. ז"ש, וימותו גם שניהם מחלון וכליון. ונשארו ח' ה', שהן נעמי ורות אלמנות.

כה) ובהיא שעתא ויהי וכו': ובשעה ההיא, ויהי רעב בארץ. הארץ, זהו הגוף. (דפ"י דף מ"ז ט"א *) ט"ב

כז) ותאמר נעמי ומה וכו': ותאמר נעמי

צ) שובנה בנותי, שובו שובו בתשובה, העוד לי בנים במעי והיו לכם לאנשים, י"ו דאסתלקו. ערפה מסטרא דמסאבו, תשוב אל עמה ואל אלהיה. ורות דבקה עם נעמי, הה"ד ד) אל אשר תלכי אלך.

כח) ואם תבו בתיובתא, ייתי אלימלך, וייתי מחלון. ואם תבו כולהו, ייתי שמא קדישא עילאה. ואם לא, ימותו. הה"ד ה) ותצא מן המקום אשר היתה שמה ושתי כלותיה עמה, נפקו מגופא.

כט) בההיא שעתא איהי אזלת לנטרי ג"ע, פ למיעל בגנתא דעדן, דחייץ לה לבר, ואזלת באתר דחשוכא. ו) ותהום כל העיר עליה ותאמרנה הזאת נעמי. בההיא שעתא אמרת, אני מלאה הלכתי וריקם השיבני ה', שמא קדישא דהה בי. הה"ד, ת) וה' ענה בי, ז) שמא קדישא דיהו"ה, אסהיד בי כל חובין דעבידנא. ל) בההיא שעתא ייתי נחש ונסיב לה לשפחה. בההיא שעתא אמרת, א) איכה היתה לזונה קריה נאמנה מלאתי משפט צדק ילין בה ועתה מרצחים. לא) י"ו נשאר עני ודל, ב) עני ורוכב על חמור. דל, עליה אתמר ג) אשרי משכיל אל דל ביום רעה ימלטהו ה'. אם ישאר לו בן דאזיל בארחוהי דקבי"ה, ואתעסק באורייתא, ד) אפיק לו מן רעה. שהם מתפרדים בד' פנות העולם

מסורת הזהר

חלופי גרסאות

צ) (שם) לך צג בח"ג צ"א ז"ל ד' עה ט"ג. ה) (שם) בלק ק. ו) (שם) ז"ל ד' פב ט"ב. ו) (שם) סנתס נח ז"ל ד' עה ט"ג פג ט"ב ט"ג ט"ד. ת) (שם) לך צה בח"ג צ"ד ז"ל ד' עה ט"ג פג ט"ד תק"פ ד' קג ט"א קיט ט"ב. א) (ישעיה א) ספרא דצניעותא כה. ב) (זכריה ט) יחיי תקפה ז"ל ד' פ ט"ד. ג) (תהלים מא) הקסה"ו רס ז"ל ד' מט ט"א עה ט"ג.

מאמר

הסולם

חלופי גרסאות

נעמי. ומה היא אומרת. היינו שמקוננת אוי אוי וה'. ועם כל זה. אומרת נעמי, שובנה בנותי, שובנה שובנה בתשובה, העוד לי בנים במעי והיו לכם לאנשים, היינו רמז על י"ו דהויה. שהם אלימלך ומחלון, שנסתלקו. ערפה שהיא מצד הטומאה תשוב אל עמה ואל אלהיה, ורות דבקה עם נעמי. ז"ש אשר תלכי אלך.

ל) בההיא שעתא ייתי וכר': באותה שעה יבא הנחש ויקח אותה לשפחה. באותה שעה אומרת, איכה היתה לזונה קריה נאמנה מלאתי משפט צדק ילין בה, ועתה מרצחים. לא) י"ו נשאר עני ודל, ב) עני ורוכב על חמור. דל, עליו נאמר, אשרי משכיל אל דל ביום רעה ימלטהו ה'. היינו, אם ישאר לו בן ההולך בדרכי ה', ועוסק בתורה, מוציא אותו מן הרעה. שהם סחאל תחנע, מתפרדים בד' פנות העולם. כתיב

כח) ואם תבו בתיובתא וכו': ואם שבו בתשובה, יבא אלימלך שהוא י', ויבא מחלון, שהוא ו'. ואם שבו כולם יבא השם הקדוש העליון, ואם לא, ימותו. ז"ש ותצא מן המקום אשר היתה שמה ושתי כלותיה עמה. דהיינו שיצאו מן הגיף. שהגוף מת.

כט) בההיא שעתא איהי וכר': באותה שעה היא הולכת לשומרי גן עדן, לבוא בגן (דפ"י דף מ"ו ט"ב)

מאמר יעקב אשר פדה את אברהם

(ב) כתיב, ז' כה אמר ה' אל בית יעקב אשר פדה את אברהם. יעקב לא
החזיק בעלמא, ואת אמר אשר פדה את אברהם.
(ג) אלא ת"ח, בשעתא דאפילו לאברהם בנורא יקידתא, בקדמיתא הו
דיינין ליה לעילא, אמר קב"ה, כרסיא דילי, זילי ושוזיבי לאברהם מן אור כשדים,
שבשביל כבודי עביד מה דעביד.
(ד) אמרו ליה מלאכי השרת, רבש"ע, גברא דיפוק מיניה ישמעאל.
ו דיעבדין להו ו לישראל מה ה דיעבדין. אמר להו כן יפוק מיניה יצחק, דיושיט
קדליה ע"ג מדבחא. אמרו ליה, הא עשו דנפיק מיניה דיחריב בי מקדשא. אמר.
הא נפיק מיניה יעקב, דאיהו כורסיא שלימא. אמרו, הא ודאי בזכותא דיעקב
ישתזיב. הה"ד, כה אמר ה' אל בית יעקב אשר פדה את אברהם.

מאמר חנניה מישאל ועזריה

(ה) ובשעתא דכפיתו לחנניה מישאל ועזריה, למרמי לגו אתון נורא
יקידתא, פתח חנניה ואמר, ה' לי מ לא אירא מה יעשה לי אדם. ה' לי בעוזרי
ואני אראה בשונאי. פתח מישאל ואמר, כה אמר ה' * אל בית יעקב אשר
פדה את אברהם לא עתה יבוש יעקב ולא עתה פניו יחורו כי בראותו ילדיו
מעשה ידי וגו'.

חלופי גרסאות

ר נ"א דיעביד להן (חניצא). ש ה"ג בדפוס מונקאטש
בסוגריים נ"א ליג לישראל (חניצא). ת נ"א דיעביד
(חניצא).

מסורת הזהר

(י) (ישעיה כט) ויצא קנג. ה) (תהלים קיח) משפטים
כ ז"ל ד' עו ט"ה.

יעקב אשר פדה את אברהם

מלאכי השרת, רבונו של עולם, אדם שיצא
ממנו ישמעאל. שיעשו לישראל מה שיעשו.
אתה רוצה להצילו. אמר להם כן יצא ממנו
יצחק שיושיט ציארן על המזבח. אמרו לו הרי
עשו שיצא מיצחק, יחריב בית המקדש. אמר,
הרי יצא ממנו יעקב, שהוא כסא שלם. אמרו
הנה ודאי בזכותו של יעקב ינצל, ז"ש, כה
אמר ה' אל בית יעקב אשר פדה את אברהם.

מאמר חנניה מישאל ועזריה

(ה) ובשעתא דכפיתו לחנניה וכו' :
ובשעה שאסרו את חנניה מישאל ועזריה,
להשליכם לתוך כבשן האש השורפת. פתח
חנניה, ואמר, ה' לי לא אירא מה יעשה לי
אדם

הסולם

מאמר

מאמר יעקב אשר פדה את אברהם

(ב) כתיב כה אמר וכו' : כתוב, כה
אמר ה' אל בית יעקב אשר פדה את אברהם.
שואל, הרי יעקב לא היה בעולם בזמן אברהם.
ואתה אומר, אשר פדה את אברהם.

(ג) אלא ת"ח בשעתא וכו' : ומשיב
אלא בוא וראה, בשעה שהפילו את אברהם
בשריפת האש, היו דנים אותו תחילה למעלה,
אמר הקב"ה אל הכסא : כסא שלי, שהוא
המלכות, לך והצל את אברהם מאור כשדים.
כי לכבדי עשה מה שעשה.

(ד) אמרו ליה מלאכי וכו' : אמרו לו
(דפרי דף מ"ו ט"ב) ס"ג

לו) ובה היא שעתה דנו דיניה לעילא, אמר הקב"ה, ה) זה יאמר לה' אני, זה חנניה, שאמר ה' לי בעוזרי ואני אראה בשונאי. וזה יקרא בשם יעקב, זה מישאל, שאמר כה אמר ה' אל בית יעקב וגו'. ובשם ישראל יכנה, זה עזריה, שאמר שמע ישראל.

לו) ת"ח, בשעתא דאמר מישאל, כה אמר ה' אל בית יעקב אשר פדה את אברהם, עבדו ליצנות בלישניהון. אמר קב"ה, כורסייא דילי, ה) ההוא ליצנותא דעבדו, שזיב לון בדרגא דא, כמה דשזיבת לאברהם. ולא עתה יבוש יעקב ולא עתה פניו יחורו. בה היא שעתא, כל אינון דכפיתו לון, קטל לון שביבא דנורא.

לח) דניאל אמאי לא הוה עמהון. אמר בלביה, הא עבדו מיניה צלמא. ומלכא אמר, שמיה כשם אלוה דיליה, הה"ד, ה) די שמיה בלטשאצר כשם אלהי. וכתיב ה) פסילי אלהיהם תשרפון באש, וע"ד אתכסי מיניהו. וכי אדם יברח מן המלכות. אלא מלאכין הוו מכסין ליה.

לט) מה ראו חנניה מישאל ועזריה דיהבו גרמיהו לנורא. אלא ת"ח, יומא חד הוה דוד ב נחית להנות גופו לפני הנהר. ג) והוה אמר, ה) שמרה נפשי כי חסיד אני. אמרו ליה, ואתה חסיד. אמר להו, ולא חסיד אני, שידי מלוכלכות בשפיר ובשליא, ומטהר את הטהור, ומטמא את הטמא. ואני קם בחדוה בגי

מסורת הזוהר

חלופי גרסאות

ה) (ישעיה מד) לך תמה. ז) (דניאל ד) תרומה תתצו. א) נ"א כהווא (חינציא). ב) נ"א נהיר להניח גופו מלפני ח) (דברים ז) שמות שכ. ט) (תהלים פו) בלק קצו. ו) (חינציא) נ"א נחית להניח (מונקאטש). ג) נ"א והנה (חינציא).

מאמר

הסולם

חנניה מישאל ועזריה

ומישאל ועזריה, במדרגה זו, כמו שהצלתי את אברהם. ולא עתה יבוש יעקב ולא עתה פניו יחורו. באותה שעה, כל אלו שאסרו אותם, נהרגו ע"י שביב אש.

לח) דניאל אמאי לא וכו': שואל. דניאל, למה לא היה עמהם. ומשיב. חשב בלבו. הרי עשו ממנו צלם, והמלך קרא שמו כשם האלוה שלו. ז"ש, די שמיה בלטשאצר כשם אלהי. וכתוב פסולי אלהיהם תשרפון באש. וע"כ נסתתר מהם. שואל. וכי אפשר לאדם שיברח מן המלכות. ומשיב. אלא מלאכים היו מסתירים אותו.

לט) מה ראו חנניה וכו': שואל. מה ראו חנניה מישאל ועזריה שמסרו עצמם לאש. ומשיב. אלא בוא וראה. יום אחד ירד דוד להנות עצמו לפני הנהר. והיה אומר, שמרה נפשי כי חסיד אני. אמרו לו, ואתה חסיד.

אמר

אדם. ה' לי בעוזרי ואני אראה בשונאי. פתח מישאל ואמר, כה אמר ה' אל בית יעקב אשר פדה את אברהם. לא עתה יבוש יעקב ולא עתה פניו יחורו כי בראותו ילדיו מעשה ידי וגו'.

לו) ובה היא שעתא דנו וכו': ובאותה שעה, דנו דינו למעלה. אמר הקב"ה זה יאמר לה' אני זהו חנניה, שאמר ה' לי בעוזרי ואני אראה בשונאי. וזה יקרא בשם יעקב, זהו מישאל, שאמר כה אמר ה' אל בית יעקב וגו'. ובשם ישראל יכנה, זהו עזריה, שאמר שמע ישראל.

לז) ת"ח בשעתא דאמר וכו': בוא וראה בשעה שאמר מישאל, כה אמר ה' אל בית יעקב אשר פדה את אברהם, לעגו להם הכשדים בלשונותיהם, אמר הקב"ה, כסא שלי, אותו הלעג שלעגו, תציל אותם את חנניה

(דפו"י דף פ"ו ט"ג)

משמרות, כד"א ^א חצות לילה אקום להודות לך. ואנא נאים כסוסיא בהבל א'.
 (מ) ובחצות לילה, אקום להתעסק בתורה. ובמשמרה שלישית, אני מנגן
 עם המלאכים להקב"ה. הה"ד, ^ב ברן יחד כוכבי בוקר ויריעו כל בני אלהים.
 מאן אינון. מלאכין קדישין דאמרן שירה עמי בלילה. הה"ד, ^ג ובלילה שירה
 עמי תפלה לאל חיי.

(מא) אמרו הצפרדעים, אנחנא עבידנא יתיר מינך בדיל קב"ה. אמר
 לון דוד, ומה עבדתון אתון יתיר מיני. אמרו ליה, דהוינן מוקדין גופנא
 בנורא בתנורא במצרים. ובשעתא דהוּוּ מכפתין חנניה מישאל ועזריה, אמרו
 בלביהו ^ד דנעביד כצפרדעים.

מאמר שלש משמרות הוי הלילה

(מב) תניא, שלש משמורות הוי הלילה, ועל כל משמר ומשמר יושב
 הקב"ה ושואג כארי. ת"ח, שלש משמרות אינון י"ב שעות, ואתפלגון ד' לכל
 ה משמר. ובכל משמר, יושב הקב"ה ושואג כארי, ואומר אוי שהחרבתי את
 ביתי וכ'.

(מג) ת"ח, כדוגמא דאית משמרות ברקיעא, כך אית משמרות בארעא.
 ו ומאן אינון. משמרה שניה, כלבים צועקים. הה"ד, ^ט לעלוקה שתי בנות

חלופי גרסאות

ד נ"א דאתעביד (חוינציא). ה נ"א משמרה וכל משמרת
 (חוינציא). ו נ"א למאן (חוינציא).

מסורת הזוהר

^א (תהלים קיט) לך קלד לעיל כי תשא אות פט.
^ב (איוב לח) ב"ב מט. ^ג (תהלים מב) לך קלב לעיל
 יתרו אות קצנז ט) (משלי ל) וירא שכב.

חנניה מישאל ועזריה

גופותינו באש בתנור במצרים. ובשעה שהיו
 אוסרים את חנניה מישאל ועזריה, אמרו בלבם,
 אנו נעשה כצפרדעים.

מאמר שלש משמרות הוי הלילה

(מב) תניא שלש משמרות וכ' : למדנו
 שלש משמרות הוא הלילה, ועל כל משמר
 ומשמר יושב הקב"ה ושואג כארי. בוא וראה,
 שלש משמרות הן י"ב שעות, ונחלקות ד'
 שעות לכל משמר, ובכל משמר, יושב הקב"ה
 ושואג כארי, ואומר, אוי שהחרבתי את ביתי
 וכ'.

(מג) ת"ח כדוגמא דאית וכ' : בוא
 וראה כמו שיש משמרות ברקיע, כך יש
 משמרות בארץ, ומה הם. היינו שבמשמרת
 השניה כלבים צועקים. ז"ש, לעלוקה שתי
 בנות

הסולם

מאמר

אמר להם, ולא חסיד אני שידי מלזלכות בדם
 ושפיר ובשליא, ומטהר את הטהור ומטמא את
 הטמא. ואני קם בשמחה בג' משמורות, כש"א
 חצות לילה אקום להודות לך. ואני ישן כסוס
 כהבל א', דהיינו בנשימה אחת.

(מ) ובחצות לילה אקום וכ' : ובחצות
 לילה אקום להתעסק בתורה. ובמשמרה
 שלישית, אני מנגן עם המלאכים להקב"ה.
 ז"ש, ברן יחר ככבי בוקר ויריעו כל בני
 אלקים. שאאל, מי הם בני אלקים. ומשיב,
 הם המלאכים הקדושים האומרים עמי שירה
 בלילה. כש"א ובלילה שירה עמי תפלה לאל
 חיי.

(מא) אמרו הצפרדעים אנחנא וכ' :
 אמרו הצפרדעים, אנחנו עשינו יותר ממך
 בשביל הקב"ה. אמר להם דוד, ומה עשיתם
 אתם יותר ממני. אמרו לו, שהיינו שורפים את
 (דפו"י דף מ"ז ט"ג)

הב הב. ו והכלבים עזי נפש לא ידעו שבעה. ראשונה. חמור נוער. הה"ד, לא תחרוש בשור ובחמור יחדיו.

(מד) ועל דא, בלעם בזה החמור ובאשתו, היה מתנבא. הה"ד, ולא קם נביא עוד בישראל כמשה. אבל באוה"ע קם. וכי מטונף מן הטנופת, אתה מזכיר עם הטהור. אלא משה בטהרה. ובלעם בטומאה. וע"ז היה עושה מעשה אישות עם האתון.

נאמר כי יקרא קן צפור

(מה) כתיב (ט) כי יקרא קן צפור לפניך וגוי. ת"ח, קן: דא ה הוא גופא. בדרך: דאזיל באורחין טבין. בכל עץ: * דא תורה, כד"א (ז) עץ חיים היא למחזיקים בה. או על הארץ: אלין אינון ישראל, דאתקרון ארץ, דמלמד להון אורייתא. אפרוחים: אלין אינון נערים גדולים, דיתעסקון באורייתא. או ביצים: אלין זעירין, דיוליף לון אל"ף ב"ת. (מו) והאם רובצת, אין אם אלא תורה. הה"ד, ואל תטוש תורת אמר.

חלופי גרסאות

מסורת זוהר

(ו) (ישעיה נד) משפטים תקד לעיל אית ת. (דברים ז) ז"א בלעם הדומה לחמור באשתו ה"י מתנבא (כב) וישלח כד שלח לך קב ז"ח עח ט"ג תק"ח ד' צט ט"ב. (ט) (שם לד) הקסח"ז קסב. (פ) (שם) שמית קה בלק שסא פנחס תצד תשנא תשצא בהשמטות ח"ב ד' שט. ד"י ת"ז בהקדמה ד' א: ב. תכ"א ד' נח: ז"ח ד' עז ט"א ט"ב תק"ח ד' קב ט"א. (צ) (משלי ג) ב"א רעא. (ק) (שם א) חיי שרה רל תק"ח ד' צו ט"ג

כי יקרא קן צפור

הסולם

מאמר

למחזיקים בה. או על הארץ, אלו הם ישראל שנקראים ארץ. והיינו שמלמד אותם תורה. אפרוחים, אלו הם נערים גדולים שמלמדם לעסק בתורה. או ביצים אלו הם קטנים שמלמדם, אלף בית.

בנות הב הב, דהיינו הכלבים הצועקים כמו הב הב. והכלבים עזי נפש לא ידעו שבעה. במשמרת ראשונה, חמור נוער. ז"ש, לא תחרוש בשור ובחמור יחדיו. שהם רומזים על ב' הקליפות הנקראים שור וחמור.

(מו) והאם רובצת, אין וכי: והאם רובצת על הבנים. אין אם אלא תורה. ז"ש, ואל תטוש תורת אמך. אם תרצה שתקח הבנים שלח תשלח את האם, ואח"כ ואת הבנים תקח לך, והארכת ימים.

(מד) ועל דא בלעם וכי: וע"כ בלעם בחמור הזה ובאשתו, שהיה עושה עמה מעשה אישות, היה מתנבא. ז"ש, ולא קם נביא עוד בישראל כמשה. אבל באומות העולם קם. שואל, וכי מטונף מן הטנופת אתה מזכיר עם הטהור. ומשיב, אלא משה בטהרה. ובלעם בטומאה. ועל זה, כדי להרבות טומאה, היה עושה מעשה אישות עם האתון.

אין המאמר הזה כפשוטו, ואין הפשט הולם אותו. והוא רומז לאדם הממשיך מוחין עליונים כיצד צריך להמשיכם. וצריך שתדע, שבדרך כלל, יש ג' בחינות במוחין, א) מוחין דקטנות גמורים שהם ממטרון וסנדלפון, ומכונים ביצים. דהיינו כמו ביצה שעוד לא נתגלתה בה החיות, שה"ס המוחין, אלא שהחיות עתידה לבוא. והם מכונים אפי זוטרי. ב) מוחין דקטנות מזו"ן, ומכונים אפרוחים, שכבר

מאמר כי יקרא קן צפור

(מה) כתיב כי יקרא וגוי: כתוב, כי יקרא קן צפור לפניך וגוי. בוא וראה, קן, זה הגוף. בדרך, היינו שהולך בדרכים טובים. בכל עץ, זה התורה. כשי"א עץ חיים היא (דפריי דף מ"ז ט"ג ט"ד)

אם תרצה שתקח הבנים, ה' שלח תשלח את האם, ואח"כ ואת הבנים תקח לך והארכת ימים.

מז) ד"א כי יקרא, ס כד"א ואם תלכו עמי קרי. והלכתי אף אני עמכם בקרי. ויספתי ליסרה אתכם שבע על חטאתיכם. מאן אייהי שבע. דא שכינתא. מח) בדרך: דא קבורת רחל, דאיהי קיימא בפרשת דרכים, ויבשר לה וינחם לה ולא צביאת לקבלא תנחומין. הה"ד, ט מאנה להנחם על בניה. ובשביל דאזלו. עמו בקרי, גלה להון, ושכינתא גלתה עמהון.

מסורת הזהר

חלופי גרסאות

ר) (דברים כב) יתרו תקטן. ט) (ירמיה לא) חיי שרה ט נ"א הה"ד (קראקא). י נ"א עמי בקרי גלה לון רסה ז"ח ד' נה ט"ג צא ט"ג. ושכינתא גלה (דפוסים ראשונים).

מאמר

הסולט

כי יקרא קן צפור

הו"ק, אבל עוד אין בהם ראש, שהוא מוחין ממש דגדלות. ורביצה, היא בהסתר הרגלין שה"ס נה"י, והחסרה נה"י דכלים חסרה ג"ר דאורות. שהם הראש. וע"כ המוחין האלו מכונים שהם רובצת. דהיינו שחסרה בחינת נה"י דכלים וג"ר דאורות. וכבר ידעת, שעד כאן נמשכים המוחין מהמצב הא' של המלכות, בעוד שהיא דבוקה בבניה הנקראת אס. וכדי לקבל מוחין דג"ר שהם גדלות גמורה, צריכים להמשיך המצב הב' של המלכות, שפירושו, להפריד המלכות מבניה, ולבנותה להיות נוקבא לז"א בזווג פב"פ.

וז"ש אם תרצה שתקח הבנים, דהיינו אם תרצה להמשיך מוחין דגדלות הנקראים בנים. שלח תשלח את האם, דהיינו שתמשיך המצב הב' של המלכות שאז נשלחת האם שהיא בינה והמלכות נפרדת ממנה, כדי להבנות לנוקבא דז"א לזווג פב"פ, ואח"כ, ואת הבנים תקח לך, אחר שכבר נפרדה הבינה, והמלכות באה למצב הב', אז תוכל להמשיך המוחין דגדלות הנקראים בנים. והארכת ימים, שמוחין דגדלות נבחנים לאריכות ימים בסוד עולם שכולו ארוך.

מז) ד"א כי יקרא וכי: פירוש אחר. כי יקרא הוא כמו שאתה אומר, ואם תלכו עמי קרי והלכתי אף אני עמכם בקרי ויספתי ליסרה אתכם שבע על חטאתיכם. מי היא, שבע. זו היא השכינה, הנקראת שבע, שתהיה עט ישראל בגלות.

מח) בדרך דא קבורת וכי: בדרך, זו היא קבורת רחל, שהיא עומדת בפרשת דרכים, ויבשר לה וינחם לה, ואינה רוצה לקבל תנחומים. ז"ש מאנה להנחם על בניה. ובשביל

שכבר נתגלתה בהם החיית, דהיינו המוחין, אלא קטנים הם. אבל מכונים אפי רברבי, להיותם מזו"ן. ג) מוחין גמורים דגדלות, והם מכונים בנים, דהיינו בנים גדולים כל צרכם. ובי' הבחינות הראשונות שהן ביצים ואפרוחים נמשכות מהמצב הא' של המלכות. שאז ז"א ומלכות דבוקים בבניה, ז"א בקו ימין דבינה, והמלכות בקו שמאל דבינה. אבל הבחינה הג' שהיא מוחין דגדלות, אינם באים אלא מהמצב הב' של המלכות, דהיינו אחר שהמלכות נפרדה מבניה ונבנתה להיות נוקבא דז"א ובאה עמי בזווג פב"פ. וביאור אלו ב' מצבים שבמלכות

(ע"י בפלפלה"ס).
 חז"ש קן, דא הוא גופא, בדרך, דאזיל באורחין טבין וכי. כלומר האדם ההולך בדרכים טובים ובא להמשיך מוחין. ככל עין, דא תורה וכי. שהוא ז"א הנקרא תורה. או על הארץ אליו אינון ישראל דאתקרון ארץ. כאן רמו נסתר על המלכות. כי המלכות נקראת ארץ. אלא כשישראל מקבלים ממלכות נקראים גם הם ארץ. וז"ש דמלמד להון אורייתא, דהיינו שממשיך להם מוחין ממלכות הנקראת אפרוחים, אליו אינון נערים גדולים וכי, דהיינו שהמשיך מוחין דקטנות מסוד אפי רברבי, המכונים אפרוחים, וכן מוחין דנער. או ביצים אליו ועירין דיוליה לון אליה בית, דהיינו מוחין דקטנות גמורים הנמשכים ממטטרון וסנדלפון, הנק' ביצים. שה"ס אפי זוטרי. והאם רובצת, אין אם אלא תורה וכי, דהיינו בינה הנקראת אמא, וגם נקראת תורה, על שם שממנה תצא תורה, שהיא ז"א ורובצת פירושו שמשפעת מוחין דקטנות, הנבחנים למוחין דז"ק, דהיינו המשלימים את (דפו"י דף מ"ז ס"ד)

מט) בכל עץ: דא יריחו. או על הארץ: דא ירושלם. אפרוחים: אלן כרובים דלעילא. או ביצים: אלן כרובים דלתתא. אנפי רברבי, ואנפי זוטרי. (ג) והאם רובצת על האפרוחים או על הביצים לא תקח האם על הבנים שלח תשלח את האם. הה"ד, m) ובפשעיכם שולחה אמכם. ואת הבנים תקח לך למען ייטב לך והארכת ימים, בשביל דאימא אזלא ומנדדא כ מגזולה

מסורת הזהר

חלופי גרסאות

(ת) (ישעיה ג) לעיל פרשת יתרו אות צח.

כ נ"א מגזולה (דפוסים ראשונים).

מאמר

הסולם

כי יקרא קן צפור

ובשביל שהלכו עמו בקרי גלה אותם, והשכינה הנקראת שבע, שה"ס רחל, גלתה עמהם. וע"כ נאמר שבע, על חטאתיכם. שגל חטאתיכם נגלתה השכינה.

אין כלים להתלבשות החכמה.

ו"ש (באות מ"ז) כי יקרא כד"א ואם

תלכו עמו קרי וכו', שבע על חטאתיכם,

שיחטאו ויפרידו זווג ז"א ומלכות פב"פ, שאז

תלך המלכות הנק' שבע בגלות. ו"ש (באות

מ"ח) בדרך דא קבורת רחל וכו' ובשביל

דאזלו עמו בקרי גלה להון ושכינתא גלתה

עמהון, דהיינו שנסתלקו המוחין דפנים

מישראל, והשכינה חזרה למצב האחורים הנבחן

לה לגלות. ויש ב' בחינות באחורים. א) היינו

המצב הא' של המלכות במקומו, וזה נקרא

יריחו. שהיא עיר הראשונה שהוציאו ישראל

מן הקליפות. ויש מלכות דמצב הב' אלא

שמחמת חטא נגלים שם האחורים של המצב

הא'. וזה נקרא ירושלים. ו"ש (באות מ"ט)

בכל עץ, דא ירחו, דהיינו המצב הא' של

המלכות במקומו. או על הארץ, דא ירושלים,

דהיינו גילוי המצב הא'. במלכות דמצב הב'.

אפרוחים, אלן כרובין דלעילא וכו', שהם

המוחין דאחורים המאירים מ"א ומלכות.

הנקראים אנפי רברבי, או ביצים אלן

כרובים דלתתא, שהם המוחין דאחורים

המאירים מצד המלאכים מטטרון וסנדלפון

הנקראים אנפי זוטרי (כנ"ל תרומה אות ע"א

ע"ש).

ואח"כ כשעושים תשובה חוזרים ז"ן פב"פ

כהלכתם וחוזרים המוחין דפנים דהיינו הג"ר

לישראל, שז"ס מצב הב'. וכבר נתבאר

שבמצב הא' ז"א ומלכות דבוקים באמא, ואי

אפשר שיבואו למצב הב' אלא אחר שנפרדו

מאמא, המלכות נבנית לנוקבא דז"א (כמ"ש

בפלפיה"ס אות פ"ח ע"ש). ו"ש (באות נ') לא

תקח האם על הבנים, כי בעת שתזכה למוחין

פנים שנקראים בנים מוכרחה האם להפוך

מן

מט) בכל עץ דא וכו': בכל עץ. זו

היא יריחו. או על הארץ זו היא ירושלים,

אפרוחים, אלו הם הכרובים שלמעלה כלומר

מוחין דקטנות הנמשכים מו"ן. או ביצים,

אלו הם הכרובים שלמטה, שהם, מוחין דקטנות

הנמשכים ממטטרון וסנדלפון, פנים גדולים,

הם אפרוחים. ופנים קטנים הם בצים (כמ"ש

לעיל תרומה אות ע"א).

ג) והאם רובצת על גרי: והאם רובצת

על האפרוחים או על הביצים לא תקח האם

על הבנים שלח תשלח את האם. ו"ש ובפשעכם

שולחה אמכם. ואת הבנים תקח לך למען ייטב

לך והארכת ימים. היינו, בשביל שהאם הולכת

ונודדת מגזולה ומקינה, זה גרם לך אריכת

אפים, שששת ימים שלמעלה חג"ת נה"י, ירחמו

על העולם, ז"ש, ה' ה' אל רחום וחנון ארך

אפים רוב חסד ואמת. ומאריך הכעס מן הפנים

שנסתלקו בעונותיהם של ישראל. ז"ש, וראית

את אחורי ופני לא יראו.

ביאור הדברים. שכאן מעמיד הכתוב, כי

יקרא קן צפור, לא על סדר המשכת המוחין

כדרכם, כמו בפירוש הא', אלא שכבר המוחין

בבחינת ז"א ומלכות פב"פ כהלכתם. אלא

שבסבת עונות ישראל חזרו למצב הא', שאז

נפרדה המלכות מו"א, ומישראל, והולכת בגלות,

שהפירוש הוא שהכלים שלה נופלים בין

הקליפות ואי אפשר להמשיך בזמן ההוא. אלא

מוחין דאחורים המכוונים אפרוחים או ביצים.

אלא אחר שעשו תשובה מחוזרים ז"א ומלכות

לזווג פב"פ, ואז הכלים של המלכות שנפלו

לקליפות, הם מוציאים מן הקליפות, ומעלים

(דפו"י דף מ"ז ט"ד)

ומקינה. ודא גרים לך אריכו, דאנפין, שית יומין דלעילא, ם דירחמו על עלמא. הה"ד, א) ה"ה אל רחום וחנון ארך אפים ורב חסד ואמת. ואריך רוגזא מן אפין דאסתלקו בחוביהון דישראל. הה"ד, ב) וראית את אחורי ופני לא יראו.

מאמר חצות לילה

גא) ם א דודי ירד לגנו לערוגות הבושם לרעות בגנים וללקוט שושנים. ת"ה, כל השירים קדש, ושה"ש קדש קדשים. ן כנסת ישראל משבחת ליה לקב"ה, ואומרת דודי. הה"ד, ז) דודי צח ואדום. נב) ת"ה, בשעתא דיהא פלגות ליליא. איתער שלהובא חדא, ויעול תחות ם גדפי דתרנגולא, וקארי. ובההוא שעתא, קב"ה ירד אל גנו, דאיהו ג"ע

חלופי גרסאות

ל ג"א ומקנה (דפוסים ראשונים). ן ה"ג דפוס מונקאטש במרובעים ג"א ל"ג דא גרים לך (דפוסים ראשונים). נ ג"א אנפין (דפוסים ראשונים). ס ג"א וירחמו (דפוסים ראשונים). ע ג"א מוסיף ד"א דודי (קראקא). פ ג"א וכנסת (דפוסים ראשונים). צ ג"א גרסא (דפוסים ראשונים).

מסורת הזוהר

א) (שמות לד) לך סו ויצא רמה תרומה תתקיג סקודי התקכו אחרי רמג אורא רבא רלא רפה פנחס תחסח ת"ז תכ"ב ד' סו : ת"ע ד' קסט : ז"ח ד' עז ט"ב תק"ח ד' צח ט"ג קי ט"ב לעיל יתרו אות קפה. ב) (שם לב) ב"א קל ואתחנן נו ת"ז ת"ה ד' לה : תליד ד' עז : ת"ע ד' קלג : קלו. ז"ח ד' מח ט"ב סו ט"ג פג ט"ג תק"ח ד' קב ט"ג ג) (שיר ו) ב"ב שצא לעיל יתרו אות רנו. ז) (שם ה) לך תסב.

כי יקרא קן צפור

הסולם

מאמר

המלכות, דהיינו למוחין דפנים, הנה הכלים דמוחין דאחורים של הגלות שנשאר מאו. נעשו כלים להארת חכמה. והארת החכמה נקראת אורך. וז"ש ואריך רוגזא, שהכעס, דהיינו הכלים דאחורים שמומן הגלות נתארכו. דהיינו שקבלו הארת חכמה הנקראת אורך. וז"ש הה"ד וראית את אחורי ופני לא יראו. כי ראייה ה"ס הארת חכמה, שהחכמה נקראת עינים וראיה כנודע. והיא מקובלת בכלים דאחורים, והיינו וראית את אחורי. אבל בכלים דפנים החסדים מכוסים מחכמה. וז"ס ופני לא יראו.

מן הבנים, וע"כ שלח תשלח את האם, שהוא אמא. ומבא ראייה מהכתוב ובפשעיכם שולחה אמכם, שהכונה היא על אמא שלמעלה. ואת הבנים תקח לך, שאז תוכל לקבל המוחין דפנים הנקראים בנים. למען ייטב לך והארכת ימים בשביל דאמא אזלא ומנדרא מגוולה ומקינה, ודא גרים לך אריכו דאנפין שבשביל שאמא נפרדה מן הבנים, אתה יכול להמשיך המוחין דפנים. שה"ס אריכות ימים. ונודע שמצב האי דמלכות ה"ס הארת חכמה בלי חסדים. וע"כ גם החכמה אינה מאירה. כי אין החכמה מאירה בלי חסדים. והוא חשך בלי אור. אמנם בזמן שמאירה במצב ה' במוחין דפנים, אע"פ שהמוחין דפנים הם חסדים מכוסים מחכמה, עכ"ז, יש שם גם הארת חכמה, כי היא מאירה בכלים דאחורים שנשארו בה ממצב האי. וז"ש, ואריך רוגזא מן אפין דאסתלקו בחוביהון דישראל, כי הכעס והרוגז שנעשו מחמת חטאם של ישראל שנסתלקו המוחין דפנים ובאו לבחינת המוחין דאחורים, שהם בחינת חושך ונחשבו לשכינתא בגלותא (כנ"ל ד"ה וז"ש באות מ"ח) עכ"ז אחר שעשו תשובה, וכוז למצב ה' של (דפ"י דף מ"ז ט"ד)

מאמר חצות לילה

גא) דודי ירד לגנו וגו' : דודי ירד לגנו לערוגות הבושם לראות בגנים וללקוט שושנים : בוא וראה, כל השירים קדש, ושיר השירים קדש קדשים. כנסת ישראל, שהיא המלכות, משבחת להקב"ה, ואומרת לו דודי. וז"ש דודי צח ואדום. נב) ת"ה בשעתא דיהא וכו' : בוא יראה, בשעה שיהיה חצות לילה, שלהבת אחת מתעוררת

עילאה, דאית ליה לקב"ה. ובההיא שעתא אתער תרנגולא דלעילא, ואמר, קומו כל אינון דשינתא בחוריהון, הא שעתא איהי לאתחברא איילתא בבעלה. זכאה איהו כל ב"נ דיקום בפלגות ליליא לאתעסקא באורייתא. דקב"ה וכל צדיקיא אציתו לקליה. הה"ד (ה) היושבת בגנים חברים מקשיבים לקולך השמיעיני.

(נג) ובהאי שעתא, p מאן דאתעסק באורייתא, איתרק עליה חד חוטא דחסד. ובהאי שעתא, קב"ה ירד לגנו. למי ירד. לערוגות הבושם. ומאן אינון ערוגות הבושם. הה"ד (ו) בשמים ראש. ומאן אינון. צדיקים.

(נד) ר לרעות בגנים, s בגן עדן דלעילא, וגן עדן דלתתא, דאיקרי העולם הזה, והעולם הבא. ללקוט שושנים, מאן אינון שושנים. אליון צדיקיא דאתעסקו באורייתא, ואינון דמרחשן אורייתא בשפוותייהו. הה"ד שושנים, אל תקרי שושנים, אלא שושנים, שאפילו בקבר רוחשות תורה.

מאמר למה מתים לפני זמנם

(נה) א"ל, וכי לאינון דאתעסקי באורייתא קטיל לון קודם זמנם, ואינון צדיקים דלא חבו. ת"ח, ירבעם בשעתא דהוה ינוקא, הוה זכאי, ולא הוה ליה חובה. אמר הקב"ה למלאך המות, זיל ואייתי לירבעם בן נבט.

חלופי גרסאות

מסורת הוהר

(ח) (שם ח) לך ט. ו) (שמות ל) תצוה ב. p נ"א ל"ג מאן (קראקא). ר נ"א ל"ג לרעות בגנים בגן עדן (קראקא). s נ"א לגן (ווינציא).

חצות לילה

הסולם

מאמר

(נד) לרעות בגנים בגן וכו': לרעות בגנים, היינו בב' גנים, בגן עדן של מעלה. שה"ס מלכות. הנקראים העולם הזה, דהיינו מלכות. והעולם הבא. דהיינו בינה. ללקוט שושנים, מי הם שושנים. אלו הם הצדיקים העוסקים בתורה, ואלו ששפתותיהם דובכות תורה. ז"ש שושנים, אל תקרא שושנים אלא שושנים. כלומר, שהם שונים תורה. שאפילו בקבר שפתותיהם דובכות תורה. ועליהם נאמר וללקוט שושנים, דהיינו שלוקט אותם מהעולם הזה לפני זמנם. כדי שלא יחטאו. כמ"ש לפנינו.

מאמר למה מתים לפני זמנם

(נה) א"ל וכי לאינון וכו': אמר לו, וכי אלו שעוסקים בתורה הורג אותם לפני זמנם, שכתוב עליהם וללקוט שושנים. והם צדיקים שלא חטאו. ומשיב, בוא וראה, ירבעם בשעה שהיה

מתעוררת ובאה תחת כנפי התרנגול, וקורא. ובאותה שעה הקב"ה יורד אל גנו, שהוא גן העדן העליון שיש לו להקב"ה, ובאותה שעה מתעורר התרנגול של מעלה, ואומר, קומו כל אלו שהשינה בחורי עיניהם. הנה השעה היא, שתתחבר האילה, שהיא המלכות, בבעלה, שהוא ז"א. (ביאור הדברים תמצא בזהר ויקהל אות כ"א). אשרי הוא כל אדם שיקום בחצות לילה לעסוק בתורה, שהקב"ה וכל הצדיקים מקשיבים לקולו. ז"ש היושבת בגנים חברים מקשיבים לקולך השמיעיני.

(נג) ובהאי שעתא מאן וכו': ובשעה זו, מי שעוסק בתורה הורק עליו חוט א' של חסד. ובשעה זו הקב"ה יורד לגנו, שהוא מלכות, למי ירד. לערוגות הבושם. ומי הוא ערוגות הבושם. ז"ש, בשמים ראש. בשמים ה"ס הארת חכמה. ראש, ה"ס ג"ר. גמי הם. אלו הם הצדיקים שיש להם אלו המוחזין דבשמים ראש ע"כ נקראו ערוגות הבושם.

(דפרי" דף מ"ז ט"ד)

(נו) בהוא שעתא אמרו מלאכי השרת, זי ה' אדונינו מה אדיר * שמך בכל הארץ. מה ת דשמך איהו אדיר ביה, והוא צדיק, א אנח ליה, ועל זכותא דיליה ייתי שפע לנא. אמר להון קב"ה, ג אי רעוא דילכון דאשבוך ליה, אנא שביק ליה.

(נז) ובתר כן נפק לתרבות רעה, ג ועביד תרי עגלי דדהבא, וחטא וזהחטיא את ישראל. אמר להון קב"ה, הרי כל שפע דהוה יהיב לכון, אתהפך לכון בזוהמא, ד לא הוה טב לכון ה דתייתי ליה הכא בשעתא דהוה זכאי, והוה אוליף ליה מטטרו'ן אורייתא. בשעתא ההיא, פתחו כלהו ואמרו, ו צדיק אתה ה' וישר משפטך. וע"ד קב"ה ירד לגנו ללקוט שושנים.

מאמר שמות מ"ב וע"ב ונש"ב שבק"ש ורמ"ח תיבין

(נח) פתח ינוקא ואמר, ו עמי מה עשיתי לך ומה הלאיתך ענה בי. קב"ה בחביבותא דאית ליה עם ישראל, קרא להון עמי. מה עשיתי לך, למה עשיתי לך. אלא דתזלין לבתי כנסיות ולבתי מדרשות, ותסהידו בי דאנא אחד, הה"ד זי ה' אחד.

(נט) תסהידו דאנא חד, ומתעלה על שמא דמ"ב תיבין, דאינון בפרשת

מסורת הזהר

חלופי גרסאות

ז (תהלים ח) הקסה"ז יב פנחס קמו ז"ח ד' סו ט"א. ח (תהלים קט), ט (מכה ו) בחקיתי ב. י (דברים ו) הקסה"ז רד. ת ג"א דאיהו שמך (דפוסים ראשונים). א ה"ג דפוס מונקאטש במרובעים ג"א ל"ג אנח ליה (כל הדפוסים). ב ג"א הוא (וינציא) ג"א דהוה יהי רעוא דילכון דשביק (קראקא). ג ג"א עבד (דפוסים ראשונים). ד ה"ג דפוס מונקאטש ג"א ל"ב לא (כל הדפוסים). ה ג"א דאיתי (דפוסים ראשונים). ו ל"ג לך (דפוסים ראשונים). ז ג"א ענה בי (מונקאטש במרובעים). ח ג"א ותסהידו (דפוסים ראשונים).

מאמר

הסולם

למה מתים לפני זמנם

שהיה ילד, היה צדיק, ולא היה לו חטא. אמר הקב"ה למלאך המות, לך והביא לי את ירבעם בן נבט.

(נו) בהחייא שעתא אמרו וכו': באותה שעה אמרו מלאכי השרת, ה' אדונינו מה אדיר שמך בכל הארץ. אותו ששמך הוא אדיר בו, שהוא צדיק, ועל הזכות שלו יבא לנו שפע, עוזב אותו. אמר להם הקב"ה אם רצונכם הוא שאעזוב אותו, אני עוזבו.

(נז) פתח ינוקא ואמר וכו': פתח הילד ואמר. עמי מה עשיתי לך ומה הלאיתך ענה בי. הקב"ה באהבתו את ישראל קרא אליהם, עמי. מה עשיתי לך. היינו למה עשיתי לך כך, אלא כדי שתלכו לבתי כנסיות ולבתי מדרשות ותעידו בי שאני אחד. ז"ש ה' אחד.

(נז) ובתר כן נפק וכו': ואחרי כן יצא לתרבות רעה, ועשה ב' עגלי זהב, וחטא וזהחטיא את ישראל. אמר להם הקב"ה, הרי כל השפע שהיה נותן לכם נתהפך לכם בזוהמא. וכי לא היה טוב לכם שהייתי מביאו כאן בשעה שהיה צדיק. ומטטרו'ן היה מלמדו תורה. דפרי דף מ"ז ס"ד י' דף מ"ח ט"א

(נט) תסהידו דאנא חד וכו': תעידו, שאני אחד, ומתעלה על שם מ"ב תיבית, שהן בפרשת

ק"ש, מן ואהבת עד והיה. ותעבידו * ליחדני עלייכו. ואיהו שמא כדוגמא שמא דמ"ב שמהן.

ס) ובשמא דע"ב תיבין, דאית בפרשת ק"ש, מן והיה עד ושמתם. ובשמא דחמשין תיבין, * מן ושמתם ע"ס פרשתא, כחושבן שערי בינה. ובשמא דע"ב, מן ויאמר עד סוף * הפרשה.

סא) ואינן ארבע פרשיין, עם י"ב תיבין דאית בקריאת שמע, * תרין יחודין עילאין, יתעבידו כלהו מאתן וארבעין ותמניא, כחושבן רמ"ח אברים. וכל אינש דיקרי ק"ש כדקא יאות, כל תיבה ותיבה משפיע בכל אבר ואבר דיליה. ואי אינש לא יקרי ק"ש ביממא ובליליא, כל אבר ואבר דיליה יתמלי מן רוח רעה, ומכל מלין ומרעין בישיין דעלמא.

סב) אמר ינוקא, תלת תיבין אינן, דחסרין מן ק"ש, מן רמ"ח תיבין, * ובמה אשתלימו. אמר, * אנא שמענא מאבא, עם ה' אלהיכם אמת * שהש"ץ חוזר בקול.

א/סג) פתח סבא דינוקא ואמר, עיר קטנה ואנשים בה מעט וגו', * ומצא בה ילד מסכן חכם וגו', ת"ת, עיר קטנה, דא תיבת נח. ואנשים בה מעט, אלו אשתו ובניו ונשי בניו, וחיות ועופות ובהמות. ובא אליה מלך גדול

חלופי גרסאות

מסורת הזוהר

ס) (קהלת ט) אחרי מות רכו ז"ח ד * ס"ג תק"ח * * ג"ג דפוס (דפוסים ראשונים). * ה"ג דפוס מונקאטש במרובעים ג"א ל"ג מן ושמתם ע"ס פרשתא (כל הדפוסים). * כ ג"א מוסיף כל הפרשה (קראקא). * ג"א ל"ג תרין יחודין (דפוסים ראשונים). * ח ג"א מוסיף אמר ובמה (דפוסים ראשונים). * נ ה"ג דפוס מונקאטש במרובעים ג"א ל"ג שהש"ץ חוזר בקול (כל הדפוסים).

הסולם

מאמר

שמות מ"ב וע"ב ונשי"ב שבק"ש ורמ"ח תיבין קריאת שמע כראוי, כל מלה ומלה שבק"ש, משפיעה על כל אבר ואבר שבו. ואם אדם אינו קורא קריאת שמע ביום ובלילה, כל אבר ואבר שבו יתמלא מרוח רעה, ומכל הדברים הרעים ומחלות רעות שבעולם.

בפרשת קריאת שמע, מן ואהבת עד והיה אס שמוע. ותעשו ליחד אותי עליכם. ומ"ב תיבות אלו הם שם כמו השם של מ"ב שמות.

ס) ובשמא דע"ב מן וכו': * ובשם ע"ב תיבות שיש בפרשת קריאת שמע מן והיה אס שמוע עד ושמתם את דברי. ובשם של חמשים תיבות, שיש מן ושמתם עד סוף הפרשה. כחשבון חמשים שערי בינה. ובשם של ע"ב תיבות שיש מן ויאמר עד סוף הפרשה.

סב) אמר ינוקא תלת וכו': * אמר הילד, ג' המלים החסרות בק"ש, מרמ"ח תיבות, במה הן מתמלאות. אמר, * אני שמעתי מאבי, שהן נשלמות עם ה' אלקיכם אמת, שהשליח צבור חוזר בקול.

סא) ואינן ארבע פרשיין וכו': * ורל"ו תיבות שבארבע פרשיות אלו, עם י"ב תיבות שיש בקריאת שמע, דהיינו בפסוק שמע ישראל עם ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד. שהם ב' יחודים עליונים, יעשו כולם רמ"ח תיבות כנגד רמ"ח אברים שבאדם, וכל אדם שיקרא

א/סג) פתח סבא דינוקא וכו': * פתח זקנו של הילד ואמר, עיר קטנה ואנשים בה מעט וגו' ומצא בה ילד מסכן חכם וגו', ת"ת, עיר קטנה, זו היא תיבת נח. ואנשים בה מעט, אלו הם אשתו ובניו ונשי בניו, וחיות ועופות ובהמות. ובא אליה מלך גדול וסבב אותה, וזו יצר

(דפוס דף מ"ח ט"א)

וסבב אותה, זה יצר. הרע, ומצא בה איש מסכן וחכם, דא נת. ומלט הוא את העיר בחכמתו.

סתרי תורה

מאמר ג' סעודות שבשבת

ב/סג) סעודתי דשבת בכל אינון אוכלוסיין עילאיין. ויאמר משה אכלוהו היום כי שבת היום לד'. היום לא תמצאוהו בשדה. תלת זמנין היום, כחושבן תלת סעודתי, דאתקריאו ענג. ומהו ענג. הה"ד וקראת לשבת ענג. ונהר יוצא מעדן להשקות את הגן. ובחשבון תלת גלויות, שאמר משה כנגדן אהייה אהייה תלת זמנין.

סד) אנא אהיה עמכון בגלותא קדמאה, הדא הוא דאמרו, גלו למצרים שכינה עמהם. ואנא אהיה עמכון בגלותא תניינא, גלו לבבל שכינה עמהם. ואנא אהיה עמכון בגלותא תליתאה, גלו ליון שכינה עמהם. אהיה רביעאה לא גילה להון, אלא ו אני ה' בעתה אחישנה. זכו אחישנה, לא זכו בעתה.

סה) אמר ר' פנחס, רצה הקב"ה לנסות את ישראל וכו'. ת

חלופי גרסאות

ז) (שמות טז) ת"ז תכ"א ד' נז. ז"ח ד' מח ט"ב (ישעיה נח) הקס"ז פ. ו (בראשית ב) ב"א רמו. ט (ישעיה ס) וירא תמא תק"ח ד' קו ט"א קיג ט"ב.
 ח) ג"א מוסיף הרע שסיבכה (מונקאטש במרובעים). ע ג"א הה"ד וקראת לשבת ענג ומהו ענג (קראקא). פ ה"ג בדפוס מונקאטש במרובעים ג"א ל"ג כנגדן (כל הדפוסים). צ ג"א אהיה אשר אהיה אהיה תלת זמנין (קראקא). ק ג"א ל"ג הה"ד (קראקא). ר ג"א ל"ג הה"ד (קראקא). ש ג"א לזכות (קראקא). ת בדפוסי כתיב לעיל בפרשת נח [מאות ל"ז עד מ"ז] על פסוק וישלחו את העורב עד מזומן ומחכה אימתי תשוב ע"ש.

מסורת הזוהר

הסולם

ג' סעודות שבשבת

ג' גלויות שאמר משה, כנגדם, ג' פעמים אהיה אהיה אהיה, שהם בחשבון ס"ג. ועם הגי' קכ"ג של ענג, הוא בחשבון ג"פ היום, שהם בגי' קפ"ו, עם ג' המלות. דהיינו מ"ש, אהיה אשר אהיה וגו' אהיה שלחני אליכם, שהקב"ה צוה למטה לאומרם לבני ישראל.

סד) אנא אהיה עמכון וכו': שג' אהיה אלו. פירושו, אני אהיה עמכם בגלות הראשונה, וזה שאמרו, גלו למצרים שכינה עמהם. ואני אהיה עמכם בגלות השנייה. זה שאמרו גלו לבבל שכינה עמהם. ואני אהיה עמכם בגלות השלישית. זהו שאמרו גלו ליון שכינה עמהם. אהיה של הגלות הרביעית, לא גילה להם. אלא אני ה' בעתה אחישנה. שפירושו, זכו אחישנה לא זכו בעתה.

סה) אמר ר' פנחס וכו': כבר נדפסו דבריו לעיל פרשת נח מאות קל"ח עד אות קמ"ו.

מאמר

יצר הרע, ומצא בה איש מסכן וחכם, זהו נח. ומלט הוא את העיר בחכמתו. שמלט את כל העולם.

סתרי תורה

מאמר ג' סעודות שבשבת

ב/סג) סעודתי דשבת בכל וכו': ביאור סעודות השבת בכל אלו הגדודים העליונים. כלומר, ביאור עניני סעודות השבת, איד הם מתבארים בעולמות עליונים. ויאמר משה אכלוהו היום כי שבת היום לה' היום לא תמצאוהו בשדה. ג' פעמים, היום שהם בגי' קפ"ו, עם ג' המלות עצמם. הם כחשבון ג' הסעודות הנקראות ענג שהוא בגי' קכ"ג, ומהו ענג. היינו שכתוב, וקראת לשבת ענג. ונהר יוצא מעדן להשקות את הגן, שראשי תיבות נהר עדן גן הם אותיות, ענג. ובחשבון

(דפוסי דף מ"ח ט"א)

(טו) ת"ח, אם ישיבו לא נשאר בגלות יום א' שלם. אמר ליה בחשאי, מהו (* יום א'. זהו שאמר, (ט) הן עוד היום גדול לא עת האסף המקנה וגו'. אם תבו בתיובתא, יצאו לזמן היום שאמר הנביא. * ואם לא עת האסף המקנה, השקו הצאן ולכו רעו. בספרא דרב המנונא סבא, אם לא תבו בתיובתא, לא יפקון עד דישתלים שמא דקב"ה יהו"ה.

(טז) ד"א, ישראל נמשלו ליונה, והכנפים למצות, כמו בשעה שהיונה יש לה כנפים, ב והכנפים שלימים, לא יש ג עוף בעולם שיקחה. כך ישראל, בשעה שהם שלמים במצות, לא יש בכל העולם מי שיוכל להם. ד כמו שהוא כתוב בפ' בלעם, (ט) מה אקוב לא קבה אל ומה אזעום לא זעם ה'. ואח"כ זנו אחרי אלהיהם, ויחר אף ה' בהם.

(סח) ועל דא, (ז) ולא תתורו אחרי לבבכם ואחרי עיניכם אשר אתם זונים אחריהם. ומהו אחרי לבבכם ואחרי עיניכם. זהו ה רק רע כל ו היום, וזהו ק רע רע יאמר וגו'.

(סט) ועל דא (ז) וראית את אחורי. הה"ד, (ט) השיב אחור ימינו. וכתבי, (ח) אסתירה פני מהם אראה מה אחריהם וגו'. וע"ד בשעה שישראל היו

מסורת הזהר

חלופי גרסאות

(ט) (בראשית כט) ואתחנן קסד לעיל יתרו את קצנ. (במדבר כג) בחקותי טו. ז (במדבר טו) תרומה תכב בהשטות ח"ב ד' רעו ד"י. שלח לך שכד שלב ואתחנן ענ ת"ז תל"ז ד' עת. ז"ח בראשית את רפנ לעיל יתרו את מו. ק (משלי כ). ר (שמות לג) לעיל את נ. ש (איכה ב) ויצא שנט ויקהל קסד לעיל את כג. ת (דברים לב) ת"ז תכ"ז ד' עא : תס"ט ד' קיד:

א ג"א מוסיף ואם לאו (דפוסים ראשונים). ב ג"א לא יש עוף בעולם שיקחה והכנפים שלימים (דפוסים ראשונים). ג ג"א אופן (מונקאטש במרובעים). ד מן כמו עד ואח"כ הוא בדפוס מונקאטש בסוגריים. ה ג"א רע (קראקא). ו ג"א מוסיף היום המבין (דפוסים ראשונים) ג"א היום דאינון עשו וישמצאל (מונקאטש).

מאמר

הסולם

ג סעודות שבשבת

(טו) ת"ח אם ישיבו וכו' : בוא וראה אם ישובו, לא היו נשארים בגלות יום אחד שלם. אמר לו בלחש מהו יום אחד. זהו שאמר, הן עוד היום גדול לא עת האסף המקנה וגו'. אם יחזרו בתשובה יצאו לזמן היום, שאמר הנביא, דהיינו היום אם בקולו תשמעו. (תהלים צ"ה) כי אלו י"א מזמורים מתפלה למשה עד מזמור לתודה, אמרם משה הנביא. ואם לא עת האסף המקנה, כי לא עשו תשובה, השקו הצאן ולכו רעו. בספרו של רב המנונא סבא יט, אם לא חזרו בתשובה לא יצאו עד שיושלם שם הקב"ה, הוי"ה.

(טז) ד"א ישראל נמשלו וכו' : פירוש אחר. ישראל נמשלו ליונה, והכנפים למצות. כמו שהיונה, בשעה שיש לה כנפים, והכנפים שלמות, אין עוף בעולם שיקח אותה, כך ישראל, בשעה שהם שלמים במצות אין בכל הקב"ה, הוי"ה.

(סח) ועל דא ולא וגו' : וע"כ, ולא תתורו אחרי לבבכם ואחרי עיניכם אשר אתם זונים אחריהם. ומהו אחרי לבבכם ואחרי עיניכם. זה הוא, רק רע כל היום. וזהו רע רע יאמר וגו'. דהיינו רע שבלב ורע שבעינים. ואחרי, הוא לשון אחורים ודינים.

(סט) ועל דא וראית את אחורי. זה שכתוב, השיב אחור ימינו. וכתוב, אסתירה פני מהם אראה מה אחריהם וגו' שכל אלו המלות אחור ואחור מורים על דינים. וע"כ בשעה שישראל היו

(דפוסים דף מ"ח ט"א *) (ט"ב)

לב

בלב שלם ז לפני ה' מה היה. פנים בפנים דבר ה' ה ואם לאו, בסטרא דאחוריים. וזהו העריות. הה"ד, א ערות אביך וערות אמך לא תגלה.

מאמר פנים כלפי מטה ואחורים כלפי מעלה

ע) ויש אחור מן קדושה. הה"ד, ב אחרי ה' ילכו כאריה ישאג. ואתקרי פנים לגבי מטה, ואחור לגבי מעלה. ואתקרי חול לגבי מעלה, וקודש לגבי מטה.

עא) וזה בקש משה לידע, זה שהיה ה פנים לגבי מעלה. ואמר ליה, כי לא יראני האדם וחי. ואח"כ בקש שיתן נשמה לישראל מן הפנים שהם למטה, ונקראו אחורים לגבי מעלה. ואמר ליה, וראית את אחורי. אתה תראה והם לא יראו. ה הרי תבין שהיה ה לגביה אחור, ולגבי ישראל פנים. ועל זה אמר לא יראו, ולא אמר לא תראה.

עב) ת"ח, בחובא דאדם קדמאה, אבדו הפנים עילאין. ובחובא דעגל, פנים תתאין, דאתקרי אחור לגבי עילא. ובכל גלות וגלות אבדו. ואיהו רזא רברבא, ג וכל דא נרמז ה בשם יהו"ה. ה, פנים עילאין. ה, אחור לגבי ה, ופנים לגבי ו. ו, אחור לגבי ה' עילאה. ופנים לגבי ה' תתאה. ה, אחור לגבי ו, ופנים לגבי רזא דלתתא.

הלופי גרסאות

מסורת הוהר

א) (ויקרא יח) ב"א רסח. ב) (הושע יא) ויצא רפב ז נ"א מלפני (קראקא). ח ה"ג בדפוס מונקאטש במרובעים נ"א ל"ג ואם לאו בסטרא דאחוריים (דפוסים ראשונים). ט נ"א ל"ג פנים (דפוסים ראשונים). י נ"א תרי (דפוסים ראשונים). כ נ"א לגבי (דפוסים ראשונים). ל נ"א ועם כל דא נרמזו הוי"ה (דפוסים ראשונים). מ ה"ג דפוס מונקאטש במרובעים נ"א ל"ג בשם (כל הדפוסים).

פנים כלפי מטה ואחורים כלפי מעלה

הסולם

מאמר

משה לדעת. מה שהיה פנים כלפי מעלה, ואמר לו, כי לא יראני האדם וחי. ואח"כ בקש שיתן נשמה לישראל מן הפנים שהם כלפי מטה. הנקראים אחורים כלפי מעלה. ואמר לו, וראית את אחורי, אתה תראה, והם לא יראו הרי תבין, עהוא מטעם, כי אצל משה היה זה אחור, ואצל ישראל היה זה פנים. וע"כ אמר לא יראו, שעל פי הכתוב הוא לשון רבים, ולא אמר לא תראה. מפני שהכונה היא על ישראל.

בלב שלם לפני ה', מה היה. פנים בפנים דבר ה'. ואם לא היה בבחינת אחורים. עהוא דיניס. וזהו סוד העריות, ז"ש ערות אביך וערות אמך לא תגלה. דהיינו שלא תגלה האחורים והדינים של אביך ואמך העליונים, עהם ז"ל.

מאמר פנים כלפי מטה ואחורים כלפי מעלה

א

ע) ויש אחור מן וכו': ויש אחור שהוא קדושה, ז"ש אחרי ה' ילכו כאריה ישאג. והאחור הזה נקרא פנים כלפי מטה, ואחור כלפי מעלה. וכן נקרא חול כלפי מעלה, וקודש כלפי מטה. כי האחור נקרא חול. והפנים נקרא קדש.

עב) ת"ח בחובא דאדם וכו': בוא וראה בחטאו של האדם הראשון נאבדו הפנים העליונים. ובחטא העגל נאבדו פנים תחתונים, הנקראים אחור כלפי מעלה. ובכל גלות וגלות נאבדים. והוא סוד גדול. וכל זה נרמז בשם הוי"ה

עג) וזה בקש משה וכו': וזה בקש (דפוס דף מ"ח ט"ב)

(עג) ומאי איהו ידו"ד, דאתקרי אחור לגבי ידו"ד דלעילא, ודא המבדיל בין הקדש ובין קדש הקדשים. ידו"ד דלעילא, אדם עילאה. ידו"ד דלתתא, אדם תניינא. ואית אדם דאיהו תליתאה, דאתקרי אחור, לגבי שמא תניינא.

חלופי גרסאות

ג ה"ג הגהה כתיי מרפוס אמסטרדם נ"א ל"ג מן אדם עד אדם (וינציא) נ"א אדם הקטן אית הוי"ה דלתתא דאיהו תליתאה (קראקא).

פנים כלפי מטה ואחוריים כלפי מעלה

הסולם

מאמר

למעלה מהם, והם נפגמים על ידה ויוצאים מן המדרגה. ואע"פ שבגדלות יוצאת המלכות המסיימת ממקום בינה, ובינה ותו"מ דכל מדרגה חוזרים אל המדרגה. (כמ"ש שם באות י"ח) עכ"ז נבחנו עוד לבחינת אחוריים כלפי כו"ח של אותה מדרגה שלא נפגמו מעולם. גם נתבאר שם, שאפילו בעת גדלות אינו נפסק החיבור של הפנים דתחתון, דהיינו כו"ח דתחתון באחוריים דעליון, שהם בינה ותו"מ דעליון, כי אז עולים כו"ח דתחתון ומלבישים לבינה ותו"מ דעליון במקום העליון עש"ה.

והנה נתבאר שאחוריים דעליון שהם בינה ותו"מ שלו מלובשים תמיד בפנים של התחתון, שהם כו"ח שלו, הן בקטנות והן בגדלות. ולפיכך הפנים של התחתון נבחנו כלפי העליון לאחוריים שלו, שהרי הם מלבישים לאחוריים שלו, וכל מה שיש בפנים דתחתון מקבלים מאחוריים שלו. באפן שהפנים של כל תחתון, נחשב לפנים רק כלפי עצמו, ולא כלפי העליון שלו, כי כלפי העליון הוא אחוריים, לא פחות מאחוריים שלו.

ו"ש (באות ע') ויש אחור מן קדושה וכו' והיינו בינה ותו"מ של כל מדרגה הנבחנת לבחינת אחור של המדרגה, כנ"ל. ואתקרי פנים לגבי מטה, ואחור לגבי מעלה, כי בינה ותו"מ דעליון, שהם אחור דעליון, נחשבים פנים דתחתון, כי כו"ח דתחתון שהם הפנים שלו מלבישים על בינה ותו"מ אלו, וממנו מקבלים כל שפעם. והם מלובשים בפנימיותם, ע"כ הם חשובים לא פחות מכתר וחכמה של עצמו שהם פנים. ונמצא שאחור דעליון הוא פנים לתחתון, וכן הפנים דתחתון הוא אחור דעליון, שהרי הם מלבישים על בינה ותו"מ שלו, ואינם עדיפים ממנו.

ו"ש (באות ע"א) וזה בקש משה לידע, זה שהיה פנים לגבי מעלה. דהיינו שהיה רוצה

הויה. ה' היא פנים עליונים. ה' היא אחור כלפי ה' ופנים כלפי הו'. ה' היא אחור כלפי ה' עליונה, ופנים כלפי ה' תחתונה. ה' היא אחור כלפי הו', ופנים כלפי הסוד שלמטה.

(עג) ומאי איהו הויה וכו' : שואל, ומה היא הוי"ה הנקראת אחור כלפי הוי"ה שלמעלה, שעליה נאמר, המבדיל בין הקדש ובין קדש הקדשים. ומשיב, הוי"ה שלמעלה היא האדם העליון. הוי"ה שלמטה היא האדם השני. ויש אדם שהוא שלישי הנקרא אחור כלפי השם השני. והשם השני הוא פנים כלפי זה השלישי. וזה הוא המבדיל בין קדש לחול. והם ג' בחשבון אהיה אהיה אהיה ג' פעמים.

ביאור המאמר. נודע שבכל מדרגה יש ע"ס כח"ב תו"מ, ובסבת עלית המלכות של כל מדרגה לבינה של אותה המדרגה, נסתיימה כל מדרגה במקום בינה, ולא נשאר במדרגה אלא כתר וחכמה, ובינה ותו"מ של המדרגה נפגמו ויצאו ממדרגה למדרגה שמתחתיה, ולפי שגם המדרגה שמתחתיה נבקעה לשנים, שגם בה לא נשארו אלא כתר וחכמה, ובינה ותו"מ שלה נפלו ממנה לתחתונה שלה, ע"כ נבחן שבינה ותו"מ הנופלים למדרגה שמתחתיה אינם נופלים לכל כח"ב תו"מ של המדרגה שמתחתיה אלא לכתר וחכמה שלה בלבד, כי לא נשאר שם יותר. ולפיכך נבחן שבינה ותו"מ של כל מדרגה נופלים ומתלבשים בכתר וחכמה של התחתונה שלה. שבינה ותו"מ דכתר, מתלבשים בכו"ח דחכמה. ובינה ותו"מ דחכמה מתלבשים בכו"ח דבינה. ובינה ותו"מ דבינה מתלבשים בכו"ח דו"א. ובינה ותו"מ דו"א בכו"ח דמלכות, וכן בכל המדרגות שבכל העולמות. (כמ"ש בפלפ"ס אות ט"ו) ומשום זה נבחנו כתר וחכמה דכל מדרגה לבחינת פנים של המדרגה, ובינה ותו"מ דכל מדרגה נבחנו לבחינת אחור של המדרגה. שהוא משום שהמלכות המסיימת של המדרגה נמצאת (דפו"י דף מ"ח ט"ב)

ושמא תניינא איהו פנים לגבי דא. ודא הוא המבדיל בין קדש לחול. ואינון תלת, בחושבן אהייה אהייה תלת זמנין.

מאמר

הסולם

פנים כלפי פטה ואחורים כלפי מעלה

דז"א, להיותם מקבלים מהם, ומלבישים אותם. ו' אחור לגבי ה' עלאה, שכ"ח שהם פנים של ה' הם אחורים כלפי ה' ראשונה, להיותם מלבישים אותם. ופנים לגבי ה' תתאה, דהיינו אפילו בינה ותו"מ ד', שהוא ז"א, הם ג"כ פנים כלפי ה' תתאה, שהיא המלכות ה' אחור לגבי ו' ופנים לגבי רזא דלתתא כי משום שכ"ח של המלכות מלבישים על האחורים דז"א, נחשבים לאחורים. ומשום שבינה ותו"מ של המלכות, מלובשים בכ"ח של המדרגה שלמטה ממנה, הם הפנים של המדרגה שלמטה.

ונודע שהי"ה במילוי אלפין, כזה יוד הא ואו הא, נקרא אדם, שהיא בגי' אדם דהיינו מ"ה. ויש בה ראש תוך סוף, שה"ס ג' היות, שבכל אחת יש עשר ספירות שהם ג' בחינות אדם. וז"ש (באות ע"ג) ומאי איהו הויה דאתקרי אחור לגבי הויה דלעילא, ששואל איזו הויה היא שאמרו עליה שהיא אחור כלפי הויה עליונה, ודא המבדיל בין הקדש ובין קדש הקדשים, שעליהם אמרו, המבדיל בין קדש ובין קדש הקדשים. ומשיב, הויה דלעילא אדם עלאה, דהיינו בחינת ראש דז"א, שה"ס הראש דהויה דאלפין שה"ס אדם. הויה דלתתא אדם תניינא, שה"ס בחינת תוך דז"א שה"ס מחזה ולמעלה, והוא הויה דאלפין השניה, שה"ס אדם השני. ועל ב' ההיות האלו, נאמר, המבדיל בין קדש שהוא הויה השניה, ובין קדש הקדשים שהוא ההויה העליונה. ואית אדם דאיהו תליתאה, דהיינו מחזה ולמטה דז"א, ששם הויה שלישיית במילוי אלפין, שה"ס אדם הג'. דאתקרי אחור לגבי שמא תניינא, משום שבינה ותו"מ דהויה שניה מלובשים בכ"ח דהויה ג'. וע"כ כ"ח דהויה ג' הם אחור להויה ב'. ושמא תניינא איהו פנים לגבי דא, שאפילו בינה ותו"מ דהויה ב', נחשבים לפנים להויה הג', משום שהפנים דהויה הג', שהם כ"ח, מלבישים עליהם ומקבלים שפעם מהם. ודא הוא המבדיל בין קדש לחול, כי הפנים דתחתון נקרא חול כלפי אחור דעליון (כנ"ל אות ע') ואינון תלת, אלו ג' היות רת"ס, הם בחושבן אהיה אהיה אהיה ג' זמנין כלומר, שהחשבון ג' שבג' היות, הם כנגד החשבון ג' שבג'

רוצה לדעת הפנים של ז"א, שהוא העליון אל המלכות. ואמר ליה, כי לא יראני האדם חזי. וז"ש ואח"כ בקש שיתן נשמה לישראל מן הפנים שהם למטה, דהיינו מן כתר וחכמה של המלכות, שהם פנים כלפי המלכות שהוא למטה. ונקראו אחורים לגבי מעלה, שכלפי ז"א הם אחורים, משום שהם מלבישים על בינה ותו"מ שלו. דהיינו על אחורים שלו, וע"כ הפנים של המלכות נחשבים לאחורים של ז"א. ואמר ליה, וראית את אחורי, דהיינו אחורים דז"א. כי משה היה מרכבה לז"א. והפנים של המלכות, שהם כ"ח שלה נחשבים לו אחורים, ולא פנים. לפיכך, א"ל, אתה תראה, להיותם אחורים שלך. והם לא יראו, כי ישראל שאינם בבחינת ז"א, אלא בבחינת מלכות, ע"כ אינם יכולים לראות הפנים שלה כי אצלם הוא פנים ממש. ורק משה שהוא בבחינת ז"א, שנמצא הפנים של מלכות לאחורים שלו, היה יכול לראות. ולא ישראל שהם בבחינת מלכות וז"ש, הרי תבין שהיה לגביה אחור, ולגבי ישראל פנים וכי'. דהיינו כמבואר.

ונתבאר לעיל (באות ט"ט) בשעה שישראל היו בלב שלם לפני ה' מה היה. פנים בפנים וגו'. ואם לאו בסטרא דאחורים, אשר ע"י החטא, מסתלק הפנים והאחור שולט. וז"ש, (באות ע"ב) בחובא דאדם קדמאה אכרו הפנים עלאיין, דהיינו הפנים של ז"א, שהוא חור לאחור. כי חטאו של האדם הראשון הגיע עד ז"א. ובחובא דעגל, פנים תתאיין, דהיינו שנסתלקו כ"ח דמלכות, שהם פנים של המלכות וכי החטא שלהם הגיע רק עד המלכות ונסתלקו הפנים שלה דאתקרי אחור לגבי עלאה, שכלפי ז"א הם נחשבים לאחורים. כנ"ל. ובכל גלות וגלות אכרו, שבכל גלות נאכדו הפנים והאחור שולט.

וז"ש (באות ע"ב) ו' פנים עלאיין. כי ו' ה"ס או"א עלאיין. ה' אחור לגבי ו', ופנים לגבי ו'. שכתר וחכמה של ה' שהיא ישו"ת, הם אחורים כלפי ה' שהיא או"א. ומכ"ש בינה ותו"מ של ה'. והם פנים כלפי ה' שהוא ז"א. שאפילו בינה ותו"מ של ה', הם פנים לכ"ח (דפ"י דף מ"ח ט"ב)

מאמר ב' ג' סעודות שבשבת

(עד) ד"א א ויאמר משה אכלוהו היום כי שבת היום לה' היום לא תמצאוהו בשדה. האי קרא אוקמוה חבריא, תחות כפתור עילאה, כפתור די ממנא בכ"ב אתון. בעיזקא דלעילא, לקטין תרין סטרין, חד עיזקא. והוא עיזקא איהו בריבועא לארבע סטרי עלמא.

(עה) אחידן האי עיזקא מהאי סטרא ומהאי סטרא, דא לימינא, ודא לשמאלא. ההוא דימינא סלקא ברישא, וכד איהו זקפא, נטיל עמיה שית

חלופי גרסא

ס ג"א ל"ג והוא עיזקא (קראקא).

מסורת הזה

ג (שמות טז) לעיל אות ב/ס.

ג' סעודות שבשבת

הסולם

מאמר ב'

שעולים ל"ב. ולפיכך נבחנו כאן בבינה ג' בחינות. א) עצם הבינה, שהיא נקראת כפתור. שפירושו משקוף. ב) ב' הקוין שהכפתור נשען עליהם. ג) הוא ז"א, שה"ס כ"ב אותיות העולה אליהם למ"ן ומיחד אותם.

שבג' אהיה, שהם מורים על ראש תוך וסוף של המדרגה.

מאמר ב', ג' סעודות שבשבת

זו"ש, תחות כפתור עלאה שהוא בינה. כפתור די ממנא בכ"ב אתון, שהבינה ממונה על ז"א, שה"ס כ"ב אותיות, שעלה אליה למ"ן. ומפרש יותר בפרטות, בעזקא דלעילא, דהיינו המוחין דבינה המכונים הטבעת העליונה מטרם שנפתחו להשפיע הארת החכמה. לקטין תרין סטרין חד עזקא, כי ב' הקוין שבמוחין דבינה הנקראת עזקא עלאה, לוקטים, דהיינו שהעלו למ"ן, טבעת אחת, שהוא ז"א. והוא עזקא איהו בריבועא לד' סטרי עלמא, דהיינו שיש בו ד' בחינות חו"ג תו"מ.

(עד) ד"א ויאמר משה וגו': פירוש אחר. ויאמר משה אכלוהו היום כי שבת היום לה' היום לא תמצאוהו בשדה. מקרא זה כבר העמידוהו החברים. תחת כפתור העליון, שהוא בינה, שהוא כפתור הממונה על כ"ב אותיות, כי בינה היא ממונה על ז"א שנקרא כ"ב אותיות. בטבעת של מעלה, דהיינו במוחין דבינה, הנקראים טבעת שלמעלה, לוקטים ב' צדדים, דהיינו ב' קוין, ימין ושמאל, טבעת אחת, שהוא ז"א שגולה להם למ"ן. וטבעת ההיא היא בריבוע, לד' צדדי העולם, דרום צפון, הם חו"ג, ומזרח ומערב, הם תו"מ.

פירוש הבינה דהיינו ישו"ת, נקראת כפתור עילאה. כפתור פירושו משקוף הנשען על ב' מזוזות. מלשון בכפתוריה ילינו (צפניה ב') וכן הך הכפתור וירעשו הספים (עמוס ט'). ולפי שהבינה נשענת על ב' קוין ימין ושמאל לגלות החכמה הנקראת ראייה מלשון משקוף, ע"כ היא נקראת כפתור. ונודע שבעת יציאת ב' הקוין ימין ושמאל בבינה, אינם יכולים להאיר עד שז"א עולה למ"ן, והוא מיחד ב' הקוין דבינה זה בזה ואז יכולים להאיר (כמ"ש בפלפח"ס אות כ"ד) שמטעם זה מכונה חכמה זו הנגלית ע"י הקוין בשם חכמה דל"ב נתיבות, שפירושו, עשר ספירות דבינה, ח"א המכונה כ"ב אותיות (כמ"ש באדרא זוטא אות ע"ג) שעשר וכ"ב הם ל"ב. והוא מטעם, כי אין הארת החכמה נגלית זולת ע"י בינה ח"א (דפ"י דף מ"ח ט"ב)

(עה) אחידן האי עזקא וכו': ב' הקוין שבבינה, אוהזים בטבעת זו, שהיא ז"א, מצד זה ומצד זה, זה לימין, וזה לשמאל, זה של הימין, עולה תחילה, וכשהוא קם, לוקח עמו שש מאות אלף גברים גבורים אחוזי חרבות על הירכים. זו"ש כשש מאות אלף רגלי הגברים לבד מטף. וזה שבשמאל עולה אחר כך, וכשהוא קם, לוקח עמו שש מאות אלף בעלי כנפים, ופנים של רחמים. והם מתחלפים, הימין בשמאל, והשמאל בימין.

פירוש. כבר נתבאר, שהטבעת שה"ס ז"א, היא הקו האמצעי המכריע על ב' הקוין, ימין ושמאל דבינה ומיחד אותם זב"ו, שעל ידי יחודם זב"ו הם יכולים להאיר בשלמות. ולפיכך נבחנו, שב' הקוים אוהזים בקו האמצעי, שהוא

מאה אלף גוברין גברין, אחידן סייפין על ירכין. הה"ד, (ז) כשש מאות אלף רגלי הגברים לבד מטף. והוא דשמאלא סלקא לבתר כן, וכד איהו זקפא, נטיל עמיה שית מאה אלף ו מארי דגדפין, אנפין דרחמי. ומתחלפין דימינא בשמאלא, ודשמאלא בימינא.

מסורת הזוהר

(ד) (שמות יב) שמות ג.

חלופי גרסאות

ג' ג"א ל"ג מארי (קראקא).

מאמר ב'

הסולם

ג' סעודות שבשבת

דהיינו שנכלל בהם המסך דחירק שנקרא חרב, על הירכין שה"ס נה"י. כי לולא היו אחוזים בחרב הזו, לא היה השמאל מתיחד עם הימין, והחכמה היתה נשאת בחשכה. וסו"ה, כולם אחיזי חרב וגוי מפחד בלילות. דהיינו מחמת הפחד שהשמאל לא יתפרד מן הימין והחכמה תחזור לבחינת לילה וחשך, הם אחוזים חרב על ירך, שה"ס המסך דחירק שבקו האמצעי, השומר שהשמאל לא יפרד מן הימין.

ואחר שנכלל הימין מן השמאל ונשלם בבחינת ג"ר. חזר קו השמאל שה"ס חכמה, ונכלל מן הקו הימין שה"ס חסדים, ובזה הוא קם מגפילתו, כי אחר שנכלל בחסדים הוא יכול להתאיר (כמ"ש בפלפ"ס שם). וז"ש, והוא דשמאלא סלקא לבתר כן, דהיינו אחר השלמת הימין, וכד איהו זקפא, וכשהוא קם מגפילתו, מכח התכללותו בחסדים דימין, נטיל עמיה שית מאה אלף מארי דגדפין.

שש ה"ס חג"ת נה"י, והם שש מאות להיותם חסדים הנמשכים מבינה, שספירותיה בסוד נאות. ומתוך שכל אחת משש מאות אלו כלולות מחכמה, שה"ס אלף, ע"כ הן שש מאות אלף. כנ"ל. אלא שפה בצד השמאל, החכמה מכוסה בכנפים, ומאירה רק בחסדים. וע"כ מכנה אותם מארי דגדפין, שיש להם כנפים לכסות החכמה. והם אנפין דרחמי, שפניהם דהיינו השפעתם הוא חסדים ורחמים כמו קו הימין. שהחכמה מכוסה ונכללת בחסדים. ואמר הטעם, שהוא משום, ומתחלפין דימינא בשמאלא ודשמאלא בימינא, עהארת החכמה השייכת לשמאל באה לימין, ומשם היא מאירה. וע"כ אומר שם בקו ימין, אחידן סייפין על ירכין, שזה הוצרך שם מפני השפעת החכמה שיש שם. והשפעת החסדים השייכת לימין, נחלפה ובאה לקו שמאל, וע"כ אמר, כאן בשמאל, אנפי דרחמי שזה שייך לימין. וענין ההתחלפות הוא בא משום שמדרך ההיצוגים להתאחו בשמאל. וע"כ עברה השפעת החכמה לימין.

שהוא הטבעת. כי כל הארתם מגיע להם על ידי אחיותם בו. וז"ש, אחידן האי עזקא מהאי סטרא ומהאי סטרא, דא לימינא ודא לשמאלא, שב' הקוין ימין ושמאל דבינה אחוזים בימין ושמאל שבטבעת, שע"ז הם מתיחדים זב"ז, וקמים מגפילתם. כי מטרים שאחזו בקו האמצעי, היה קו הימין ו"ק חסר ג"ר. וקו השמאל היה חשך ולא אור, משום שהחכמה שבו אינה מאירה בלי חסדים. וגם היתה מחלוקת ביניהם (כמ"ש בפלפ"ס אות כ"ט) וע"כ נבחנו שהיו שניהם בנפילה. ועתה שנאחזו בקו האמצעי, נכללו זה מזה, והחסדים שבימין נכללו מהחכמה שבשמאל שע"ז השיג ג"ר, ונבחנו שקם מגפילתו, וכן קו השמאל שהחכמה שלו היתה חשכה, מחמת חסרון חסדים, נכללה עתה בחסדים שבימין, ויכולה להאיר, ונבחנו שקם מגפילתו.

וז"ש, דימינא סלקא ברישא, שקו הימין, שהוא חסדים, עולה להכלל בחכמה שבשמאל מתחילה, שע"ז הוא קם מגפילתו ומשיג ג"ר, וכד איהו זקפא, וכשהוא קם מגפילתו, נטיל עמיה שית מאה אלף גוברין, כי אינו מקבל ג"ר דחכמה אלא ו"ק דחכמה, שהם שש ספירות חג"ת נה"י, ובסוד החסדים שבו שהם מבינה שכל ספירה שלה בסוד מאה, הן שש מאות. ובסוד החכמה הנכללת בכל אחת משש המאות, הן שש מאות אלף, כי החכמה נקראת אלף, בסו"ה ואאלפך חכמה. וכבר ידעת שכל כחו של הקו האמצעי ליחד הימין והשמאל זה בזה. הוא מחמת המסך דחירק שבי, שהוא מסך דבחי"א, הממעט את ג"ר דחכמה, ולולא המסך דחירק לא היה השמאל מתיחד עם הימין לעולם והיה נשאר בחשכה (כמ"ש בפלפ"ס אות ל"ז) והמסך דחירק הנה הנאחו בקו השמאל כדי ליחדו עם הימין מכונה חרב, והוא פועל על הירכים, שה"ס גורם דכלים, כי המיעוט של נה"י דכלים גורם הסתלקות ג"ר דאור החכמה (כנ"ל בפלפ"ס אות יוד) וז"ש, אחידן סייפין על ירכין, שאיחוזים חרבות על הירכים, (דפו"י דף מ"ח ט"ב)

עו) זקפאן לעילא, עד 9 דאמטו לחד כהנא, דגלי מיומא דאתברי עלמא. כד מטו תמן, נפיק ההוא כהנא רבא, וקא מברך לההוא כפתור. כיון דקא מתברכא מתמן, מגו עתיקא 3 סבא דסבין * סיבתא דכל סיבתין, נפיק 7 טלא דבדולחא, ונגיד לההוא ראש דכהנא, ואיהו אמלי להאי כפתור, ביון דאתמלייא, אתמלייא 8 בשית סטרין, לשית יומין דשבתא.

חלופי גרסאות

9 ג'א דמאטו (דפוסיס ראשונים). 3 ג'א ל'ג סבא דסבין (קראקא). 8 ג'א מוסיף טלא טלא (דפוסיס ראשונים). 7 ג'א לשית (קראקא).

ג סעודות שבשבת

הסולם

מאמר ב'

מנפילתם מלמעלה. עד דאמטו לחד כהנא, שה"ס או"א הפנימיים, שה"ס חכמה דימין, הנקראים כהן גדול. דגלי מיומא דאתברי עלמא, שהם גלו ממקומם ונגנזו ברישא דעתיק, מיום שנתתקן העולם אחר שבירת הכלים. כד מטו תמן, כשימין ושמאל דישסו"ת, הנקראים כפתור, מגיעים שמה, לאו"א עלאין, כדי לקבל חכמה, נפיק ההוא כהנא רבא, יוצאים ומתגלים לשעתם או"א הפנימיים, וקא מברך לההוא כפתור ומשפיעים החכמה לישסו"ת, שנקראים כפתור ומפרש איך הם משפיעים החכמה לישסו"ת. ואומר, כיון דקא מתברכא מתמן, כלומר בעת שהכפתור מתברך מאו"א הפנימיים, שה"ס כהן גדול. מגו עתיקא סבא דסבין שהוא או"א סיבתא דכל סיבתין שהוא ראש עתיק, נפיק טלא דבדולחא, ונגיד לההוא ראש דכהנא כי או"א דאצילות עולים לראש או"א המתחבר עם רישא דעתיק לאחד. ששם נגנזו או"א הפנימיים, ואז מתעוררים לשעתם או"א הפנימיים מרישא דעתיק, ונעשים אחד עם או"א דאצילות ומלבישים לחכמה סתימאה דאו"א הנקרא טלא דבדולחא. והם מקבלים שפע החכמה מטלא דבדולחא הוה. ויש, נפיק טלא דבדולחא מחכמה סתימאה דאו"א, ונגיד להאי ראש דכהנא, שנמשך לג"ר דאו"א אלו, הנקראים ראש. ואיהו אמלי להאי כפתור, כהן, שהוא או"א הפנימיים, ממלא שפע החכמה לכפתור הוה, שהוא ישסו"ת, דהיינו שממלא אותם בע"ס שלמות דחכמה, שגם הג"ר דחכמה בכללם, כי אי אפשר בדרך אחרת, כנ"ל. אלא, כיון דאתמלייא, אחר שנתמלא, אתמלייא בשית סטרין, לא נשאר בכפתור. אלא ו' קצוות דחכמה, משום שהג"ר יצא ונעלמו תיבת, מחמת תקון הגניזו דאו"א הפנימיים. והכפתור, שהוא ישסו"ת, משפיע לשית יומין דשבתא

עו) זקפאן לעילא עד וכו': הם קמים למעלה עד שמגיעים לכהן אחד, אשר הגלה מיום שנברא העולם. כשהם מגיעים שמה, יוצא הכהן הגדול והוא ומברך את הכפתור ההוא. כיון שמתברך משם, יוצא מן עתיקא, וקן הזקנים, סבת כל הסיבות, שהוא או"א, שבו מלובש או"ס ב"ה, יוצא טל הבדולה, דהיינו שנמשך שפע מחכמה סתימאה דאו"א הנקראת טלא דבדולחא (ע"י אדרא רבא אות י"ז) ונמשך אל ראש אותו הכהן, והוא ממלא את הכפתור הזה. כיון שנתמלא, נתמלא בששה קצוות, לששת ימי השבת. פירושו. בעולם הנקודים, שמטרים עולם התקון, היה הקב"ה בונה עולמות ומחריבם, שז"ס שבירת הכלים (החבואר בתלמוד עשר ספירות שיעור ז') ועיקר הגורם לשבירת הכלים, היה אור החכמה שהשפיעו או"א הפנימיים שה"ס ג"ר דאו"א דנקודים, שהיה נמשך ממעלה למטה, ולפיכך בעולם התקון נגנזו או"א הפנימיים בראש עתיק, שה"ס חכמה שבימין (כח"ש לעיל בפ"ה"ט) והחכמה אינה מתגלה אלא בשמאל דישסו"ת, המתוקן ע"י הקו האמצעי, שאין בה אלא ו"ק דחכמה. כמ"ש שם. ואם או"א הפנימיים היו מאירים החכמה, לא היתה אפשרות למעט החכמה לבחינת ו"ק. ועכ"ז אי אפשר שהחכמה תתגלה בבחינת ו"ק בלי ג"ר, אלא מתחילה מתגלים בהכרח גם הג"ר דחכמה, ולאח"כ פועל הגניזה דאו"א להסתיר אותם, ומשאירים רק הו"ק דחכמה. ונמצא שאע"פ שאו"א הפנימיים נגנזו ואינם מאירים בעולם התקון, עכ"ז, צריכים להתגלות בתחילת כל זוג להשפעת החכמה. ואח"כ חוזרים ונגנזים. ויש, זקפאן לעילא, דהיינו שמפרש איך מקבלים חכמה, ואומר, שקמים (דפוסי דף מ"ח ט"ב י" ט"ג)

עו) כד נחית מסטרא דשמאלא, ואקריש להווא בדולחא, ׀ אתעביד כגוונא דבדולחא דאבן ן טבא. וכלהו אוכלוסין אתינו מניה בכל יומא, ומנהון בליליא. אינון דיממא אכלי בגוונא חד, ואינון דליליא אכלי בגוונא אחרא. אינון דליליא אקרון מתברי טורין וטנרין, אלין לקטין מפלגות דליליא עד דיתתקף שמשא, כיון דאתא שמשא ׀ לא לקטי. אינון דיממא, אקרון ילידי ביתא, טמירי היכלא. לא לקטי אלא בצפרא. כיון דאתי צפרא, לקטי כל חד וחד כדקא חזי ליה. אחרנין אית דלקטי לעידן רמשא, וכל חד וחד כדקא חזי ליה.

חלופי גרסאות

׀ נ"א התעבידו (דפוסים ראשונים). ת נ"א טבאן (קראקא). א נ"א מן לא לקטי עד לא לקטי (קראקא).

מאמר ב'

הסולם

ג' סעודות שבשבת

שה"ס חסדים וחכמה. וז"ש, וכלהו אוכלוסין אתזנו מניה בכל יומא. כי ביום הוא שליטת החסדים, וכולם מקבלים אז מן הלבן שבאבן הבדלה. ומנהון בליליא, שיש חלק מן המלאכים הנמשכים משמאל, והם מקבלים הארת החכמה שלהם בלילה. כי בלילה שולטת הארת החכמה שבשמאל ושבמלכות. וז"ש, אינון דיממא אכלי בגוונא חד, דהיינו אור החסדים. ואינון דליליא אכלי בגוונא אחרא, דהיינו הארת החכמה. אינון דליליא אקרון מתברי טורין וטנרין, שהן הקליפות הנקראים הרים וסלעים, כי הארת החכמה משברת הקליפות. אלין לקטין מפלגות דליליא עד דיתתקף שמשא, כי בחצות לילה נעשה הזוג להשפעת החכמה, בסו"ה ותקם בעוד לילה (כמ"ש בזהר אחרי דף ע"ג אות ר"י) עד שמגיעה ממשלת היום, שהיא ז"א הנקרא שמש, שאז מתחילה שליטת הארת החסדים המכוסים מחכמה, ואין עוד שליטת הארת החכמה. וז"ש כיון דאתא שמשא לא לקטי, דהיינו כמ"ש, וחם השמש ונמס. כי מז"א שנקרא שמש, מושפעים רק חסדים מכוסים מחכמה.

דשבתא, שהוא ז"א הנקרא בשם חג"ת נה"י, שה"ס ששת ימי השבת.

עו) כד נחית מסטרא וכו' : כנשהטלא דבדולחא יורד מצד השמאל והשמאל מקפיא לבדולח ההוא. הוא נעשה כעין הבדולח של אבן טובה, וכל המחנות נזונים ממנו בכל יום, ומהם בלילה. אלו שביום אוכלים באפן אחד, ואלו שבלילה אוכלים באפן אחר. אלו שבלילה נקראים משברי הרים וסלעים, הם לוקטים מחצות לילה עד שמתגבר אור השמש. כיון שבא השמש, אינם לוקטים. אלו שביום, נקראים ילודי בית נסתרי ההיכל, הם אינם לוקטים אלא בבוקר. כיון שהבקר בא לוקט כל אחד ואחד כראוי לו, ויש אחרים הלוקטים לעת ערב, וכל אחד ואחד לוקט כראוי לו.

פירוש. כבר נתבאר שהכהן הגדול, שה"ס הג"ר דא"א, הנקראים א"א הפנימים, השפיע את הטלא דבדולחא ליסו"ת שה"ס הכפתור. אמנם להיותו הארת חכמה, היא שייכת לקו שמאל של יסו"ת. ונדוד שבתחילת יציאת קו השמאל עם הארת החכמה, נקפאו בו האורות, עד שבא קו אמצעי וייחד אותו עם הימין. וז"ש, כד נחית מסטרא דשמאלא, כשטלא דבדולחא ירד מא"א לקו השמאל דיסו"ת, ואקריש להווא בדולחא, כי קו השמאל מטרם שנתיחד עם הימין נקפאים אורותיו. (כמ"ש בזהר בראשית א' דף רמ"ז ד"ה יחא דקאפו) אז מתקן אותו הקו האמצעי, אתעביד כגוונא דבדולחא דאבן טבא, שהוא לבן, וצבע אדומיית מתנוצץ ממנו. כן נכללה החכמה שבימין עם החסדים שבשמאל, והשפע נעשה כולל משניהם, מלבן ואדומיית. (דפו"י דף מ"ח ט"ג)

וז"ש, אינון דיממא אקרון ילידי ביתא. כי בית ה"ס מלכות מבחינת החכמה, כמ"ש בה-מה יבנה בית. ואלו שביום אע"פ שמקבלים חסדים מכוסים מחכמה, עכ"ז הם ילידי בית, דהיינו שנולדו מהמלכות שה"ס בית החכמה, וע"כ הם כלולים מחכמה. אלא טמירי היכלא, שהמה נסתרי ההיכל, כלומר, שהחכמה שבהם היא מכוסה ונסתרת. לא לקטי אלא בצפרא, דהיינו בבוקר מטרם התגברות זריחת השמש. כיון

(עח) אינון דליליא, עלייהו כתיב (ח) ובבקר היתה שכבת הטל. אלין אינון ב נזלי טלא דמנא לתתאי, מחולקא דילהון. האי מנא לא הוה ליה גוון,

מסורת זוהר

חלופי גרסאות

(ח) (שמות טז).

ב גיא מוסיף הו דקא נזלי (קראקא).

מאמר ב'

הסולם

ג' סעודות שבשבת

כיון דאתי צפרא, לקטי כל חד וחד כדקא חזי ליה. דהיינו בסו"ה, איש לפי אכלו לקטו. אית דלקטי לעירן רמשא, דהיינו אותם הנמשכים מקו שמאל שבז"א. השולט לעת ערב. כי עד אמצע היום שולט הימין דז"א. ובערב, השמאל דז"א. ובלילה, המלכות.

(עח) אינון דליליא, עלייהו וכר : אלו של לילה, עליהם כתוב, ובבקר היתה שכבת הטל. אלו הם מזילים טל של המן לתחתונים, מחלקם. המן הזה, אין לו צבע ואינו נקפא. אלו של בוקר, עליהם כתוב בבקר זרע את זרעך. אלו היו מזילים טל של המן לתחתונים, ונותנים צבע לאותו המן, ומתיקות ודבש.

פירושו. כל מה שנתבאר בדבור הקודם, איך הארת החכמה שנמשכה מטלא דבדולחא, נשתנתה לבחינת כעין הבדלח דאבן טבא. טובב על סוד המן שאכלו ישראל במדבר. דהיינו שהיתה הארת חכמה בחסדים שבו. כעין האדמומית שבעין הבדלח, כמ"ש שם. וכאן מפרש הדברים יותר בפרטות. כי אנו מוצאים שהיו ב' טללים במן, טל אחד מתחת המן, כמ"ש בפרשת בהעלותך, וברדת הטל על המחנה לילה ירד המן עליו. וטל אחד מלמעלה המכסה על המן עד הבקר, כמ"ש בפרשת בשלח, ובבקר היתה שכבת הטל וגו' ותעל שכבת היזל והנה על פני המדבר דק מחספס דק ככפור על הארץ. וכן בפרשת בהעלותך אומר שהיה צבע במן, שכתוב, ועינו כעין הבדלח. שצבע אדמומי מתנוצץ בו. ובפרשת בשלח אומר והוא כורע גד לבן, דהיינו בלי צבע כלל.

וכבר ידעת שיש ג' מיני זריעות, שהם מיעוטים ודינים, בג' קוין המכונים חלם שורק חירק (כמ"ש בזהר ב"א דף ט"ו אות ט') ועקרם הם בימין ובשמאל, שהזריעה שבקו ימין, ה"ס מיעוט ג"ר שנעשה בו מחמת עלית המלכות לבינה. והזריעה שבקו שמאל, היא החשך והקפאון שנעשו בהארת החכמה שבו, מטרם שנתיהד עם קו הימין. עש"ה. ותדע שהזריעות שבימין ושמשמאל האלו, ה"ס

(דס"ו דף מ"ח ט"ג)

הטללים של המן הנמשכים ונוזלים מהם, שהטל שמתחת המן, נמשך מזריעה שבקו ימין, והטל שמלמעלה המכסה על המן, נוזל מזריעה שבקו שמאל. והטל שמתחת המן, שהיא סוד מיעוט הג"ר שבקו ימין, משך אליו את המן, שמקורו מחכמה סתימאה דא"א. כנ"ל (באות ע"ז) כדי לקבל ממנו הארת החכמה שבו שישתלם על ידו בג"ר החסרים לו. וזו"ה וברדת הטל על המחנה לילה ירד המן עליו. עליו, היינו בסבתו, כי המן ירד בסבת הטל, להשלימו בהארת החכמה. והטל שממעל המן שהוא נוזל מקו שמאל מהקפאון שבו, הוא צריך רק לגילוי החסדים, כי חסרון החסדים מקפיא את החכמה (כנ"ל בפלפ"ח אות פ"ח) ולפיכך נבחן המן אליו לבחינת חסדים בלבד בלי חכמה. וזו"ה, כי לא ידעו מה הוא. כי לא ידעו אם הוא חכמה אם הוא חסדים. כי כלפי הטל העליון נבחן לחסדים בלי חכמה, וכלפי הטל התחתון נבחן לחכמה. ולפיכך ביחס לטל העליון נאמר והמן כורע גד לבן, דהיינו בלי צבע כלל, כי חסדים הם לבן בלי צבע, וביחס לטל התחתון נאמר ועינו כעין הבדלח. שהיה בו צבע אדמומי הרומז על הארת החכמה שבשמאל שהיא אדומה.

וזהו אינון דליליא, שהם בחינות קו השמאל, כי לילה ה"ס המלכות הנאחזת בשמאל, עלייהו כתיב ובבקר היתה שכבת הטל, דהיינו הטל שממעל המן, המכסה את המן עד הבקר, שאז ותעל שכבת הטל והנה וגו' אלין אינון נזלי טלא דמנא לתתאי מחולקא דלהון, כי אלו של לילה, שחלקם הוא הקו השמאלי, מזילים לתחתונים מן הזריעה שבשמאל, את הטל שממעל למן המכסה אותו. וכמו שבארנו שביחס לטל הזה הנוזל משמאל, אין במן אלא חסדים בלבד בלי חכמה, וזהו האוי מנא לא הוה ליה גוון, כי להטל הזה נבחן המן לחסדים, שה"ס לבן בלי צבע. שזו"ה והוא כורע גד לבן. ולא אנליד, שאינו נקפא, כי אור החסדים אינו נקפא. זהו שהיה חסר לטל הזה שהקפאון שבשמאל

ולא אגליד. אינון דצפרא, עלייהו כתיב, (ו) בבקר זרע את זרעך. אלין הוי נזלי טלא דמנא לתתאי, ויהבי גוון לההוא מנא, ומתקא ודובשא. (ט) אינון דרמשא, עלייהו כתיב, (ז) ערב וידעתם. ואינון דליליא, הוו נזלי בזמנא חדא מסטרא דאלין. מאן ג דאשאר מניה עד צפרא, כתיב, (ח) וירם תולעים ויבאש.

(פ) תלת סטרין גליפין הכא, לקביל תלת, הירם הירם הירם. תלת ההיין, ה' ה' ה', ולכולהו ד ההיין, תלת תלת אתוון, ואתעבידו תרין עשר, כחושבן תרי עשר שעתי דיממא, וכלהו חד, ה וכלהו יום. תלת ו שבתי אינון, כלהון יומא חד, ז שבתא דליליא, שבתא דיממא, שבתא דרמשא. ח לקבלהון תלת סעודתי, סעודתא דליליא, סעודתא דיממא, סעודתא דרמשא.

מסורת הזהר

חלופי גרסאות

(ו) (קהלת יא) וישב קפא ז"ח ד' טט ט"א. (ז) (שמות ג) נ"א דשאר (קראקא). ד ה"ג בדפוס מונקאטש במרובעים נ"א ל"ג ההיין תלת (דפ סים ראשוניים). (ח) בשלח תד. (ח) (שם). ה נ"א כלהו (דפוסים ראשוניים). ו נ"א שבי (דפוסים ראשוניים). ז נ"א שבא דליליא שבא דיממא שבא דרמשא (קראקא). ח נוסח אחר לקבלין (דפוסים ראשוניים).

מאמר ב

הסולם

ג' סעודות שבשבת

חכמה, הוא, מחמת שמקבלת אותה מן קו השמאל דז"א, הנקרא ערב, ואותם שהם מבחינת לילה היו נזולים הטל בומן אחד עם אלו שהם מבחינת ערב. כי הלילה מקבלת מן הערב כנ"ל. מי שמשאיר ממנו עד הבקר, כתוב, וירם תולעים ויבאש.

שבשמאל שורה עליו, וע"כ נתדבק במן, שהוא חסדים שאין להם קפאון. וז"ש, אינון דצפרא, דהיינו אותם שהם בחינות קו ימין, עלייהו כתיב, בבקר זרע את זרעך, שהם נמשכים מן הימין, שבו הוריעה דמיעוט ג"ר, אלין הוי נזלי טלא דמנא לתתאי, כי אלו של בקר שהם בחינות קו ימין, מזילים הטל התחתון של המן, לתחתונים, שבסו"ה, וברדת הטל על המחנה לילה ירד המן עליו, שביחס לטל ההחתון הזה, נבחן המן להארת החכמה המשלימה אותו בג"ר. וז"ש ויהבי גוון לההוא מנא, כי הטל הזה השואב הארת החכמה מן המן, עושה בו גוון אדמומי, שה"ס הארת החכמה, שהסו"ה ועינו כעין הבדלת. ומתקא ודובשא, שכן מכוונה הארת החכמה, שהיא מתוקה מדבש ונופת צופים.

(פ) תלת סטרין גליפין וכי: ג' צדדים חקוקים כאן, דהיינו ג' קוין שהם, צד ימין וצד שמאל, והאמצעי, כנגד ג' פעמים, היום היום היום (כנ"ל אות ע"ד), ג' ההין, ה' ה' ה', שבר"ת ג"פ היום, שהי"ס ג' הקוין, ולכל ההיין יש ג' ג' אותיות, דהיינו י' ו' ס', כי בכל קו יש ד' אותיות חו"ב תו"מ, שהי"ס ה' וג' אותיות שלאחריה, ונעשו י"ב אותיות שהם כחשבון י"ב שעות היום, וכולם אחד, כי הי"ס ג' קוין ומלכות המקבלתם הכלולים זה מזה ויש לכל אחד מהם ג' קוין, וכולם יום. דהיינו חסדים מכוסים, שהי"ס ממשלת היום, שהוא ז"א, כי השמאל שבהם נכלל בימין, והימין שולט, ועל דרך זה, ג' שבתות הן, וכולן יום אחד, דהיינו בשליטת היום שהוא חסדים, שהן שבת של לילה, ושבת של יום, ושבת של ערב, דהיינו מנחת שבת, ועל דרך זה, הן ג' סעודות, סעודת הלילה, סעודת היום, וסעודת הערב.

עט) אינון דרמשא עלייהו וכי: אלו של ערב, דהיינו אותם שהם מבחינות לאחר חצות היום, לעת כי ינטו צללי ערב, שהם בחינת קו השמאל של ז"א, כי לילה, הוא המלכות האחוזה בשמאל דז"א, וערב, הוא שמאל דז"א עצמו. עליהם כתוב, ערב וידעתם, כי קו השמאל דז"א, הוא המקור להארת החכמה הנמשכת ע"י הדעת, והלילה, שהוא המלכות הנאירה בלילה אחר חצות, בהארת

פא) סעודתא דליליא, עד לא אתקדש יומא, מתתקני אוכלוסין כלהו תלת • קשירין, עאלין גו נהרי דאפרסמונא, • אתסחיין • בתסירו דוורדי גליפן, מתעברן גו נהר דינור, וסלקין מתמן בקומי. כיון דסלקין לסטר חוורא. • אתסחיין אינון וורדין. סהדו סהדין דשבת בראשית. כלהון דליליא • קדישין. לסטר חד לשית שית סטרין.

פב) כד בעא יומא • לאתקדשא, קל שופרא אתנגיד מלעילא • לתתא, וההוא קלא חולקא דעמא דישראל איהו. בגין דלית קדושא בר כד אשתמע ההוא קלא. וכדין ידיע • דאתקדש יומא.

פג) סנדלפון נזירא פרישא, אתעטרא בעטרוי גליפין, רשימאן באתון דאקרי גלגולא דחד ותרין ותלת ארבע וחמש ושית, ואינון אתון אי"ק בכ"ר גל"ש דמ"ת הנ"ך וכר.

פד) כדין בוא"ל, רב אסוון דאקרי רפאל, • אל נא רפא נא, בעותא

מסורת הזהר

ס) (במדבר יב) ביא רפ.

ס ניא קסירין (כל הדפוסיים). • ניא אתחסי (קראקא).

כ ניא בטסירו (כל הדפוסיים). ל ניא אתחסיין (דפוסיים)

ראשונים ומונקאטש במרובעים). ס ניא קריטין (כל הדפוסיים). נ ניא לקדשא (דפוסיים ראשונים). ס ניא ותתא (קראקא). ע ניא אתקדש (דפוסיים ראשונים).

חלופי גרסאות

מאמר ב'

הסולם

ג' סעודות שבשבת

סד) כדין בואל רב וכר: או, בואל, גדול הרופאים הנקרא רפאל, שהוא סוד, אל נא רפא נא, דהיינו התפלה שבקש הנאמן של אדונו, שהוא משה, ומקום זה ריפא את מרים. **נא נא,** הוא בואל, באותיות הרשומות דאלף דלת נון יוד. בית ואו אלף למד, זה הוא בואל. זהו גדול הרופאים, הרופא לכל המחנות, ומעביר מהם הזיו של החשך, ששאר הימים היו מקרבים אליהם.

ביאור המאמר. כבר נתבאר סוד המן, שהוא מוטל בין ב' טללים, שה"ס ימין ושמאל. וע"כ הוא כעין הבדלה, שהוא בצבע לבן בניצוצות אדמומיות, שמורה על חסדים בהארת חכמה. והם נמשכים מג' קוין שבישסו"ת, שה"ס ג' שבתות ג' סעודות ג' פעמים היום, כי כל סעודה ה"ס ד' חלות שכנגד ד' אותיות היום, שה"ס ד' אותיות הוי"ה, שהם חו"ג תו"מ, וכל סעודה כולה מכל ג' הסעודות, וע"כ כל חלה נחלקת לג', שה"ס ג' קוין, ויש בכל סעודה י"ב חלות. חצים חסד, דהיינו חסד ות"ת שהם י"ז שבכל הוי"ה, וג' פעמים י"ו, הם שש חלות של הצד הימיני. וחצים גבורות דהיינו גבורה ומלכות

פא) סעודתא דליליא עד וכר: ומפרש. סעודת הלילה, היא, כי מטרים שנתקדש היום, מתתקנים כל המחנות שלמעלה. ג' קשרים, דהיינו ג' קוין, נכנסים בנהרות אפרסמון, מו.חילה מתרחצים באוצר שושנים חקוקות, נעברים בנהר דינור, ועולים משם בקימה. כיון שעולים לצד הלבן רוחצו השושנים האלו. מעידים עדות של שבת בראשית. כולם של לילה קדושים, שש שש לצד אחד. ולב' צדדים הם י"ב. תסירן, הוא כמו תיסוורא, שפירושו אוצר, כי על מזוינו מלאים, מתרגם, תסורתא מלין (תהלים קמ"ד י"ג).

פב) כד בעא יומא וכר: כשהיום צריך להתקדש, נמשך קול שופר ממעלה למטה. ואותו הקול הוא חלקם של עם ישראל. כי אין קדושה אלא כשהקול ההוא נשמע, ואו ידוע שנתקדש היום.

פג) סנדלפון נזירא פרישא וכר: סנדלפון הנזיר והפרוש, התעטר בעטרותיו החקוקות, הן רשומות באותיות הנקראות גלגול דאחד, ושנים, ושלושה וארבעה וחמשה וששה וכר, ואלו הן האותיות, אי"ק בכ"ר גל"ש דמ"ת הנ"ך וכר.

(דס"י דף מ"ח ס"ג)

דקאמר מהימנא דמארוי, ואתר דא אסי למרים. נ"א נ"א הוא בוא"ל, באתון רשימאן דאל"ף דל"ת נר"ן יו"ד. ב"ית וא"ו אל"ף למ"ד, דא הוא בוא"ל. האי

מאמר ב

הסולם

ג סעודות שבשבת

ומלכות, שהם ה' ה' שבכל הויה, וג"פ ה' ה', הם שש חלות שמהצד השמאלי, באפן, שעיקרה של כל סעודה, אינה אלא ד' חלות, ב' של חסד שה"ס י' ו', וב' של גבורה, שה"ס ה' ה', ומניחים אותן באמצע. וח' חלות באות מטעם התכללות, ומניחים אותן ד' חלות למעלה, וד' חלות למטה (ועי' בזהר פנחס אות תרי"ח). ואסור לערב אותן שבימין עם אותן שבשמאל, (כמ"ש להלאה אות פ"ח ע"ש) והוא מטעם שבשבת מאירים המוחין דא"א עלאינן, שהם בשליטת החסדים, שהוא ימין, וע"כ, צריכים להזהר מלעורר שליטת השמאל בשבת.

והוא הטעם שהמן אינו נמצא בשבת, כמ"ש חיים לא תמצאוהו בשדה. כי אין מן אלא מיוחד ימין ושמאל ע"י קו האמצעי, ובא"א אין ה' יוצאת מהאוויר שלהם (כמ"ש בזהר ב"א זף ונ"א ד"ה נחית), ולא שיך שם היחוד הזה. לפיכך אינו נמצא בשבת, ואפילו המן שנפל מע"ש, אסור לתקנו, כי אז זמן הארת א"א עלאינן, ומטעם זה, יש ב' שינויים מחיל לשבת, א) איסור לקיטה ותקון המן, כמ"ש אשר תאפו אפו וגו'. אלא שהמן צריך להתתקן מערב שבת, ואז מותר לאכלו בשבת, ב) שנתוספה הארת א"א עלאינן, שהוא למעלה מן המן, והאחד תלוי בשני, כיון שהמן כבר מתוקן בכל התקונים מערב שבת, אפשר לאכלו בהארת א"א עלאינן, אבל אסור לעשות תקון בו במשהו, משום שאין ה' יוצאת מאויר א"א עלאינן, ואין שם מבחינת תקוני השמאל כלל, ואין לשאול א"כ למה צריכים למן בשבת שהוא מישסו"ת, בזמן שאפשר לקבל הארת א"א הגדולים יותר לאין ערך, התשובה היא, כי אין לקבל ממוחין דא"א מטעם שמקבלים המוחין דישסו"ת, כי הארת א"א בלי ישסו"ת נבחת לתחתונים בחינת ו"ק בלי ראש, משום שא"א עצמם שהם בסוד כי חפץ חסד הוא, אינם צריכים חכמה, וחסדים שלהם עדיפים מחכמה משא"כ התחתונים הצריכים חכמה ע"כ מטעם שנשלמים בחכמה יהיו להם החסדים דא"א בבחינת ו"ק, ולפיכך אין לקבל הארת א"א עלאינן אלא ע"י אכילת המן בשבת, שה"ס הארת ישסו"ת, ולא עוד אלא שהמן ממשך ומשלים הארת א"א בשביל התחתונים, והנה

(דפו"י דף מ"ח ט"ג)

נתבאר, שמקור ההפרש בין חול לשבת, הוא, כי בחול מאירים המוחין דישסו"ת בלבד, ובשבת מאירים המוחין דא"א עלאינן, וכל זה הוא ביום השבת, אבל בליל שבת, עוד אין מאירים המוחין דא"א עצמם, אלא המוחין דישסו"ת.

וה"ש (באות פ"א) סעודתא דליליא, ער לא אתקדש יוכא מתתקני אוכלסין כלהן, סעודת הלילה, באה מטעם שנתקדש היום, דהיינו ממוחין דיום הששי, שהם המוחין דישסו"ת, שבהם מתתקנים כל האוכלסין מטעם שנתקדשה השבת, ומפרש סוד המוחין ההם, ואומר, תלת קשירין עאלין גו נהרי דאפרסמונא, ג' קשרים, דהיינו ג' קוין, נכנסים בנהרי אפרסמון, שה"ס חכמה וחסדים יחדיו, כי נהרי אפרסמון, ה"ס שמן מבושם, שהשמן רומז על חכמה דימין שה"ס חסדים, והבשמים רומזים על הארת השמאל שהיא חכמה, הנכללת בשמן הזה שה"ס חסדים, ומפרש יותר בפרטות, אתסחיון בתסירו דוורדי גליפן שמתחילה מתרחצים האורות באוצר שושנים חקוקות, שה"ס קו הימין, כי שושנים ה"ס המלכות, וחקוקות, פירושה, שהמלכות היא באורות ההם, בבחינת קטנות ובבחינת נפילה, כי בקו ימין נמצאים האורות ב"ק בלי ראש, (כמ"ש בפ"ח אות ל"ג) וכיון שמדבר כאן מג' קוין של המלכות שהיא ליל שבת, מכנה כולם, בשם וורדין, שהוא שם המלכות, מתעברין גו נהר דינור, דהיינו ביציאת קו השמאל שממנו נמשך נהר די נור, כי אין החכמה שבשמאל מאירה אלא בדינים מרובים, המענישים הרשעים הקרבים לינק מחכמה (כמ"ש בזהר באדרא רבא אות ר"ט) וסלקין מתמן בקומי, ועולים משם בהארת החכמה הנקראת קימה, שהמלכות קמה על ידיה מנפילתה, ואחר זה בא הקו האמצעי ומיוחד ב' הקוין ימין ושמאל זה בזה, והשמאל נכלל בימין, שהוא לבן, דהיינו חסד, וד"ש, כיון דסלקין לסטר חוורא, כיון שהשמאל נכלל בימין שהוא הצד הלבן, דהיינו צד החסד, אתסחיון אינן וורדין, מתרחצת המלכות ומתמתקת בחסדים ההם, סהרו סהדין דישבת בראשית, דהיינו ויכלו השמים והארץ וגו'. שה"ס עדות על בריאת העולם, שיש בעדות הזו, ל"ה מלים, הרומזות על ל"ב

נתיבות

רב אסון אסי לכלהו אוכלוסי, ומעבר מנייהו זיוא דחשוכא, דהוה מקרבא גבייהו שאר יזמי.

מאמר ב'

הסולם

ב סעודות שבשבת

דישראל איהו, שמשום ההארה הוה נק' עם ישראל קדש. בגין דלית קדושא, דהיינו הארת המוחין דא"א, בר כד אשתמע ההוא קלא, שהוא הארת המנועולא. וכדין ידיע דאתקדש יומא, ואז ידוע שמוחין דא"א התחילו להאיר, שה"ס התקדשות של יום השבת.

והנה אחר שנתקדש היום ע"י הקול הנמשך ממנועולא המאירה בא"א, מתחילה העליה של העולמות. שיהיו ראויים לקבל המוחין דא"א. וז"ש (באות 99) סנדלפון נזירא פרישא, דהיינו סנדלפון שהוא בעולם העשיה, שהוא נזיר ופרוש ממוחין עליונים. אתעטרא בעטרוי, גליפין, הוא מתעטר בעטרותיו החקוקות, כלומר שהולך לקבל מוחין הנקראים עטרות. ע"י עליתו לעולם היצירה ולעולם הבריאה, רשימאן באתון דאקרי גלגולא דחד ותריין וכו' שהעליה הזאת רשומה באותיות הנקראות גלגול של ט' האותיות הראשונות של אלפא ביתא שהם מן א' עד ט' שהן יחידות. שה"ס ט' ספירות של המלכות הנבחות ליחידות. עולות אל ט' אותיות שמן י' עד צ', שהן עשרות. שה"ס ט' ספירות דו"א. הנבחות לעשרות. וט' ספירות דו"א, עולות לט' ספירות דישסו"ת הנבחות למאות. שה"ס ט' אותיות מק' עד קי' שהן מאות. ואינון אתון: אי"ק, בכ"ר, גל"ש, דמ"ת, הנ"ך, וס"ם, זע"ן, חפ"ף, טצ"ץ. שא' שהיא ספירת כתר דיחידות שהיא דמלכות, עולה לספירת כתר דו"א שספירותיו הן עשריות דהיינו י'. וכן ה' עולה לספירת כתר דישסו"ת שספירותיו בסוד מאות, דהיינו ק'. וזהו הצירוף אי"ק. וכן ספירת חכמה דיחידות שהיא כ'. עולה לחכמה דעשרות, שהיא כ". וחכמה דעשרות לחכמה דמאות שהיא ר', וזהו הצירוף בכ"ר ועד"ן עליות הבינות ממלכות לז"א ומז"א לישסו"ת הוא הצירוף גל"ש. ועליות החסדים ממלכות לז"א ומז"א לישסו"ת. ה"ס הצירוף דמ"ת, וכו' עד"ן ובא"ת העת שט"ס דמלכות עולות לז"א ולישסו"ת. עולות ג"כ ט"ס דעשיה, שהיא בחינת מלכות, לעולם היצירה, שהוא בחי' ז"א. ולעולם הבריאה שהוא בחי' ישסו"ת. ונמצא סנדלפון שהיה בעשיה. עולה לעולם היצירה ומשם לעולם הבריאה ומקבל המוחין משם.

והמלאך

נתיבות החכמה, וג' מדרגות התפוחים הקדושים. שה"ס ג' קוין. (כמ"ש בזהר קדושים, אות רנ"ב, ע"ש) כולחון דליליא קדישין, כל האורות המאירים בלילה הם קדושים, שיש בהם הארת ישסו"ת דא"א. הנקראים קדש. לסטר חד לשית שית סטריין שששה קצוות מאירים לצד אחד. כי ג"ר דחכמה דשמאל נעלמים מחמת תקון הקו האמצעי, ואין מאירים מהארת החכמה שבשמאל אלא ו"ק דחכמה (כמ"ש בפלפח"ס אות ל"ח) וכן לצד האחר שית סטריין, והם י"ב סטריין.

וכל זה אמור במוחין דליל שבת, שאז עוד אין מאירים המוחין דשבת, שהם המוחין דא"א עלאין. אלא אותם המוחין מאירים כמו ביום הששי מטרם שנתקדשה השבת, שהם המוחין דישסו"ת. אלא בתוספת הארה מיססו"ת דא"א. הנקראים קדש. כנ"ל. אשר הארה זו כבר באה בהכרח מאחר שנתקדש יום השבת. כי התקדשות יום השבת מתחילה מערב שבת. וצריך שתדע שבכל מדרגה יש קטנות וגדלות, וכשמגיעה הארת מדרגה חדשה, צריכה להתחיל להאיר את הקטנות שבה, ואח"כ תוכל להאיר הגדלות שבה, ולפיכך מטרם שבאה מדרגה חדשה צריכה מקודם המדרגה הישנה להסתלק, כדי לתת מקום להארת הקטנות של המדרגה החדשה. ולפיכך, ביום הששי בערב לפני כניסת השבת, מסתלקים מוחין דישסו"ת, וקטנות דא"א מתחילים להאיר. וכשהקטנות דא"א עלאין, מתחילה להאיר, מתקדשת השבת. כלומר, שכבר התחילו להאיר המוחין דא"א דשבת, הנקראים קדש.

וז"ש (באות 99) כד בעא יומא לאתקדשא, דהיינו כשהגיע הזמן להארת המוחין דא"א. הנקראים קדש. שה"ס התקדשות השבת. כנ"ל. וצריך שתדע ההפרש העקרי בין מוחין דישסו"ת למוחין דא"א. בא"א עלאין משמשת המלכות דמנועולא הנקראת שביל. ובישסו"ת משמשת המלכות דמפתחא. הנקראת ארח (כמ"ש באורך בזהר בראשית א' אות ש"ח ד"ה נחית ע"ש) וז"ש, קל שופרא אתגניד מלעילא לתתא, דהיינו הקול מהארת המנועולא שבא"א. שע"י הקול הזה מסתלקים המוחין דישסו"ת. ומתחילים להאיר המוחין דא"א הנקראים קדש. וההוא קלא חולקא דעמא

(דפ"י דף מ"ח ט"ג)

פה) בהוא שעתא מתערי תרין רוחין עילאין, חד מסטרא דאור וחד מסטרא דחשך. ואינון מיכאל גבריא"ל, מתגלפאן לשתין רבוא אוכלסין, דשלטן בהוא ליליא. ואתעתדן חד לימינא וחד לשמאלא, לכל חד וחד פתורי אתתקנו. בתר דאתחזון כל פתורי דלתתא בהיכלא ידיעא.

פו) כל אוכלוסין דלעילא, אית לון דוכתין פרישן בהאי ליליא. וכל חד רב ויקרא בדוכתיה, על כל שאר חילוי, ואינון חיילין ממנן תחות ידוי. מאינון חילוי, מתפרשן תרין עילאין די בהו, ונטלי פתורא חד מימינא וחד

מאמר ב'

הסולם

ג' סעודות שבשבת

התחתונים, ומעבר מנייהו זיוא דחשוכא, המוחין דישסו"ת שהחכמה דשמאל מעורבת בהם, נקראים הזיו של החשך, מפני שמטרים שקו השמאל מתיחד עם הימין נמצאת החכמה שלו בחשך, אלא ע"י היחוד עם הימין קינה החשך את הזיו שלו. וע"כ נקרא זיוא דחשוכא. ונתבאר לעיל שע"י הארת המסך דמנעולא שבואל מחזיק מהארת או"א, הוא מסיר מן התחתונים את המוחין דישסו"ת, ומכשירם למוחין דאו"א. וז"ש, ומעבר מנייהו זיוא דחשוכא, שהם המוחין דישסו"ת. דהוה מקרבא גבייהו שאר יומי, שימות החול היו מקרבים אותם המוחין לתחתונים, ועתה הוא מסיר אותם, שבוה מרפא אותם, כדי שיהיו מוכשרים לקבל המוחין דאו"א. וע"כ, כיון שמרפא את התחתונים, נקרא רפאל.

המלאך בואל, הוא הנושא למסכים של המלכות דאצילות, ובעת שקול השופר דאו"א שה"ס מלכות מבחינת מנעולא, מאיר בעולמות, נמצא המלאך בואל, הוא הנושא לאותו המסך. וע"כ הוא נבחן לדין. אלא בעת שהמסך גורם לתוספת אור, כמו כאן, שאע"פ שהמנעולא גרמה להסרת המוחין דישסו"ת, אבל הסתלקות זו גרמת לקבלת המוחין הגדולים דאו"א עלאין. או נבחן, שהשם בואל נתהפך לשם רפאל, כי ע"י הסרת המוחין דישסו"ת שעשה, ריפא את המקבלים שיהיו מוכשרים לקבל המוחין דאו"א. והשם של כל מלאך הוא תמיד על פי פעולותיו.

וז"ש (באות פ"ד) כדון בואל רב אסון דאקרי רפאל. שבעת שמתקדשת השבת, השם בואל, שמורה על דינים שבמלכות, מתהפך לשם רפאל, מחמת שגרם עם הדינים להכשיר התחתונים שיהיו ראויים למוחין הגדולים דאו"א עלאין. והשם רפאל יוצא מן הפסוק, אל נא רפא נא, בעותא דקאמר מהימנא דמארוי. כי אל רפא הוא אותיות רפאל. ואתר דא אסי למרים, ובואל זה ריפא את מרים, ונהפך לשם רפאל. וע"כ ישנו השם רפאל, בתפילה זו דמשה. נא נא שנשאר אחר השם רפאל, כי כתוב, אל נא רפא נא. הוא בואל, באתון רשימאן דארנ"י, כי א"נ שבשם ארנ"י ה"ס, נא נא, שבכאן, והוא מרומז בשם ארנ"י מפני שהוא הנושא את המסכים שלה כנ"ל. בי"ת וא"ו אל"ף למ"ד, דא הוא בואל. כלומר שאותיות בואל במילואן, הם בית ואו אלף למד, שמרמזים על פעולתו של בואל, שעל ידי המסך שלו. נעשה אלף למד, שהוא שם המלכות, בית לו', שהיא ז"א. דהיינו שמתחדת עם ז"א. ומפרש למה נתהפך מבואל לרפאל, ואומר, האי רב אסון, גדול הרופאים הזה, אפי לבלחו אוכלוסין, דהיינו שמרפא לכל

פה) בהוא שעתא מתערי וכו': באותה שעה, דהיינו בליל שבת, מתעוררים ב' רוחות עליונים, אחד מצד האור, ואחד מצד החשך. והם המלאכים מיכאל שהוא מצד האור וגבריא"ל שהוא מצד החשך. מפותחים, כלומר שהארתם מתפשטת, לששים רבוא מחנות, השולטים בלילה ההוא. ונועדים, אחד לימין ואחד לשמאל, ולכל אחד ואחד מתתקנים שלחנות, אחר שכל השלחנות שלמטה, נראים בהיכל ידוע.

ששים רבוא אוכלוסין, הוא מטעם שבליל שבת מאירים שית סטרין (כנ"ל אות פ"א) יהיותם כלולים מחכמה וחסדים, ה"ס שש מאות אלף, מאות מצד החסדים, ואלף מצד החכמה, שו"ס ששים רבוא.

פו) כל אוכלוסין דלעילא וכו': כל המחנות שלמעלה, יש להם מקומות מיוחדים באותו הלילה. וכל אחד ואחד גדול ויקר במקומו על כל יתר צבאותיו, דהיינו הצבאות האלו, שהם ממונים תחת ידיו, מהצבאות האלו, ובחרים שני העליונים שבהם, ולוקחים השלחן,

אחד

(דפ"י דף מ"ח ט"ג)

משמאלא, וכל פתורא דלא פ אתקרב בין *) תרין ז אליו, לאו איהו פתורא
 פ דשבתא, ולא איהו פתורא דקמי מלכא קדישא.

פז) וכד אינון אתתא ובעלה ר בחדווה, כדין ההוא פתורא מתעטרא.
 כד אתקריב ההוא פתורא, בשית נהמי דההוא מנא בההוא ט סטרא. ושית
 נהמי דההוא מנא בהאי סטרא. דא איהו פתורא דמתעטרא בעטרוי.

פח) אינון תרין דנטלין פתורא, אצטריכו לנטרא פתורא, דלא יתערבו
 נהמי שית דהאי סטרא, ושית דהאי סטרא. כיון דהאי פתורא, אתקריב קמי
 ההוא רב ועילאה מינייהו, כדין נטיל חד מהאי סטרא, וחד מהאי סטרא, וקא
 מברכא עלייהו. כל חד אמר לאוכלסוי, זה השולחן אשר לפני ה'. הכין זיה
 תרין עשר.

פט) על כל פתורא ופתורא, אתמנן תלת סרכין, ורוחא עילאה עלייהו,

חלופי גרסאות

פ ניא איתקרא (קראקא). ז ניא אליו בסוגריים (וינציא מונקאטש). ק ניא דשבא (קראקא). ר ה"ג בדפוס
 מונקסט במרובעים ניא ל"ב בחדווה (דפוסים ראשונים). ט ניא ל"ג מן סטרא עד סטרא (קראקא).

מאמר ב' הסולם ג' פעודות שבשבת

כדין ההוא פתורא מתעטרא, או מקבלת
 המלכות, שה"ס השלחן, את העטרות שלה.
 שהם המוחין, שה"ס י"ב ככרות של מן. ומפרש.
 כד אתקריב בההוא פתורא בשית נהמי
 דההוא מנא בההוא פטרא ושית נהמי
 וכי שה"ס הארת י"ב בחינות של ז"א כנ"ל.
 דא איהו פתורא דמתעטרא בעטרוי, או
 מתעטר השלחן בעטרותיו, דהיינו, במוחין
 דגדלות שלו.

פח) אינון תרין דנטלין וכי : אלו השנים
 שנושאים את השלחן (כנ"ל אות פ"ו) צריכים
 לשמור את השלחן, ששש הככרות של הצד
 הזה, לא יתערבו בשש הככרות של הצד הזה.
 כי צריכים להגביר הימין על השמאל, מטעם
 הארת או"א שהתחילה להאיר, בכניסת השבת.
 כיון שהשלחן הזה נקרב לפני הגדול והעליון
 שבהם, שבאוכלוסין העליונים, או לוקח אחד
 מצד זה, ואחד מצד זה, דהיינו מימין ומשמאל,
 ומברך עליהם. כל אחד אומר למחנות שלו זה
 השלחן אשר לפני ה'. הכין זה בחשבון י"ב.
 הרומו ל"ב חלות.

פט) על כל פתורא וכי : על כל שלחן
 ושלחן נתמנו ג' ממנים, ורוח עליון עליהם.
 ואתו

אחד מימין, ואחד משמאל. דהיינו כדי שהשלחן
 יהיה כלול מחסד שבימין ומחמאה שבשמאל.
 וכל שלחן שלא נקרב בין השנים האלו, כדי
 שיהיה כלול מימין ומשמאל, אין הוא שלחן של
 שבת. ואינו שלחן שלפני המלך הקדוש.

פז) וכד אינון אתתא וכי : וכשאשה
 ובעלה, שהם ז"א ומלכות, הם בשמחה, או
 מתעטר אותו השלחן. דהיינו, כאשר קרב אותו
 השלחן בשש ככרות של אותו המן בצד ההוא,
 ושש ככרות של אותו המן בצד ההוא, זה הוא
 שלחן שנתעטר בעטרותיו.

פירושו. השלחן הוא סוד מלכות, ובעת
 שז"א ומלכות הם בשמחה, דהיינו שז"א משפיע
 למלכות מסוד י"ב בחינות שלו, שה"ס ג' חו"ב
 תו"מ שבכל אחד ג' קוין, וה"ס ג"פ היום
 (כנ"ל באות פ' ע"ש) אלו י"ב בחינות נבחנו
 אצל המלכות שה"ס השלחן ל"ב ככרות, שש
 מימין, שה"ס ג"פ חסד ות"ת שבהם, שה"ס י"ו
 שבג' היות, שהם חסדים. ושש משמאל, שה"ס
 ג"פ בינה ומלכות שבהם שה"ס היה שבג'
 היות, שהם גבורות, שמהם נשפעת החכמה.
 וז"ש, וכד אינון אתתא ובעלה בחדווה,
 דהיינו שז"א משפיע למלכות י"ב בחינות שלו.
 (דפ"י דף מ"ח ט"ג י"ט)

והוא רוחא ת חדי בההוא חדוה, א והוא אוריאל. ב ועם כל אוכלוסין דיליה אזיל, על כל אינון פתורין.

צ) שתין ממנן, טעמין טעמא על כל חד וחד, ואומר המוציא, ומברך להקב"ה. ג ומאן דטעים בתיאובתא, הכי איתוסף חילא בתיאובתא עילאה. ההוא רוחא דקא שלטא ד עלייהו, ה שסלקא נהירו בחדוה.

צא) ות"ח, כדוגמא דאינון מלאכים, דאינון שדין יהודאין, דאכלין בדוגמא דבר נש. כך אית אחרנין עילאה לעילא לעילא, ואינון אכלין ושתין מאור דשכינתא דאינון נהנין. ודא הוא דאמרו, צדיקים יושבין ועטרותיהם בראשיהן, ונהנין מאור השכינה. ודא האכילה ו דאית.

צב) חד ז את נהיר לעילא לעילא, ואיהי את י. האי ה את נהיר, ואנהיר כל אוכלוסין, ואיהי לא ידיע, ולא אתגלייא. תחות האי, אתנהרן חמש אתוון, ופרישן על כלהו אוכלוסין, ואינון אלהי"ם. אתגלגלא את א, ושרייא על אוכלסא חד. ס וכן כולם.

צג) ות"ח, ביומא דא דשבתא, בעי ב"נ למחדי ביממא ובליליאי, ובעי לתקנא פוזורא, ויעביד חידו לעילאין ותתאין.

חלופי גרסאות

ת ג"א הוה חדי בההוא אוריאל (קראקא). א ה"ג דפוס מונקאטש במרובעים ג"א ל"ג והוא (וינציא). ב ג"א ועל (קראקא) ובדפוס וינציא נראה ועם בסוגריים). ג ג"א מאן (דפוסים ראשונים). ד ג"א מוסף עלייהו שתין איכלסין דקא מסדרן פתורין בההוא ליליא ההוא רוחא דקא שלטא (ג"א סלקא קראקא) עלייהו. וע"ז כתבו בדפוס וינציא מונקאטש בנ"א ל"ג. ה ג"א סלקא (קראקא). ו ג"א הודאית (קראקא). ז ג"א אתנהיר (קראקא). ח ג"א אתנהיר (וינציא מונקאטש בסוגריים). ט ה"ג בדפוס מונקאטש במרובעים ג"א ל"ג וכן כלם (כל הדפוסים).

מאמר ב'

הסולם

ג' סעודות שבשבת

זאתו הרוח שמח בשמחה התיא. והוא נקרא אוריאל. והולך עם כל האוכלוסין שלו, לכל השלחנות האלו.

צ) שתין ממנן טעמין וכו': ששים ממונים, כנגד ג'ת נה"י שכל אחת כלולה מעשר, טועמים טעם על כל שלחן ושלחן, ואומר המוציא, ומברך להקב"ה. וכל הטעם בתאוה, גורם שיתוסף כח בחמדה העליונה, שבמדרגות העליונות. אותו הרוח השולט עליהם, שהוא אוריאל, מעלה את האורה. בשמחה.

צא) ות"ח כדוגמא דאינון וכו': ובוא וראה כדמיון שאלו המלאכים, שהם נקראים שדים יהודים, אוכלים בדומה לאדם, כך יש אתרים למעלה למעלה, שהם אוכלים ושותים מאור השכינה שהם נהנים. וזה הוא שאמרו, צדיקים יושבים ועטרותיהם בראשיהם, ונהנים מאור השכינה. וזו היא אכילה ודאית. מביא את זה, כדי שלא יקטנה להבין, מה שהוא מכנה

למוחין העליונים, בשם סגודה ואכילה. צב) חד את נהיר וכו': אות אחת מאירה למעלה למעלה, וזו היא האות י' דהויה, הרומזת על או"א עלאין, אות זו, מאירה והאירה כל המחנות, שה"ס המוחין והסעודות שמקבלים העליונים ביום השבת. שהם הארת המוחין דאו"א עלאין, כנ"ל. והיא ה' עצמה שהיא או"א לא ידועה ולא נתגלתה, כי מוחין דאו"א ה"ס חסדים מכוסים כנודע. תחת זו ה' / שהיא או"א, מאירות חמש האותיות הפרושות על כל המחנות, והן ה' אותיות אלקים, שה"ס אלקים דמעשה בראשית, שהוא יסו"ת, מתגלגלת האות א' מאלקים ושורה על מחנה אחד. והאות ל' מאלקים על המחנה האחרת וכן כולם. כי ה' אותיות אלקים, ה"ס כח"ב תו"מ דיסו"ת, וכל מחנה מקבלת משו"ש שהיא שייכת לו.

צג) ות"ח ביומא דא וכו': ובוא וראה, ביום הזה של שבת, צדיק האדם לשמוח ביום ובלילה

(דפ"י דף מ"ח ט"ז)

צד) ות"ח, כד אתי ב"נ מבי כנישתא, יהכין עמיה מלאכין קדישין מהאי גיסא, ומלאכין מהאי גיסא, ושכינתא על כלהון, כאימא על בנין. ובהאי שעתא, יפול מצדך אלף ורובה מימינך וגו', רק בעיניך תביט וגו', כי אתה ה' מחסי וגו', לא תאונה אליך רעה וגו'.
 צה) כל דא, אם איניש יעיל לבייתה בחדווא, ויקבל אושפיזין בחדווא. וכד אתי כ שכינתא ומלאכין, ויחזו שרגא נהרא, ופתורא מתקנא, ואיניש ואיתתיה בחדווא, האי שעתא שכינתא אמרת, זה שלי הוא, ישראל אשר בך אתפאר.

צו) ואם לאו, שכינתא אזלת, ומלאכין עמה, וייתי יצר הרע עם חיליה, ואתחברו עמהון, ויאמר זה שלי הוא, ומן חיילין דילי. ומיד שורה עליו ומטמאתו, ויסתלק י"ה, מן איש ואשה, וישתאר אשא עם אשא. ומאכלו טמא. וע"ה, ואל תתאו למטעמותיו של רע עין. ודאי פתורא דיליה היא מלאה קי"א צוא"ה. ואין צואה, אלא יצר הרע, שהוא טמא.

צז) וע"ד הבא ליטהר מסייעין אותו. בא לטמא פתחין לו. ות"ח, מלאכין קדישין, ומלאכין מסאבין, אזלין עם ב"נ בכל אתר דאזיל. אם ב"נ זכאה הוא,

מסורת הזהר

חלופי גרסאות

י גיא יהון (חיניצא) גיא יהון (קראקא). כ גיא יהון (תהלים צא). ב"א קפה. כ (שם). ל (שם). מ (שם) וישלח עה בשלח תמו שקודי תתסר אחרי מות שנח שסג אמור שכט ואתחנן קח ז"ח ד' פא ט"ב ט"ג. (ישעיה מט) ב"ב קלו לעיל תרומה אות א. (משלי כג) תולדות קנו שמית כא אמור רעה נשא קפה בלק שצד ז"ח ד' עא ט"ד פו ט"ג לעיל יתרו אות מא.

מאמר ב'

הסולם

ג' סעודות שכשבת

צו) ואם לאו שכינתא וכי': ואם לא. שאין שם, נר דולק, ושלחן ערוך, ושמחה בין איש לאשתו, השכינה הולכת משם, והמלאכים עמה, והיצר הרע בא עם צבאותיה, ומתחברים עמהם, עם האיש ואשתו, ואומר, זה שלי הוא, ומצבאותי הוא. ומיד שורה עליו היצר הרע ומטמא אותו ומסתלק י"ה מאיש ומאשה, דהיינו י', מאיש וה' מאשה, ונשאר אש עם אש. ומאכלו טמא. וע"כ, ואל תתאו למטעמותיו של רע עין. ודאי שהשלחן שלו הוא מלא קיא צואה. ואין צואה, אלא יצר הרע, שהוא טמא.

ובלילה, וצריך לערוך השלחן, ויעשה שמחה לעליונים ולתחתונים. דהיינו באכילה רוחנית ובאכילה גשמית (כנ"ל באות צ"א).

צד) ות"ח כד אתי וכי': ובוא וראה, כשאדם בא מבית הכנסת, הולכים עמו מלאכים קדושים מצד זה ומלאכים מצד זה, והשכינה על כולם. כאם על הבנים. ובאותה שעה נאמר עליו, יפול מצדך אלף ורובה מימינך וגו'. רק בעיניך תביט וגו'. כי אתה ה' מחסי וגו'. לא תאונה אליך רעה וגו'.

צה) כל דא אם וכי': כל זה אמור, אם האדם נכנס לביתו בשמחה ומקבל האורחים בשמחה, וכשהשכינה באה עם המלאכים, ורואה נר דולק, ושלחן ערוך, והאיש ואשתו הם בשמחה, באותה שעה אומרת השכינה, זה שלי הוא, ישראל אשר בך אתפאר.

צז) וע"ד הבא ליטהר וכי': וע"כ הבא להטהר עוזרים לו. הבא לטמא פותחים לו. ובוא וראה, מלאכים קדושים ומלאכים טמאים, הולכים עם אדם בכל מקום שילך. אם האדם הוא צדיק, מתחברים עמו מלאכים הקדושים. ושומרים

(דפו"י דף מ"ח ט"ד)

אזדווגו ליה מלאכין קדישין, וינטרון ליה בכל אתרא דאזיל, הה"ד ס כי מלאכין יצוה לך לשמרך בכל דרכיך.

צח) ואם לאו, יסתלקון מניה מלאכין קדישין, וישלטון עליה מלאכין מסאבין, ואנהיגו ליה לגיהנם. ובהאי שעתא, קראתי ואין עונה בשעת דחקו. ובשעתא דשליט עליה רוח מסאבא, או מרעין, או שלטין עליה אוה"ע, ג סכותה בענן לך * מעבור תפלה. וגם תפלתו תועבה.

מאמר אשרי משכיל אל דל

צט) ד"א, צ אשרי משכיל אל דל ביום רעה ימלטהו ה, ק או יחזק במעוזי יעשה שלום לי שלום יעשה לי. ת"ח, דל אתקרי, גברא דלית ליה מדיליה כלום, ולא שאיל פרוטה משום גברא, ואיהו נסתר, דלא גלי דוחקא דיליה לשום גברא. ובשעת דוחקא דיליה, הוא יעשה מריבה כלפי מעלה, ואמר, יותר חייבא אנא מכל שאר גוברין דעלמא, לגברא חד עותרא סגי, ביתא דיליה מלייא מן דהבא, מן כספא, מ ולי אין לי שום פרוטה בעולם, ולא אית לי לחם לאכול ובגד ללבוש, עד ס דיחוב קמי קב"ה. וכל איניש דיחזיק ב מעוזהו, ויהיב ליה צדקה, יעשה שלום לי שלום יעשה לי.

ק) ות"ח, כל איניש דאיהו דל וחב קמי קב"ה, ג לא חשיב ליה קב"ה טובה, בגין דלאו איהו בדעתיה. ומנא לון. מאיוב, בשעתא דאמר קב"ה לשטן

מסורת הזוהר

חלופי גרסאות

ט) (תהלים צא) הקסה"ז רכ ז"ח נח אות לא די פד ס"ג. ג) (איכה ג) תק"ח די צו ס"א קי ס"ב. צ) (תהלים מא) הקסה"ז רס ז"ח די עה ס"ג לעיל לא. ר) (ישעיה כז) ויקרא רלא.

ס ג"א ולא אית (דמוסוס ראשונים). נ ג"א ל"ג לי (קראקא). ס ג"א דיתב (קראקא). ע ג"א במע זי (קראקא). פ ג"א לא אית ליה לקב"ה (קראקא).

מאמר

הסולם

אשרי משכיל אל דל

ושומרים אותו בכל מקום שילך. ז"ש כי מלאכין יצוה לך לשמרך בכל דרכיך. צח) ואם לאו יסתלקון וכו': ואם אינו צדיק, מסתלקים ממנו המלאכים הקדושים. ושולטים עליו המלאכים הטמאים, ומנהיגים אותו לגיהנם. ובשעה זו, נאמר עליו בשעת דחקו, קראתי ואין עונה. ובשעה ששולטת עליו רוח הטומאה, שולטים עליו או מחלות, או אומות העולם. כח"ע, סכותה בענן לך מעבור תפלה. וגם תפלתו תועבה.

מאמר אשרי משכיל אל דל

צט) ד"א אשרי משכיל וגו': פירוש אחר. אשרי משכיל אל דל ביום רעה ימלטהו ה. או יחזק במעוזי יעשה שלום לי שלום (דפו"י דף מ"ח ס"ד) דף מ"ט ט"א) לבך

יעשה לי. בוא וראה. דל נקרא, אדם שאין לו משלו כלום, ואינו מבקש פרוטה משום אדם, והוא צנוע, שאינו מגלה דחקו לשום אדם. ובשעת דחקו, הוא עושה מריבה כלפי מעלה, ואומר, הכי אני חוטא יותר מכל אדם שבעולם, אדם אחד, יש לו עושר רב, ביתו מלא זהב וכסף, ולי אין פרוטה בעולם, ואין לי לחם לאכול ובגד ללבוש. וכן הולך ומתרגע, עד שחוטא לפני הקב"ה. וע"כ, אומר הקב"ה, כל אדם שיחזיק במעוזהו ונותן לו צדקה, יעשה שלום לי שלום יעשה לי. כי לא יריב עוד עמי. ק) ות"ח כל איניש וכו': ובוא וראה, כל אדם שהוא דל, וחוטא בריבו עם הקב"ה, אין הקב"ה חושב לו לחטא, משום שהוא אינו בדעת השלמה, ומאין לנו זה, מאיוב, בשעה שאמר הקב"ה לשטן, מאין תבוא וגו' השמת לבך

ה מאין תבא כו, ט) השמת לבך אל עבדי איוב. אמר ליה השטן לקב"ה, אית ב"נ בעלמא, דיהיב ליה מאריה כספא ודהבא ומרגליות ובנים וכל טובא דעלמא, ויהא ביש.

קא) ז א"ל, הנה כל אשר לו בידך רק אליו אל תשלח ידך. יהב ליה בידוי, וקטיל בנוי, ולא נשאר בידוי כלום. לבתר הדר ואמר, וגע אל עצמו ואל בשרו. עד דקב"ה אמר ליה, הנו בידך אך את נפשו שמור.

קב) בההיא שעתא נפק איוב מדעתיה, ואמר הכי, ה) הטוב לך כי תעשוך. הטוב ק זה העושק שתעשה לי. אבי ואמי עשו הגוף. ואתה התחברת עמהם בשותפות, ונתת בי נפש ונשמה. ו הנפש שהוא שלך, אמרת אך את נפשו שמור, והגוף שעשו לי אבי ואמי, ט אמרת עשה בו כל מה שתרצה, ה וכי הוא טוב זה העושק שתעשה לי.

קג) ד"א ר) אשרי משכיל אל דל, מהו דל. אדם שימות בלא בנים. א יצאה נשמתו ממנו, בשעת פטירתו מן העולם, ב ראה מה אמר עליו הפסוק, ב) יד ליד לא ינקה רע. ואם נשאר לו בן בעולם, ג אם יחזיק בו א, וילמדנו תורה, יעשה שלום לי. וביום רעה ימלטהו ה.

מאמר בזכות בנו ניצל מדין גיהנם

קד) ות"ח, גברא חד אזיל לבי ד טורי ה קרדונייא, הוא ו ותרין עמיה,

חלופי גרסאות

צ ניא א"ל גע ידך בכל אשר לו אך את נפשו שמור בההיא שעתא וליג כל אית זה (קראקא). ק ניא הוה העסק (קראקא). ר ניא והנפש שלך (דפוסים ראשונים). ש ה"ג בדפוס מונקאטש במרובעים ניא ליג אמרת (דפוסים ראשונים). ת ניא זהו טוב זה העוסק שתעשה (דפוסים ראשונים). א ניא יצא (דפוסים ראשונים). ד ניא תורי (קראקא). ה ניא קרדנייא (דפוסים ראשונים). ו ניא מוסיף ותרין חכימין (דפוסים ראשונים).

מסורת הוהר

י) (איוב א) בא ט אמור רלח. ט) (איוב ב) בא ד ט ל תצוה מא אמור רמ פוחס צנ. ח) (שם י) בא יה ז"ח ד' עה ט"ד. א) (תהלים מא) לעיל אות צט. ב) (משלי יא) כי תשא עה פוחס קעא ת"ז תכ"ב ד' סח : ת"ע ד' קל. ז"ח ד' פד ט"ב לעיל יתרו אות צה.

ג ניא ליג ראה (קראקא). ג ניא או יחזיק בו וילמדנו (דפוסים ראשונים). ד ניא תורי (קראקא). ה ניא קרדנייא (דפוסים ראשונים). ו ניא מוסיף ותרין חכימין (דפוסים ראשונים).

אשרי משכיל אל דל

שהיא שלך. אמרת אך את נפשו שמור, והגוף שעשו לי אבי ואמי אמרת עשה בו כל מה שתרצה. וכי הוא טוב העושק הזה שתעשה לי. קג) ד"א אשרי משכיל וגו'; פירוש אחר. אשרי משכיל אל דל. מהו דל. זהו אדם שמת בלי בנים, ובשעת פטירתו מן העולם, שיצאה נשמתו ממנו, ראה מה אמר עליו הפסוק, יד ליד לא ינקה רע. כלומר, כיון שלא הניח בן, אין לו מי שינקה את הרע שלו. ואם נשאר לו בן בעולם, אם יחזיק בו אדם, וילמדנו תורה, יעשה שלום לי. וביום רעה ימלטהו ה.

הסולם

מאמר

לבך אל עבדי איוב, אמר לו השטן להקב"ה. וכי יש אדם בעולם, שאדונו יתן לו כסף וזהב ומרגליות ובנים וכל טוב שבעולם, ויהיה רע. קא) א"ל הנה כל וגו' : א"ל הקב"ה. הנה כל אשר לו בידך רק אליו אל תשלח ידך. נתן לו בידיו, והרג בניו ולא נשאר בידו כלום. אח"כ, חזר ואמר, וגע אל עצמו ואל בשרו. עד שהקב"ה אמר לו, הנו בידך אך את נפשו שמור.

קב) בההיא שעתא נפק וכו' : באתה שעה יצא איוב מדעתה, ואמר, הכי הטוב לך כי תעשוך. שפירושו, הטוב העושק הזה שתעשה לי. אבי ואמי עשו לי הגוף. ואתה התחברת עמהם בשותפות ונתת בי נפש ונשמה. הנפש (דפוסים ראשונים) דף מ"ט ט"א)

מאמר בזכות בנו ניצל מדין גיהנם
קד) ות"ח גברא חד וכו' : ובוא וראא אדם

חמא גומין בקיעין דאשא, ותננא נפיק מן גומין. ושמע גברא חד דאמר ווי ז ווי. אמר, ודאי אתר ן חד מן דוכתי דגיהנמ ן הכא.
 קה) אדמוך וחזא . בחלמיה לאינש חד, והדא כ גדישא מן קוצין על כתפוי, ותרין ממונין מן גיהנמ עאלין ז נורא תחות גדישא דמן קוצין, ואיתוקד. והוה ן צעיק. והוה אמרין נ ליה תרין מלאכין קדישין, שלוחין מן השופט דלעילא דדן ליה, את שבקת להקב"ה ולמלאכין דיליה, דהוה נטרין לך בעלמא דין ובעלמא דאתי, ואת עבדת רעווא דקוצין, דאינון רשעים, דאינון מסטרא דסמאל ונחש. הקוצין ישרפו אותך.
 קו) א"ל ן לההוא חייבא דגיהנמ, מאן את. אמר יודאי חייבא אנא, וממונין דגיהנמ לא ן מדכרין לי שמי. ותלת זמנין דיינין לי ביומא, ותרין בליליא. אמר ליה שמא דדוכתך ידעית. אמר ליה, ן גלילא עילאה. ושבקת בר בעלמא.

קז) אמר ינוקא שבקנא. ואנא קצבא הוינא. ומן בישין סגיאינ דעבידנא בקדמיתא, הוה דיינין לי מפי, ומרגלי, ומידי. ומלאך שהוא ממונה על הקברות, אומר לי בשעתא דדיינין לי, אוי למי שנשבע לקיים את התורה, ונשבע על שקר. ווי לקרקפתא דלא מנחא תפלין מעולם. ואו לידים. ששמשו בהבלי העולם. (* ואוי לרגלים שהיו הולכים בהבלי העולם.

חלופי גרסאות

ז ג"א מוסיף חי חי (וינציא). ח ג"א דא (דפוסיס ראשונים). ט ג"א מוסיף אית הכא (דפוסיס ראשונים). י ג"א בחלמא (קראקא). כ ג"א גדיש מן קוצין לכתפין ותרין ממונין מן גיהנמ עאלין תחות גדיש מן קוצין גירא (דפוסיס ראשונים). ל ה"ג דפוס מונקאטש במרובעים ג"א ל"ג נורא. מ ג"א מצעק (דפוסיס ראשונים). נ ל"ג ג"א מן ליה עד ליה (קראקא). ס ג"א ההוא יודאי לחייבא דגיהנמ (דפוסיס ראשונים). ע ג"א דכרין (דפוסיס ראשונים). פ ג"א בגלילא (דפוסיס ראשונים).

<p>מאמר</p> <p>בזכות בנו ניצל מדין גיהנמ</p> <p>קו) א"ל לההוא חייבא וכו' : אמר לו לאותו רשע שבגיהנמ, מי אתה. אמר יהודי רשע אני, והממונים של הגיהנמ אינם מזכירים לי את שמי. וג' פעמים ביום דנים אותי, וב' פעמים בלילה. אמר לו, האם תדע שם מקומך. אמר לו, גליל העליון. א"ל, השארת בן בעולם.</p> <p>קז) אמר ינוקא שבקנא וכו' : אמר, הנחתי אותו הבן, כשהוא ילד. ואני הייתי קצב. ומרוב הרשע שעשיתי מקודם, דנים אותי על החטאים שעשיתי בפי, ועל החטאים שעשיתי ברגלי, ועל החטאים שעשיתי בידי. והמלאך שהוא ממונה על הקברות, אומר לי בשעה שדנים אותי, אוי למי שנשבע לקיים התורה ונשבע לשקר. אוי לגלגולת שלא הניחה תפלין מעולם. ואוי לידים ששמשו בהבלי העולם. ואוי לרגלים שהלכו בהבלי העולם בשעתא</p>	<p>הסולם</p> <p>אדם אחד הלך למקום הרי חשך, הוא ושנים אחרים עמו. וראה נקבים ובקעים של אש, ועשן יוצא מן הנקבים. ושמע אדם אחד, שאמר אוי אוי. אמר, ודאי מקום אחד כאן, מהמקומות שבגיהנמ.</p> <p>קה) אדמוך וחזא בחלמיה וכו' : התנמנם וראה בחלמו, איש אחד, וערמה אחת של קוצים על כתפיו, וב' ממונים מגיהנמ מביאים אש תחת הערמה של הקוצים, והוא נשרף. והיה צועק. והיו אומרים לו ב' מלאכים קדושים, השלוחים מן השופט של מעלה שדן אותה, אתה עזבת את הקב"ה והמלאכים שלו, שהיו שומרים אותך בעולם הזה ובעולם הבא, ואתה עשית את רצון הקוצים, שהם הרשעים, שהם מצד סמאל ונחש, ע"כ, הקוצים ישרפוך. (דפוסי דף מ"ט ט"א * ט"ב)</p>
--	--

קח) בשעתא שהיו מלקין אותי מכות מרדות, אמרתי כל מה שעשיתי. ובאה נשמתי, והמלאך שהיה ממונה על נשמתי, ונתנו כתב אחד מכל מה שעשיתי. ונשמתי עשתה עדות עם המלאך, ואמרו, א ע"פ שנים עדים או שלשה עדים יומת המת. וע"ד, ט משוכבת חיקך שמור פתחי פיך. ומאן ז איהו. דא נשמתא, דהיא מעידה על בר נש בשעת מיתתו.

קט) איתער משינתיה ההוא גברא אזיל, לגלילא עילאה, ואמר לגברא חד, חזיתא לינוקא דאיהו בן קצבא, דמית בזמן פלוני. א"ל, ינוקא דא דאת שאיל עליה, איהו אזיל בבי מטבחיא, ואיהו רשע כאבוהי, כך וכך יהא ליה, ולאבוה, ק ולמיניקתא ר דיניקא ליה. אזיל למדרשא חד, שמע לינוקא דהוה אמר, מ אם תבקשנה ככסף וגו'.

קי) אזל לבי מטבחיא, וחזא לינוקא דהוה ט משחק עם הנערים בבי מטבחיא, א"ל, ברי, זיל עמי, ואזל עמיה, ואלביש יתיה, ויהב ליה ה לרב חד דהוה אוליף ליה אורייתא, א עד דרבא רביא וקרא. ועבד ליה, ב דיימר הפטרה בבית הכנסת, ג ועבד ליה דיתפלל. עד דקרא ד ושנה ואתחכם יותר, עד דקרו ליה רבי.

קיא) ההוא ב"נ מית דהוא אבוהי דינוקא, דהוה דיינין ליה, אתא בחלמא לחכם דא ואמר ליה, רבי, כמה דנחמת לי, ינחם לך קב"ה. בשעתא דאמר בני

חלופי גרסאות

מסורת הוהר

ג (דברים יז) שופטים יא יו. ד (מיכה ז) לך שנט. ז ניא איהי (דפוסים ראשונים). ק ניא ולינוקיא
ה (משלי ב) ז"ל ד פו ט"ג. ר ניא דיניקו (דפוסים ראשונים). ט ניא
מצחק (דפוסים ראשונים). ת ניא לרבי (קראקא). א ניא
דקרא רבה דרביא (קראקא). ב ניא דאמר (דפוסים ראשונים). ג ניא ואמר (קראקא). ד היג דפוס מונקאטש
במרובעים ניא ל"ג ושנה (דפוסים ראשונים).

בזכות בנו ניצל מדין גיהנם

הזלם

מאמר

בזמן פלוני. אמר לו, הילד הזה, שאתה שואל עליו, הוא הולך בבית המטבחים. והוא רשע כאביו, כך וכך יהיה לו, ולאביו, ולמיניקתו שהניקה אותו. הלך לבית המדרש, ושמע ילד שהיה אומר, אם תבקשנה ככסף וגו'.
קי) אזל לבי מטבחיא וכו': הלך לבית המטבחים. וראה ילד שהיה משחק עם הילדים בבית המטבחים. אמר לו, בני בוא עמי. והלך עמו. והלבישו, ונתנו לרב אחד שהיה מלמד אותו תורה. עד שגדל הילד, וקרא בספר. ולמדהו שיאמר ההפטרה בבית הכנסת. ועשתה שיתפלל. עד שקרא ושנה, ונחכם יותר, עד שקראו לו רבי.

קיא) ההוא ב"נ מית וכו': אותו אדם שמת, שהוא אביו של הילד, שהיו דנים אותו בגיהנם

קח) בשעתא שהיו מלקין וכו': בשעה שהיו מכים אתי מכות אנושות. אמרתי כל החטאים שעשיתי. ונשמתי באה עם המלאך שהיה ממונה על נשמתי. ונתנו כתב אחד, שהיה כתוב עליו כל מה שעשיתי. ונשמתי עשתה עדות עם המלאך, ואמרו ע"פ שנים עדים או שלשה עדים יומת המת. וע"כ משוכבת חיקך שמור פתחי פיך. ומי היא שוכבת חיקך, זו היא הנשמה שמעידה על האדם בשעת מיתתו. מרדות פירושו אנושים. מלשון עניים מרודים. שפירושו עניים נכאבים ואנושים (ישע"י) נ"ח ז'.

קט) אתער משינתיה ההוא וכו': הקיץ אותו אדם משנתו. והלך לגליל העליון. ואמר לאדם אחד, הראית ילד, שהוא בן הקצב שמת (דפוסים דף מ"ט ס"ב)

ההפטרה בקהל, ה אפקעי לי מן דינא. בשעתא דעבר לתפלה, ואמר קדיש, קרעו לי גזר דין מכל וכל. ובשעתא דאתחכם, יהבו לי חולקא בגנתא דעדן, ודא ו הוא חלק, דאמרי חלק לעה"ב, חלק שיש לכל צדיק וצדיק בפני עצמו, ועאלו לי עם הצדיקים בישיבה דילהון.

קיב) ובשעתא דאתחכם יותר, וקרו ליה רבי, אעטרו לי בכתרא, דצדיקייא ז אתעטרין ביה. ויהבו לי אכילה ושתייה, ה מההיא ס שנהנין מזיו השכינה. ודא הוא דאמרי, צדיקים יושבין ועטרותיהם בראשיהם ונהנין מזיו השכינה. וכל גברא דנהנה מזיו השכינה, כאלו אכל ושתה. ובשבילך רבי, זכינא לכל האי יקר. זכאה חולקך, שבשביל דא אית לך חולקא עילאה יתיר, בעלמא דין, ובעלמא דאתי. וזכאה איהו, מאן דזכי דישבוק ברא בעלמא י.

מאמר י"ח אלף עולמות

קיג) ענין י"ח אלף עולמות. רבי שמעון אומר, עד שלא ברא הקב"ה את

חלופי גרסאות

ה נ"א סקעו (דפוסים ראשוניים). ו נ"א ל"ג הוא (דפוסים ראשונים). ז נ"א מתעטרין (דפוסים ראשונים). ח נ"א מה היא (קראקא). ט נ"א שנהנה (דפוסים ראשונים). י בדפוי כתבו ע"כ מצאתי.

י"ח אלף עולמות

הסולם

מאמר

ענין י"ח אלף עולמות שהולך בהם הקב"ה בכל יום, בסו"ה. רכב אלקיס רבותים אלפי שנאן, אל תקרי שנאן אלא שאינס. (נ"ז ג'). דהיינו רבותים פחות ב' אלפים. רבי שמעון אומר, עד שלא ברא הקב"ה את עולמו, היה הוא ושמו סתום בתוכו. עלה ברצונו לברוא העולם, כיון שעלה ברצונו, הקיף הנקודה הסותמת, וסובב גבולה בהיכלו. ופשט התפשטות לג' צדדים ולא יותר.

בגיהנם, בא בחלום לחכם הזה, ואמר לו, רבי, כמו שנחמת אותי, ינחם איתך הקב"ה. בשעה שאמר בני ההפטרה בקהל, הוציאוני מן הדין. בשעה שעבר לתפלה ואמר קדיש קרעו לי גזר הדין מכל וכל. ובשעה שהחכים, נתנו לי חלק בנן עדן. וזה הוא החלק שאומרים, חלק לעולם הבא, דהיינו חלק שיש לכל צדיק וצדיק בפני עצמו. והכניסו אותי עם הצדיקים בישיבה שלהם.

פירוש. י"ח העולמות מתחילים מא"א עלאין, כי בא"א שה"ס הכתר, אין גילוי לתחתונים כלל. כי החכמה שבו נסתמה, ואינה מאירה כלל לתחתונים, אלא בשיעור שא"א עלאין מקבלים ממנו. וע"כ מא"א מתחילים העולמות. וא"א האציל את א"א וישו"ת, על ידי שהעלה המלכות המסיימת מתחת החכמה שלו, ונמצאת כבר הבינה שלו מתחת המלכות המסיימת את הראש, ונבחן שכה המלכות המסיימת שמתחת החכמה דא"א, נכנסה בבינה זו, בסוד י' שנכנסה לאור ועשתה אותו לאויר, דהיינו לוי"ק, לגוף בלי ראש, ומבינה זו נעשו ב' פרצופין, מג"ר שלה נעשו א"א עלאין, ומ"ק שלה נעשו ישו"ת. ועיקר ההפרש שביניהם הוא, כי אותה הי' שנכנסה לאור הבינה

קיב) ובשעתא דאתחכם יותר וכי: ובשעה שנחכם יותר וקראו לו רבי, העטירו אותי בכתר, שהצדיקים מתעטרים בו, ונתנו לי אכילה ושתייה, מההיא שנהנין מזיו השכינה. וזה הוא שאמרו, צדיקים יושבים ועטרותיהם בראשיהם ונהנין מזיו השכינה, וכל אדם הנהנה מזיו השכינה, הוא דומה, כמו שאכל ושתה. ובשבילך רבי, זכיתי לכל היקר הזה. אשרי חלקך, כי בשביל זה, יש לך חלק עליון יותר, בעולם הזה, ובעולם הבא. ואשרי הוא, מי שזוכה להניח בן בעולם.

מאמר י"ח אלף עולמות

קיג) ענין י"ח אלף עולמות וכו' : מבאר

עולמו, הוה הוא ושמיה סתים בגויה. סליק ברעותא למברי עלמא, כיון דסליק ברעותא, אסחר נקודא דסתים, ואסחר תחומיה בהיכליה. ופשיט פשיטו לתלת סטרין ולא יתיר.

קיד) מגו דנקודא דא, נפקו כחדא תלת נקודין, ואתיישרו תרין בחד

מאמר

הסולם

י"ח אלף עולמות

אחת למטה, מחתת ב' הנקודות שמימין ומשמאל. ואותה הנקודה שהוציאה שלש נקודות אלו, נכנסה תסתתרה בנקודה האמצעית, ומטרם שנכנסה, עלתה ונגזזה.

פירוש. מאותה נקודה שבאריא שה"ס הי' שנכנסה לאויר שלהם, נתפשטו ג' נקודות דישסו"ת, שה"ס חולם שורק חירק, שה"ס ג' קוין המתחברים ומאירים יחד, שתחילה הוציאה כדמותה, את קו הימין, שה"ס ו"ק נחמת הי' שבאויר, ואח"כ הוציאה הי' מאויר וחזר אור החכמה, שה"ס קו השמאל, ונעשתה ביניהם מחלוקת ולא יכלו להאיר, עד שבא הקו האמצעי במסך דחירק שבו, שיש בו ב' פעולות, שתחילה פועל במסך דמנעולא, שהוא ממעט את קו השמאל לגמרי, ואח"כ מעלה המסך דמנעולא וממתיקו בבינה, ובוה נמצא משאיר הארת הו"ק דחכמה בשמאל (כנ"ל בפלפח"ס אות ל"ח ע"ש) גם נתבאר לעיל (אות פ"ד בהסולס) אשר באריא מאירה הנקודה דמנעולא ע"ש.

ו"ש, מגו דנקודה דא, דהיינו הנקודה שבאויר דאריא, שאינה יוצאת משם, שבה הארת המנעולא, נפקו כחדא תלת נקודין, יוצאים להאיר ביחד ג' נקודות, שהם ג' קוין, ע"ד שנתבאר לעיל, ואתיישרו תרין בחד גזוזנא, כלומר, אע"פ שקו שמאל ה"ס בינה ותרי"מ שהם למטה מקו הימין, שהוא כתר וחכמה (כנ"ל בפלפח"ס אות כ"ט) עם כל זה נתישרו להיות ב' קוין זה בצד זה, זה בימין וזה בשמאל. וטעם הדבר, מבואר בזהר (ויקהל אות קנ"א בהסולס ע"ש) וחד לתתא, שהוא קו אמצעי, הוא למטה מבי' קוין ימין ושמאל. ואיחי נקודה, דאפיק אלין תלת, דהיינו הנקודה שבאויר דאריא, שבה הארת המנעולא, כנ"ל. עאל ואתתמר באמצעיותא, שהיא מתלבשת במסך דחירק שבקו האמצעי, כי בפעולה הא' פועל הקו האמצעי במסך דמנעולא למעט גר' כנ"ל. ועד דלא עאל ואתתמר שנכנסה המנעולא במסך דחירק שבקו האמצעי, להתלבש בו ממש, כדי ליחד ימין ושמאל, ולגלות ו"ק דחכמה, סליק עלתה המנעולא להתמתק

חבינה ועשתה אותו אויר, דהיינו ו"ק, נשאר כן בקביעות באריא עלאין, שמהם אין הי' יוצאת מאויר לעולם (כמ"ש בזהר בראשית א' דף רנ"א ד"ה נחית ע"ש) אבל בישסו"ת שה"ס ו"ק דבינה, בהם לעת גדלות יוצאת הי' מאויר שלהם, שעל ידי זה מתפשטים ג' קוין, ואור גר' חוזר אליהם, (כמ"ש כל זה לעיל בפלפח"ס אות ח"ג ענ"ה).

ח"ש, עד שלא ברא הקב"ה, שהוא א"א, את עולמו, שהוא אריא וישסו"ת שנעשו מבינה שלו שיצאה לחוץ מראשו, ומכנה עשיתם בשם, ברא, ולא האציל. הוא משום שהוא מלשון לבר, דהיינו מחוץ, ובשביל שעשה אותם מבינה שיצאה לבר מראש, ע"כ אומר עליהם ברא, ואינו אומר האציל. הוה הוא ושמיה פתים בגויה ששמו, שה"ס החכמה, היתה סתומה בתוכו, שלא היתה שום דרך להשפיע החכמה לתחתונים. סליק ברעותא למברי עלמא, שעלה ברצונו לברוא עולם, שהחכמה תגלה בו. כיון דסליק ברעותא למברי עלמא, כלומר, בתחילה כשאך עלה ברצונו לברוא העולם, דהיינו מטרם שברא אותו העולם המגלה חכמה, אסחר נקודה דסתים, הקיף את הי' שנכנסה באויר הבינה שלו, עם אור החסדים, ואסחר תחומיה בהיכליה, אריא נקראים היכלו של א"א וסיבב הגבול של הנקודה, שהיא הי' שנכנסה באויר, עם קומת אריא, שהיא היכלו, באפן, שהנקודה לא תצא מגבולה לעולם, דהיינו שהחכמה לא תגלה שמה. ואחר זה ברא את ישסו"ת מו"ק דבינה, שבהם יוצאת הי' מאויר, והחכמה מתגלה על ידי התפשטות ג' קוין, ו"ש, ופשיט פשיטו לג' סטרין ולא יתיר, דהיינו שברא את ישסו"ת, שבו יש התפשטות של ג' קוין, המגלים חכמה, ולא יותר, כי המלכות המתחברת עם ג' הקוין, אינה עושה כלום, רק שמקבלת מג' הקוין האלו.

קיד) מגו דנקודה דא וכו', ומפרש דבריו, מתוך נקודה זו, יוצאות להאיר ביחד ג' נקודות, ומתישרות, שתי נקודות באפן אחד, דהיינו ששתיהן בשוה למעלה, זו בצד זו, ונקודה (דפו"י דף מ"ט ס"ב)

גוונא, וחד לתתא. ואיהי נקודה דאפיק אלין תלת, עאל ואתמר באמצעיתא. ועד דלא עאל, סליק ואיגניז.

קטו) בשעתא דנפקו אלין תלת נקודין, ודליגו מגווה, נפק מגו סתימא דסתים, חד בוצינא ידיע ולא ידיע, טמיר ולא טמיר, ומדיד משחתא סתימא, מנקודא דא לנקודא דא. כ אתפשטו נקודין גו חילא דבוצינא, ומדיד אלף עלמין סתימין, דעין לא ראתה, מן דא נקודה לדא נקודה. ואתאחידו תרין נקודין

חלופי גרסאות

כ ניא ואתפשטו (דפוסיים ראשונים).

מאמר

הסולם

יה אלף עולמות

להתמתק בבינה, ונעשית לבחינת מפתחא, ואיגניז, ומנעולא עצמה נגנוה, כדי שלא תזיק ליציאת ה"ק דחכמה (כמ"ש בזהר לך דף י"ג ד"ה ונתבאר ע"ש).

קטו) בשעתא דנפקו אלין וכו': בשעה שיצאו אלו ג' נקודות, ודלגו מתוכה, יצא מתוך הסתימה שסתם, נר אחד, שהוא ידוע ואינו ידוע, סתור ואינו סתור, ומדד מדה סתומה מנקודה זו לנקודה זו. נתפשטו הנקודות בכח הנר, ומדדו אלף עולמות סתומים, אשר עין לא ראתה, מנקודה זו לנקודה זו. ונתאחדו ב' הנקודות ביחד. ובין נקודה לנקודה אלף עולמות. מדד אלף מנקודה שניה עד נקודה שלמטה. ועשה מדה בהתפשטות אלף עולמות אחרים. וכל העולמות הם סתומים.

ו"ש. בשעתא דנפקו אלין תלת נקודין, בעת יציאתם של ג' הקוין, ודליגו מגווה, בעת שדלגו ויצאו מתוך הנקודה דא"א עלאין. נפק מגו סתימא דסתים, יצא מתוך הסתימה שסתם הקו השמאל את האורות, מחמת המחלוקת שלו עם הימין, חד בוצינא, דהיינו הקו האמצעי, שנולד ויצא מחמת הסתימא ההיא. ידיע ולא ידיע. שאפשר לחשבו כידוע, כי ע"י תקונו מתגלים ו"ק דחכמה, ואפשר לחשבו כלא ידוע, מחמת שהחכמה אינה מתגלה שם אלא במקום המלכות. וקו אמצעי עצמו הוא בחסדים מכוסים. וכן מטעם זה היא נבחן לטמיר ולא פמיר, שמצד גילוי החכמה במלכות הוא אינו טמיר, ומטעם שבמקומו החכמה מכוסה, נחשב לטמיר. ונדוע שהקו האמצעי מודד הארת החכמה דשמאל שלא תאיר ממנו רק ו"ק דחכמה, ולא ג"ר דחכמה. וו"ש. ומדיד משחתא סתימא וכו', שמודד מדה סתומה, שלא תאיר ג"ר דחכמה רק ו"ק, שה"ס אלף עלמין סתימין דעין לא ראתה. מן דא נקודה, לדא נקודה, דהיינו מקו שמאל לקו ימין ומימין לשמאל. ואתאחידו תרין נקודין כחדא, וב' הקוין ימין ושמאל נתאחדו זה בזה יחד. ובין נקודה לנקודה אלף עלמין. דהיינו ההארה המיוחדת לעצמה שבין הנקודות, שהוא אלף עולמות, דהיינו הארת החכמה המכונה אלף. בסו"ה ואלפך חכמה. מדיד אלף, מגו נקודה תניינא עד נקודה דלתתא, וכן מדד הקו האמצעי הארת חכמה הנקראת אלף שבין הקוין משמאל לאמצעי, העומד תחת ב' הקוין. ועבר משחתא בפשיטו

פירוש. ר"ש, משמיענו במאמר הזה, שיש ב' הבחנות בג' קוין, הבחנה א' היא בעצם הקוין, דהיינו מה שהם מתחילת יציאתם, ומה שכל אחד נשלם על ידי חברו. הבחנה ב' היא ההארה המאירה בין ב' קוין, דהיינו שיש בה מוג של שני הקוים ביחד, ועכ"ז אין בה כלום לא מקו זה ולא מקו זה, אלא הארה מחודשת העומדת בפני עצמה, והיא נקראת הארה שבין הקוין. וכמו שיש ג' קוין, כן יש להבחין בג' מיני הארות שבין הקוין. ויש להבחין ביניהם גם בשרשם. כי השורש של ג' הנקודות, שהם ג' קוין, היא נקודה עליונה שבאור"א, שהיא היציאה אותם (כנ"ל אות קי"ד) אבל השורש של ג' ההארות שבין הקוין, הוא הקו האמצעי, כי אחר שהקו האמצעי כלל ימין ושמאל זה בזה, אז יצאו ג' הארות אלו שבין הקוין. גם ידעת שהשורש והסבה של יציאת הקו האמצעי, הוא המחלוקת והסתימה שנעשו אחר יציאת ב' הקוין ימין ושמאל, שאז נעשה הזווג על (דפוסי דף מ"ט ט"ב)

כחדא. ובין נקודה לנקודה, אלף עלמין. מדיד אלף מגו נקודה תניינא, עד נקודה דלתתא, ועבד משחתא בפשיטו דאלף עלמין אחרנין. וכלהו עלמין סתימין. קטז) ואלין, אינון תרין אלפין שנין דקיימא אורייתא, עד לא אברי עלמא. כדין עאל אורייתא, נקודה סתימא באמצעיתא, ואשלים להאי סטרא, ולהאי (* סטרא. ואשתכחו להאי סטרא תלת נקודין, ולהאי סטרא תלת נקודין.

קיו) כיון דאתעביד דא, אתפשטו נקודין מהאי נקודא להאי נקודא אחרא, והורא דנהיר, ואתלבש נקודה דא בנקודא דא. ז' דליג מהאי נקודא אחרא סתימא, ח' נקודא אחרא, ואתלבש דא בדא.

קיח) נקודה סתימא דברא כלא בטש, ובגין דקיימא באמצעיתא, אפיק נ' נקודה אחרא, עמודא דקיימא באמצעיתא בין אינון נקודין דנפקו, דאינון לבושין להני סתימין.

קיט) עד הכא תרין נקודין סתימין, דאתפשטו ואיברו מגו נקודה סתימא, עבדו אומנות דא, ט' בההיא נקודה סתימא. ההוא נקודה דלתתא, ט' דאסתר

חלופי גרסאות

ז' נ"א דליק (קראקא). ח' נ"א נהירא (ווינציא מונקאטש בסוגריים). נ' נ"א נהירא (ווינציא מונקאטש בסוגריים). ז' נ"א והואו (קראקא). ע' נ"א דאתאחד על (ווינציא מונקאטש בסוגריים).

י"ח אלף עולמות

הסולם

זאמר

זו, שהיא חכמה, לנקודה זו האחרת, שהיא חסד, אור המאיר. ונתלבשו נקודה זו חכמה, בנקודה זו חסד. דלג מנקודה האחרת הסתימא, שהיא בינה, נקודה אחרת, שהיא גבורה, ונתלבשו זו בינה בנו בגבורה.

קיח) נקודה סתימא דברא וכי': הנקודה הסתומה שברא הכל, דהיינו הנקודה שבאורא שהוציאה את ג' הנקודות שביסודות שהם חב"ד, (כנ"ל אות קי"ד) הכתה, דהיינו שהאירה (על דרך שנתבאר לעיל אות קי"ד) ומשום שעומדת באמצע, דהיינו שנתלבשה בנקודה תחתונה שבין ב' נקודות דיסודות (כמ"ש שם) הוציאה משם מנקודה אמצעית דיסודות, נקודה אחרת, דהיינו תפארת, שהיא עמוד העומד באמצע בין הנקודות האלו, חסד וגבורה, שהן לבושים לאלו הסתומות שהם חכמה ובינה. כנ"ל, בדבור הסמוך, שחז"ב התלבשו בחז"ג.

קיט) עד הכא תרין וכי': עד כאן, ב' נקודות הסתומות, שהן חכמה ובינה, שנתפשטו ונבראו מתוך נקודה הסתומה שבאורא עלאי, עשו אימנות זה, להוציא ג' נקודות חגיית בכח אותה הנקודה הסתומה שבאורא. עדיס הארת מנעולא, (כנ"ל אות קי"ד) אבל ג' התחתונים שהם

בפשיטו דאלף עלמין אחרנין שעשה מדה של ו"ק דחכמה בהתפשטות אלף עולמות אחרים, שהם בחינת הארה מיוחדת המאירה מבין שמאל לאמצעי. וכלהו עלמין סתימין, כי אע"פ שאמרנו שהם אלף עלמין, שפירושם הארת חכמה, עם כל זה הם סתומים מחכמה, במקום הזה, שהוא יסודות, אלא שהם מתגלים במקום נה"י דו"א. ששם סוד המלכות.

קטז) ואלין אינון תרין וכי': ואלו ב' הנקודות העליונות אלו, הם ב' אלפים שנה, שהתורה נמצאת מטרם שנברא העולם. אז נכנסה התורה דהיינו הקו האמצעי הנקרא תורה שהיא נקודה סתומה, באמצע, והשלים צד זה וצד זה, ונמצאות ג' נקודות מצד זה, וג' נקודות מצד זה. פירוש, כי ב' הנקודות ימין ושמאל נכללו זה מזה, ויש בכל אחת ב' נקודות, ועם הנקודה התחתונה שהיא הקו האמצעי שכללם יחד, יש בכל נקודה ג' נקודות.

קיו) כיון דאתעביד דא וכי': עתה מברא התפשטות חגיית, ואומר, כיון שנעשה זה, דהיינו ההתפשטות של נקודה עליונה שבאורא, לג' נקודות ביסודות, שהם חב"ד, נתפשטו הנקודות דחגיית מהן. ונתפשט מנקודה (דפריי דף מ"ט סיב' ע"ג)

בין אינון תרין, אפיק כנקודא דלעילא, תרין נקודין לתתא. ומאינון נקודין לבושין דקא אמרן.
 קכ) וההיא נקודה עיקרא דכלא, אפיק ודליג מניה נקודה אחרא, דקיימא באמצעיתא, בין תרין נקודין אלין דלתתא.
 קכא) עד הכא, אינון נקודין לבושין לנקודין עלאין כדקא חזי. ואינון שית נקודין, דנפקא מגו תלת נקודין סתימין, דאינון שית בנקודא עיקרא דכלא, דאשלים לכל סטר.
 קכב) אלין נקודין לבושין, דאינון שית, כל חד אפיק תרין, ואיהו עאל באמצעיתא, ואתלבש בתרין נקודין אלין, ואתעבידו לבושין להאי נקודה דנפקו מתמן.
 קכג) ואע"ג דאמרן דאינון שית, ארבע נקודין מנייהו הוו, דאפיקו כל חד וחד תרין נקודין, לאתכסאה ולאחלבשא בהו, ואתעבידו תמנייא נקודין,

חלופי גרסאות

פ נ"א מאינון (דפוסים ראשונים).

י"ח אלף עולמות

הסולם

מאמר

נקודות, חג"ת נה"י, היוצאות מג' נקודות סתומות דישסו"ת, שהן שש, ג' מצד זה וג' מצד זה, שנעשו ע"י הנקודה שהיא עיקר הכל, דהיינו הנקודה האמצעית, שהשלימה לכל צד. (כנ"ל אות קט"ז ע"ש).

קכב) אלין נקודין לבושין וכו': אלו הנקודות שהן לבושים, שהן שש, דהיינו חג"ת נה"י, כל אחת הוציאה שתים והיא נכנסה באמצע, ונתלבשה בשתי הנקודות האלו, וב' הנקודות, נעשו לבושים, לאותה הנקודה שיצאו משם.

פירוש. שהנקודה האמצעית דישסו"ת, הוציאה מב' נקודות עליונות שלה את ב' הנקודות חסד וגבורה, והיא עצמה נכנסה בנקודה אמצעית דחו"ג, שהיא תפארת. וכן הנקודה דת"ת הוציאה מב' נקודות עליונות שלה את ב' הנקודות נצח והוד. והיא עצמה נתלבשה ביסוד, ולפיכך נבחן שב' נקודות חסד וגבורה, מלבישות את הנקודה האמצעית דישסו"ת, שממנו יצאו, וב' נקודות נז"ה מלבישות ומשלימות את הנקודה דת"ת שממנה יצאו. וז"ש כל חד אפיק תרין וכו'.

קכג) ואע"ג דאמרן דאינון וכו': ואע"פ שאמרנו, שהן שש נקודות, הנה דק ארבע נקודות מהן היה, שהוציאו כל אחת ואחת שתי

שהם נה"י, לא יצאו מנקודה דאו"א שהיא מנעולא, אלא מבחינת מפתחא בלבד, הנמשכת מנקודה אמצעית דישסו"ת ששם נתמתקה המנעולא למפתחא (כנ"ל באות קי"ד בסופו). ואותה הנקודה שלמטה המסבבת, דהיינו הכוללת, בין אלו ב' נקודות שהן חו"ב, דהיינו הנקודה האמצעית דישסו"ת, שהיא מפתחא, המלובשת בת"ת, הוציאה כמו הנקודה שלמעלה דאו"א, ב' נקודות למטה, שהן נצח והוד. כלומר, כמו שהנקודה האמצעית דאו"א הוציאה חו"ג בהארת מנעולא מתוך התלבשותה בדעת דישסו"ת, כך הנקודה האמצעית דישסו"ת הוציאה למטה נז"ה בהארת מפתחא, מתוך התלבשותה בת"ת, ויאלו הנקודות הן הלבושים, שמלבישים את החו"ג, כמו שאמרנו בחו"ג שהם לבושים של חו"ב (כנ"ל אות קי"ז).

קכ) וההיא נקודה עיקרא וכו': ואותה הנקודה האמצעית שבישסו"ת, שהיא עיקר הכל, כי היא הוציאה גם נז"ה, כנ"ל, הוציאה ודלג ממנה ע"י התלבשותה בתפארת, נקודה אחרת, שהיא יסוד, העומדת באמצע בין ב' נקודות אלו שלמטה, שהן נצח והוד.

קכא) עד הכא אינון וכו': עד כאן, אלו הנקודות חג"ת נה"י, הם לבושים לנקודות עליונות חב"ד דישסו"ת, כראוי, והן שש (דפוסים דף מ"ט ט"ג)

דאינון לבושין לדי נקודין. לבושין ז לאינון עילאין סתימין. עד הכא נקודין דציורא דעלמא עילאה.

קכד) כיון דאצטיירו נקודין, נפק בוצינא, ועבד משחתא, ומדיד אלף בין נקודא לנקודא. ובין כל נקודא ונקודא אשתכחו, מדידו ומשחתא דבוצינא. באלין נקודין תמנייא אלף עלמין מתפשטין. תמניא נקודין דאתאחדן בהו אלין משחתי, אקרון תמנייא אלף עלמין גניזין, אשתכחו משחתי באתגלייא, ונקודי דאתכסיין, שיתסר אלף עלמין.

קכה) ומן שית נקודין לבושין אלין, אשתכחו תרין דאינון באמצעייתא דנקודין, על ק כל חד אלף עלמין, אשתכחו תמניסר ר אלף עלמין, דאזיל בהו

חלופי גרסאות

ז גיא דאינון (דפוסים ראשונים). ק גיא ליג כל (דפוסים ראשונים). ר גיא ליג אלף (קראסא)

יח אלף עולמות

הסולם

מאמר

הנקודות העומדות בימין ובשמאל דישויות. דהיינו מימין לסשמאל אלף, ומשמאל לאמצע אלף. וזהו בחב"ד שבמיין דישויות, וכן עד"ז ב' אלפים בחב"ד דשמאל דישויות, וב' אלפין בחג"ת, וב' אלפים בנה"י. שהם שמונה אלף עולמות שנתפשטו בחללים שבין הנקודות. ושמונה נקודות עצמן, שנתאחו בהן אלו המדידות שבין נקודה לנקודה. הם נקראים ג"כ, שמונה אלף עולמות גנוזים. ונמצא שחי אלף עולמות שבמדידות שבין הנקודות, שהם בגלוי, עם חי אלף עולמות שבעצם הנקודות, שהם נתכסו וגנוזים, הם ביחד ששה עשר אלף עולמות.

קכה) ומן שית נקודין וכו': ומשש נקודות הלבושים, שהן חג"ת נה"י, נמצאות שתיים שהן באמצע הנקודות, דהיינו ת"ת ויסוד, ולכל אחת אלף עולמות, הם נמצאים ביחד עם שנאה עשר אלף הנ"ל י"ח אלף עולמות, שהקב"ה דהיינו ז"א, הולך בהם בכל יום. וכל עולם ועולם גנוז וסתום מזה שלמטה ממנו. ועל כולם כתוב, כי גבוה מעל גבוה שומר וגבוהים עליהם. וכתוב עין לא ראתה אלקים וזלתך.

והנה נתבאר סוד י"ח אלף עולמות שהקב"ה הולך בהם בכל יום. שהם י"ח מדרגות שבו"א. דהיינו ד' נקודות שבישורת דראש ז"א, ח"ב שבימין, וח"ב שבשמאל. וד' נקודות שבגוף ז"א, שהן חסד וגבורה, ונצח והוד. שהם שמונה אלף, וד' הארות שבין

שתי נקודות אחרות להתכסות ולהתלבש בהן. כי ח"ב הוציאו ונתלבשו בחו"ג, וח"ג הוציאו ונתלבשו בנו"ה, (כנ"ל אות קי"ז וקי"ח) ונעשו שמונה נקודות, כי אלו ד' נקודות חו"ג נז"ה הן לבושים לדי נקודות אחרות, שהם לבושים לאלו ד' הנקודות העליונות הסתומות שבישורת. כי ג' נקודות שבישורת נעשו שש נקודות, ג' נקודות חב"ד מימין וג' נקודות חב"ד משמאל, (כנ"ל אות קט"ז) ונמצא שאם לא נחשוב את האמצעי שהוא דעת, כמו כאן, יש ב' נקודות חו"ב מימין וב' נקודות חו"ב משמאל. אשר חו"ג מלבישים החו"ב מימין, ונו"ה מלבישים את החו"ב משמאל. הרי ח' נקודות. עד כאן הן הנקודות של ציור העולם העליון, שהוא ז"א, כי גם או"א וישויות שאמרנו, הם בראש ז"א. וחג"ת נה"י הם הגוף דז"א.

קכד) כיון דאצטיירו נקודין וכו': כיון שנצטיירו הנקודות, דהיינו שבאו"א וישויות שבראש ז"א וחג"ת נה"י שבגוף דז"א, יצא הנר, שהוא קו אמצעי שבכל מדרגה (כנ"ל אות קט"ו) ומדד אלף בין נקודה לנקודה, ונמצאים בכל נקודה ונקודה מדידה ומדה של הנר. שה"ס הארה המיוחדת שיוצאת ע"י הקו האמצעי בין נקודה לנקודה, כי בין ימין לשמאל יצאה הארה מיוחדת, ובין שמאל לאמצעי יצאה הארה מיוחדת (כנ"ל באות קט"ו ע"ש) ונמצא שבין אלו הנקודות נתפשטו שמונה אלף עולמות, בד' חללים שבעט

(דפו"י דף מ"ט ט"ג)

קביה בכל יומא. וכל עלמא ועלמא גניז וסתים * מן דא. ועל כלהו כתיב, ה) כי גבוה מעל גבוה שומר וגבוהים עליהם. וכתיב ז) עין לא ראתה אלהים זולתך. ה

חלופי גרסאות

מסורת הזוהר

ז) (קחלת ה) ב"ב קע"ז. ז) (ישעיה סד) לעיל פרשת * ג"א מוסיף דא מן (קראקא). ת בדו"י כתבו ע"כ. יתרו אות קט.

י"ח אלף עולמות

הסולם

מאמר

תקרי שנאן, אלא שאינן. דהיינו רבותים פחות שני אלפים. שהם אלו ב' הנקודות האמצעיות מימין ומשמאל שביסודות, שאינן בכלל זה. דהיינו שהקב"ה אינו הולך בהם. והטעם הוא, כמו שביאר ר"ש בראש המאמר (באות קי"ד) שנקודה דאו"א שה"ס מנעולא. נתפשטה ובאה בנקודה אמצעית דיסודות. ואע"פ שהנקודה עצמה עלתה ונגנזה כמ"ש שם. עכ"ז כיון שהארתה נשארת בגניזו, אין הקב"ה הולך בהם, כדי שלא לעורר את מדת הדין שנמצאת בהארת המנעולא. ולפיכך גם אחר שנתחלקה הנקודה האמצעית דיסודות, לבי' צדדים שבראש, ונעשתה לבי' נקודות אמצעיות. אין הקב"ה הולך בשתייהן כי הארת המנעולא נשארה בגניזה בשתייהן. וז"ס תרי אלפי שאינן, ואין הקב"ה הולך אלא בי"ח אלף עולמות.

שבין הנקודות דיסודות, דראש, שהן ב' הארות שבין חכמה לבינה, ובין בינה לדעת שמימין דיסודות, וכן עד"ז ב' הארות, שבין חכמה לבינה, ובין בינה לדעת, שמשמאל דיסודות, ואלו ד' הארות הן ד' אלפים עולמות, ועד"ז ד' הארות שבין חסד לגבורה, ובין גבורה לת"ת, ושבינו נצח להוד, ובין הוד ליסוד. שהם ג"כ ד' אלפים עולמות וביחד הם עוד שמונה אלפים עולמות, ועם שמונה אלפים עולמות של עצם הנקודות, הן ששה עשר אלף עולמות. ועם ב' הנקודות האמצעיות שבגוף ז"א, שהם ת"ת ויסוד, הן שמונה עשר אלף עולמות.

ולכאורה יש להקשות הרי יש עוד ב' נקודות אמצעיות ביסודות שבראש ז"א, דהיינו דעת שבימין דיסודות, ודעת שבשמאל דיסודות. והתשובה היא, שזסודות, רכב אלקים רבותים אלפי שנאן, שאמרו ז"ל (ע"ז ג): אל (דפו"י דף מ"ט ט"ג)

טליק פרשת אחרי